



A

MIHÁLYGERGEI CSICSERGŐ ÓVODA

PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

Tartalomjegyzék

1. Óvodavezetői ajánló
2. Az intézmény adata
3. Helyzetelemzés
 - 3.1. Személyi feltételek
 - 3.2. Természeti és tárgyi adottságok, tárgyi feltételek
4. Óvodakép, gyermekkép
5. Óvodai nevelésünk célja, alapelvei
 - 5.1. Cél
 - 5.2. Pedagógiai alapvetések
6. Az óvodai nevelés általános feladatai
 - 6.1. Egészséges életmód alakítása
 - 6.2. Az érzelmi, erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés
 - 6.3. Anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása
7. Az óvodai élet megszervezése
 - 7.1. Személyi feltételek
 - 7.2. Tárgyi feltételek
 - 7.3. Csoportszerkezet
 - 7.4. Napirend
8. Az óvoda kapcsolatai
9. Az óvodai élet tevékenységi formái és az óvodapedagógus feladatai
 - 9.1. Játék
 - 9.2. A mozgás
 - 9.3. A külső világ tevékeny megismerése
 - 9.3.1. Matematikai nevelés
 - 9.4. Verselés, mesélés
 - 9.5. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc
 - 9.6. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka
 - 9.7. A tevékenységekben megvalósuló tanulás
 - 9.8. Munkajellegű tevékenységek
10. Az óvodába lépés feltételei
11. A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére
12. Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek
 - 12.1. Sajátos nevelést igénylő gyermekek
 - 12.2. Tehetséggyanús gyermekek fejlesztése
13. Gyermekvédelemmel összefüggő tevékenységek
14. Logopédiai ellátás
15. Az óvodás gyermekek személyiség fejlődésének nyomon követése
16. Mérési módszerek az óvodában
17. A pedagógiai program értékelési és ellenőrzési rendszere
18. A pedagógiai program nyilvánossága
19. Szakirodalmi jegyzék
20. Legitimációs eljárás Melléklet
Egészségfejlesztési Program

1. ÓVODAVEZETŐI AJÁNLÓ

Pedagógiai programunk keretét a külső világ tevékeny megismerésére nevelés adja, kiegészítve a helyi hagyományokkal. Arra törekszünk, hogy a gyermekek megismerjék és biztonsággal eligazodjanak közvetlen környezetükben, felismerjék a természet apró szépségeit, rácsodálkozzanak és óvják a természet és a társadalom által alkotott „csodákat”, amely a gyermekek élmény- és érzelem világában, ismeretkörében, tapasztalatában, tudásában, teljesítményében mutatkozik meg. A közösen átélt élmények nevelő munkánkat segítik, pedagógiai kultúránkat gazdagítják, melyet innovatív szemlélettel töltünk meg.

Az óvodapedagógusok modell- és mintaadása, befolyásoló szerepe, nevelő munkája mellett szeretetteljes, családi légkörű óvodánk biztosítja:

- a gyermekek eltérő szükségleteire, képességeire épülő nevelést,
- a családi nevelést kiegészítő szocializáció megvalósulását,
- a tevékenységek sokszínű rendszerét,
- a szülők bevonását az óvoda életébe,
- az inkluzív nevelést,
- integráció megvalósítását,
- a hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű, a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek segítését, fejlődésének támogatását.

Jó szívvel és felelősséggel ajánlom azoknak az óvodapedagógusoknak és szülőknek, akik bíznak a gyermeki személyiség kibontakozásában, de azt vallják, hogy mindehhez szükséges az elhivatott, a gyermekeket tisztelő, értő és ismerő óvodapedagógus tudatos hatása, a nevelés.

Mihálygergei Csicsergő Óvoda Pedagógiai Program OM:202949

2. AZ INTÉZMÉNY ADATAI

Az intézmény hivatalos neve: Mihálygergei Csicsergő Óvoda

Az intézmény székhelye, címe: 3184 Mihálygerge, Akácos út 8.

Mobil szám: 06 20 263 3891

E-mail cím: ovix66@freemail.hu

Az intézmény OM-azonosítója: 202949

Az intézmény típusa: köznevelési intézmény, óvoda

Az intézmény telephelye: Konyha

A telephely címe: 3184 Mihálygerge, Rákóczi út 50.

Az intézmény Alapító okiratának száma, kelte: 65-8/2016. 2016. november 22.

Az Alapító okirat hatályba lépése: 2017. 01. 01.

Az Alapító okirat alkalmazása: 2017.01.01-től

Az intézmény alapító szerve: Mihálygerge Község Önkormányzata

Az alapító szerv székhelye: 3184 Mihálygerge, Rákóczi út 40.

Az intézmény irányító szerve: Mihálygerge Község Önkormányzatának Képviselő-testülete

Az irányító szerv székhelye: 3184 Mihálygerge, Rákóczi út 40.

Az intézmény fenntartója és működtetője: Mihálygerge Község Önkormányzata

A fenntartó, működtető székhelye: 3184 Mihálygerge, Rákóczi út 40.

Az intézmény törzskönyvi azonosító száma: 826963

A költségvetés végrehajtására szolgáló bankszámlaszám: 55400091-16854327

Az intézmény adószáma: 15826965-2-12

Az intézmény jogállása:

- Gazdasági szervezettel nem rendelkező költségvetési szerv, költségvetési szerv, jogi személy gazdálkodási feladatait a Mihálygergei Közös Önkormányzati Hivatal (3184 Mihálygerge, Rákóczi út 40.) látja el.
- A költségvetési szerv az irányító szerv által biztosított pénzeszköz, valamint egyéb bevételei alapján gondoskodik feladatainak ellátásáról.
- A fenntartási, működési költségek az évente összeállított, az irányító szerv által jóváhagyott elemi költségvetésben kerülnek meghatározásra.

Az intézmény statisztikai számjele: 15826965-8510-322-12

Az intézmény alapításának éve: 2014. szeptember 01.

Az intézmény alaptevékenysége:

- a) óvodai nevelés
- b) többi gyermekkel együtt nevelhető sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelése.

Alapvető szakágazat 851020 Óvodai nevelés

A költségvetési szerv alaptevékenységének kormányzati funkció szerinti megjelölése:

- 091110 Óvodai nevelés, ellátás szakmai feladatai
- 091120 Sajátos nevelési igényű gyermek óvodai nevelésének, ellátásának szakmai feladatai
- 991140 Óvodai nevelés, ellátás működési feladatai
- 096015 Gyermekekétkeztetés köznevelési intézményben
- 096025 Munkahelyi étkeztetés köznevelési intézményben
- 104037 Intézményen kívüli gyermekétkeztetés
- 107051 Szociális étkeztetés

Az intézmény működési köre: Mihálygerge község közigazgatási területe

Csoportok száma: 1 vegyes életkorú csoport

Az intézménybe felvehető maximális gyermeklétszám: 25 fő

Az intézmény csoportja képviselő-testületi döntés alapján 30 főre bővíthető.

Alaptevékenységen túl az alábbiakban megjelölt feladatokat is ellátja:

Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek:

- különleges bánásmódot igénylő gyermekek:

a) a sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelése

- érzékszervi (hallássérült), enyhe fokban értelmi fogyatékos gyermekek integrált nevelése,

- beszéd fogyatékos, beszédhibás gyermekek nevelése, logopédiai ellátása utazó szakember segítségével,

- egyéb pszichés fejlődési zavarral (enyhe tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzdő, csoportban foglalkoztatható gyermekek integrált nevelése,

b) beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek nevelése,

c) kiemelten tehetséges gyermekek gondozása, képességfejlesztése,

A pedagógiai program eljárásjogi megfelelése

A nevelő és oktató munka az óvodában, **pedagógiai program szerint folyik**. A pedagógiai programot **a nevelőtestület fogadja el** és az **intézményvezető hagyja jóvá**. A pedagógiai programot a Közzétételi listában hozzuk nyilvánosságra, és az óvoda irodájában megtekinthető.

Az intézmény vezetője, a program benyújtója: Máté Katalin

Törvényi hivatkozások

2011. évi CXC törvény a köznevelésről

1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról (módosítása)

229/2012. (VIII. 28) Korm. rendelete a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról

363/2012. (XII. 17) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról

137/2018. (VII. 25.) Korm. rendelet Az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet módosításáról

20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról

326/2013. (VIII. 30.) Korm. rendelet a pedagógusok előmeneteli rendszeréről és a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény köznevelési intézményekben történő végrehajtásáról

A PEDAGÓGIAI PROGRAM HATÁLYA

Területi:

- az óvoda területére
- **Az óvoda által szervezett - a pedagógiai program végrehajtásához kapcsolódó - óvodán kívüli programokra.**

Időbeli:

- **A határozatszámom elfogadott és jóváhagyott PP az óvoda vezetőjének jóváhagyásával a kihirdetés napján lép hatályba és határozatlan időre szól.**
- **Felülvizsgálata: évenként, illetve jogszabályváltozásnak megfelelően.**
- **Módosítása: az óvodavezető hatásköre, kezdeményezheti a nevelőtestület.**
- **A kihirdetés napja: 2021. december 08.**

Személyi hatálya kiterjed:

Az óvodával jogviszonyban álló minden gyermekre, pedagógusra és a pedagógiai munkát közvetlen segítőkre, a szülőkre, valamint azon személyekre, akik az intézménnyel jogviszonyban nem állnak, de részt vesznek az óvoda feladatainak megvalósításában.

KÜLDETÉSNYILATKOZAT

A Mihálygergei Csicsergő Óvodába szeretettel várjuk településünk valamennyi óvodáskorú gyermekét. Szeretettel fogadjuk a szomszédos községek gyermekeit is nyugodt, családi kis óvodánkba.

Óvodánkban szeretetteljes, derűs légkörben, gyermekszerető, minden új iránt nyitott pedagógusokkal és dolgozókkal neveljük gyermekeinket, elfogadva a másságot és tiszteletben tartva az egyént.

Naponta folyamatosan biztosítjuk a játék lehetőségét, mint legfontosabb gyermeki szükségletet.

Napi rendszeres testmozgással, a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékokkal és feladatokkal biztosítjuk a mozgás és az értelmi fejlődés kedvező egymásra hatását.

Szép természeti környezetben sokféle tevékenységet biztosítunk.

Hagyományos ünnepeink megtartásával, és a természet közvetlen megismerésével megalapozzuk, hogy gyermekeink nyitottá váljanak az emberi és természeti környezetben megmutatkozó jóra és szépre.

A családi nevelést kiegészítve, folyamatosan együttműködve biztosítjuk gyermekeink számára a harmonikus fejlődéshez szükséges feltételeket, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesülhessen a színvonalas nevelésben.

Mindent megteszünk azért, hogy gyermekeink önmagukhoz képest, valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével (ideértve a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátását is) fejlődjenek, hogy az óvodáskor végére a sokszínű óvodai életben a kisgyermekek többsége elérje az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget. A gyermek az óvodáskor végén belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben majd az iskolában, az óvodásból iskolássá szocializálódik.

Mottónk: „ FEDEZZÜK FEL EGYÜTT A VILÁGOT!”

3. HELYZETELEMZÉS

3.1. Személyi feltételek

Az óvoda alkalmazottainak száma: 4 fő

Óvodapedagógusok száma: 2 fő
Nevelő munkát közvetlenül segítő: dajka 1 fő
Takarító 1 fő

Egyéb, a nevelőmunkát segítő, felsőfokú végzettségű, másodállásúak száma:

Munkaközösség: óvodánk létszáma alacsony ahhoz, hogy munkaközösséget hozzunk létre. A csoportban folyó zavartalan tevékenységet a személyzeti létszám biztosítja.

Megfelelő a munkakapcsolat, a dajka érdemben segíti az óvodapedagógus nevelő és pedagógiai munkáját, eredményesen összedolgoznak.

Fontos, hogy a felnőttek egymás közötti kapcsolata legyen példaértékű a gyermek számára!

	Jelenleg	A munkakör betöltéséhez szükséges végzettségen kívül más szakképzettséggel rendelkeznek
Mihálygergei Csicsergő Óvoda	(fő)	
Felsőfokú, főiskolai végzettségű óvodapedagógusok száma:	2 fő	- 1 fő szakvizsgázott pedagógus: közoktatásvezető képesítéssel rendelkezik
A nevelőmunkát közvetlenül segítő dajkák száma	1 fő	- 1 fő dajka végzettséggel rendelkezik
Takarító	1 fő	

3.2. Természeti és tárgyi adottságok, tárgyi feltételek

Mihálygerge

Óvodánk a község közepén, egy kis patak partján lévő nyugodt, kevésbé forgalmas mellékutcában, szép természeti környezetben helyezkedik el.

Az óvoda épületét - nagy örömünkre - az önkormányzat energiatakarékos pályázatának köszönhetően 2019-ben felújították.

Az óvoda udvara és a közelben lévő községi játszótér közösen alkalmas a gyermekek mozgásigényének kielégítésére, a szabad, változatos mozgásformák gyakorlására. Sajnos a udvari fa játékeszközeink tönkre mentek. A hintánk sem használható, mert a mozgáskorlátozott feljáró megépítése miatt kevés az ütésálló terület. Nagy gondot fordítunk arra, hogy gyermekeink balesetmentes környezetben fejlődhessenek.

Az udvarunkon a felújítás miatt (a mozgáskorlátozott feljáró sok helyet foglal el) kevesebb a mozgástér a gyermekeknek, és az árnyékot adó fákat is ki kellett vágni. Folyamatos feladatunk az udvar esztétikussá tétele, virágágyások készítése, bokrok, facsemeték ültetése.

A csoportszobák száma: 1, nagysága megfelelő.

Férőhely: 25 gyermek.

A csoportszoba alapterülete lehetővé teszi a létszám bővítését 20%-kal.

1 vegyes életkorú, osztatlan csoporttal működünk. A környező településekről bejáró gyermekeket is fogadunk, hogy az óvoda kihasználtságát javítsuk.

A 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 2. melléklete - Jegyzék a nevelési-oktatási intézmények kötelező (minimális) eszközeiről, felszereléséről - alapján előírt helységek kialakítása az épület adottságai miatt csak részben lehetségesek, melyek közül nagyon hiányzik a gyermek és felnőtt öltöző és a vezetői iroda. A helyhiány miatt többcélú helységekkel oldjuk meg a kialakítását.

A folyosón került elhelyezésre gyermekeink öltözője. Egy, részben felújított mosdóval oldjuk meg a gyermekek tisztálkodását, WC használatát, melyben a felnőtt WC is elhelyezésre került. Mozgáskorlátozott WC-vel is rendelkezünk. A felnőttek számára kis öltöző áll rendelkezésre.

Az óvodában melegítőkonyha üzemel, a főző konyha másik telephelyen van. A csoportszobából nyílik a gyermekek számára az ebédlő, amely a konyhával tálaló és beszedő ablakkal van összekötve. Egy többcélú kis helység nyílik az ebédlőből, amely logopédiai szoba és játéktároló egyben. A vezető számára iroda helyiségként is szolgál.

Az óvoda dolgozói a hiányosságok ellenére is arra törekednek, hogy a meglévő értékeinket felhasználva, esztétikus, barátságos díszítéssel a gyermekeknek kedves, otthonos környezetet, a felnőtteknek pedig kellemes munkahelyi közérzetet biztosítsanak.

A helyi sajátosságokat - személyi-tárgyi feltételeket, gyermekek összetételét, eddigi munkánk eredményeit, partnereink elégedettségét, az új elvárásokat - figyelembe véve tantestületünk úgy döntött, hogy a Karancslapujtői Kastélykert Óvoda pedagógusaival együtt átdolgozott, a törvényi előírásoknak megfelelően aktualizált nevelési programunkat fejlesztjük tovább, kialakítva egyéni arculatunkat.

Sajátos arculatként a környezetünk megismerését, szeretetét, óvását, az élmények, a tevékenységek által való tapasztalatszerzés fontosságát választottuk. A mottónk maradt, mert ez jól kifejezi nevelési elveink irányvonalát:

FEDEZZÜK FEL EGYÜTT A VILÁGOT!

Óvodánk – a program céljához rendelt – eszközrendszere

Óvodánk eszközellátottságát az elmúlt években folyamatosan fejlesztettük a programunk igényei szerint. Jelenleg a megvalósításához szükséges eszközök nagy része rendelkezésre áll. A 20/2012.(VIII.31.) EMMI rendelet 2. sz. melléklet jegyzékének és a programunknak megfelelően tovább alakítjuk eszköz- és játékkellományunkat. A következő időszakban az eszközök minőségi cseréjével és mennyiségi fejlesztésével a program végrehajtható.

4. ÓVODAKÉP,

GYERMEKKÉP ÓVODAKÉPÜNK

Óvodánk szakmailag önálló nevelési intézmény. A családi nevelés kiegészítője, esetenként hátránycsökkentő szerepet tölt be. Intézményünk olyan nyitott óvoda, amely alapvetően fontosnak tartja a gyermek szükségleteire, viselkedésére, tulajdonságaira való reagálást, a partnerek igényeit figyelembe veszi, különös tekintettel a családokra. Programunk a szülőkkel kialakítandó jó kapcsolatra, együttműködésre építi az óvodai nevelést.

Az egyén fejlődésén keresztül, azzal kölcsönhatásban, fejleszti a befogadó közösséget is. Hisz tudjuk, a közösen végzett tevékenységek, együttes élmények az egész személyiség érzelmi, morális fejlődését segítik.

A program a mások iránti nyitottságot és elfogadást kiemelt értéknek tekinti. Meghatározó benne az együttnevelés, gyermekközpontúság, a gyermek, szülő és óvónő kapcsolata.

Az óvodai nevelésünk célja, hogy gyermekeink legyenek derűsek, forduljanak bizalommal a felnőttekhez, legyenek őszinték, nyitottak. Örömmel vegyenek részt minden tevékenységben, amelyben kibontakozhatnak az egyéni képességeik, készségeik, és játéknak tekintsék azt. Őrizték meg a természetes kíváncsiságukat, óvják, védjék környezetüket.

Bontakozzon ki kreativitásuk, tudjanak élni szabadságukkal.

A családi nevelést tiszteletben tartva neveljük gyermekeinket a mindennapi életre.

Célunk, hogy a gyermekek megismerő funkciói fejlődjenek, érzelmi életük kiegyensúlyozott legyen, szociális magatartásuk alkalmassá tegye őket a közösségben való tevékenykedésre.

Óvodánkban gondoskodunk az:

- érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtéséről,
- a testi, lelki, a szociális és az értelmi képességek egyéni és életkor-specifikus alakításáról,
- a gyermeki közösségben végezhető sokszínű – az életkornak és fejlettségnek megfelelő – tevékenységről, különös tekintettel a mással nem helyettesíthető játéokra,
- a tevékenységi területeken keresztül az életkorhoz és egyéni képességeihez igazodó műveltség tartalmak közvetítéséről,
- a gyermek egészséges fejlődéséről, fejlesztéséről, az ehhez szükséges személyi, tárgyi környezetről,
- a környezettudatos nevelésükről, a gyermeki szükséglet kielégítéséről, az egyén tiszteletben tartásáról, e mellett a társas viselkedés megtapasztaltatásával, gyakorlásával a gyermekek szocializációjának segítéséről,
- az esélyegyenlőség, a hátrányt csökkentő pedagógiai attitűd megteremtéséről: minden gyermek egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, s meglévő hátrányai csökkenjenek, (nem adunk lehetőséget semmiféle előítélet kibontakozásának),
- az inkluzív, az integrált nevelésről.

GYERMEKKÉPÜNK

A gyermekek életkori és egyéni sajátosságainak figyelembevétele mellett, a gyermeki személyiség kibontakoztatásán keresztül, a befogadás, az esélyteremtés, az esélyegyenlőségek megteremtése érdekében:

- a szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek,
- a különleges bánásmódot igénylő gyermekek gondozását, fejlesztését fontos feladatunknak tekintjük, minden gyermek számára biztosítjuk az egyenlő hozzáférést.

Ebből következően:

- gyermekközpontú nevelésre, a gyermeki személyiség kibontakoztatására, az iskola-óvoda átmenet megkönnyítésére törekszünk,
- biztosítva a szabad játék kitüntetett szerepét.

Nevelésünk gyermekközpontúsága

- a gyermek végtelen szeretetén, különbözőségének és egyéni különbségeinek tiszteletén,
- a gyermek életkorhoz, egyéni fejlettségéhez igazodó szükségleteinek ismeretén és figyelembevételén,
- a gyermek testi, szociális, érzelmi és értelmi fejlődésének ismeretén, valamint a fejlődési, fejlesztési területre kiterjedő figyelmen alapszik.

5. AZ ÓVODAI NEVELÉS CÉLJA ÉS FELADATAI

5.1 Célunk:

Gyermekeink sokoldalú, harmonikus fejlődését, a gyermeki személyiség teljes kibontakozását segítsük elő az életkori és az egyéni sajátosságok, egyéni szükségletek és az eltérő fejlődési ütem fokozott figyelembevételével.

Célunk a boldog, derűs gyermekkor biztosítása, jól, szívesen kommunikáló, a környezetben megfelelően eligazodó, jó problémamegoldó és kapcsolatteremtő képességgel rendelkező gyermekek nevelése.

A nevelési-oktatási céljaink között egyre hangsúlyosabbá válik a kompetenciák kialakítása, vagyis az ismeretek teljesítményképes tudássá történő emelése, az alkalmazási, felhasználási képességek fejlesztése.

Különösen nagy fontosságú az óvodás korban az egészséges életmód alakítása, az érzelmi nevelés, és a szocializáció biztosítása, az anyanyelvi, értelmi fejlesztés megvalósítása. Az elsajátított alapképességek és készségek, továbbá kulcskompetenciák megalapozása, fejlesztése.

Kiemelten fontosnak tartjuk, hogy nevelő-fejlesztő munkánk során vegyük figyelembe a gyermekek egyéni képességeit, fejlődési ütemét, szociokulturális háttérét, segítsük tehetségük kibontakoztatásában, valamint hátrányos helyzetéből való felzárkóztatásában, az esélyegyenlőség biztosításában. Az igen eltérő családi háttérből érkező gyermekeink miatt fontosnak tartjuk a komfortérzés biztosítását, az alapvető illemszabályok elsajátíttatását.

Hiszünk abban, hogy a 3 -7 éves életkor érzelmileg és értelmileg fogékony időszak, kiemelkedően fontos az "én" alakulása szempontjából. Ezért programunkat az óvodáskorra egyedülállóan jellemző érzelmi fogékonyságra és sajátos aktivitásra, az óvodánkban dolgozók gyermekszeretetére, hivatástudatára, empatikus képességére, toleranciájára alapoztuk.

Nevelési cél, hogy a gyermek az óvodáskor végén belépjen a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben majd az iskolában, az óvodásból iskolássá szocializálódik. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembevétele mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.

Óvodánk elsősorban a családok felé nyitott, mert a gyermekek egészséges személyiség fejlesztésében meghatározó jelentőségű a család.

Nevelésfelfogásunk egyik alaptézise, hogy az óvoda pedagógiai gyakorlata csakis a családi nevelésre építve, annak céljait és eredményeit megismerve lehet eredményes.

Óvodánk a településviszonyainkból, a környezeti adottságokból, a társadalmi háttér szociológiai és a családi háttér szociokulturális jellemzőiből adódó szakmai specifikumokkal, a gyermekek sajátos érdekeire való intenzív ráhangolódással a családi nevelés kiegészítését vállalja fel.

Programunk abból az alaptételből indul ki, hogy a gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, s ebben az óvoda kiegészítő szerepet játszik. A család értéket közvetít a gyermek felé, az óvoda csak a családdal együtt, a családi nevelés funkcióját erősítve tudja nevelő szerepét betölteni.

Óvodánk sajátos arculatát meghatározó funkciók:

- A helyi Pedagógiai Programunk vezérfonala: **a környezet megismerése, a környezettudatos nevelés megalapozása, az egészséges életmód kialakításának fontossága.**
- Az évek során kialakult óvodai, hagyományos ünnepek, rendezvények megtartása.
- A beszédhibás gyermekek óvodai korrekciós nevelése.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek integrált nevelése.
- A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek integrált nevelése.

5.2. Pedagógiai alapvetések

- ❖ **A gyermeknek joga van ahhoz, hogy megkapja a neki megfelelő gondoskodást és nevelést.**

Olyan nyitott és rugalmas rendszerben fejlődhessen, mely igazodik egyéni szükségleteihez, életkori - és egyéni sajátosságaihoz, fejlődési üteméhez.

- ❖ **Óvodás életkorban a nevelés eszköze a játék, a gyermek legegységibb pszichikus szükséglete.**

Ebből következően a gyermek 7 – 9 óra napi játékszükségletét ki kell elégíteni és **meg kell hagyni a játék semmi mással nem helyettesíthető szerepét, funkcióját a gyermek életében. A 3-6-7 éves gyerek létformája a játék.** Ezen keresztül tapasztalja meg a körülötte lévő világ sokszínűségét, szerzi ismereteit, tanul, jut örömhöz, sikerélményhez. A játék a gyermek számára a legfőbb élményforrás, a személyiség fejlesztésének színtere, a tanulás, a készség-, képességfejlesztés leghatékonyabb módja.

- ❖ **A munkajellegű tevékenység is tartalmaz játékos elemeket.**

Az önként vállalt feladatok, munkafolyamatok végzése során megéli a gyermek a közösségért való tevékenykedés örömét is, mely normák, értékek, szabályok kialakulásához vezet.

- ❖ **A valódi tudás az, amit a gyermek maga fejt meg és cselekvésen keresztül sajátít el, amelyet képes alkalmazni képességei, készségei által.**

Ennek érdekében fontos, hogy minél több tapasztalathoz jusson, élményeket élhessen át, és természetes kíváncsiságát kielégíthesse. Ezért **a játékba integrál önkéntes és cselekvéses tanulás az óvodai tanulás útja.**

❖ **Az óvodában komplex nevelés folyik.**

A nevelési területek elméletileg differenciáltak, elkülönültek, a gyakorlatban azonban, a tárgyi koncentrációnak megfelelően, egységet alkotnak.

Nevelési cél: a gyermeki aktivitás, motiváltság, kíváncsiság ébrentartása és kielégítése, a kreativitás előtérbe helyezése és a kompetenciaérzés kialakítása, fenntartása.

❖ **Az óvodapedagógus az ismeretek tapasztalati úton történő megszerzéséhez segíti hozzá a gyermeket.**

Megteremti annak a lehetőségét, hogy a gyermek a játékon, a művészeteken, az alkotómunkán, saját tevékenységén keresztül szerezhesse meg azokat az élményeket, amelyek megnyitják, és ébren tartják benne a vágyat a környező világ megismerésére, a tanulás örömeinek átélésére.

Ebben az életkorban az igazi ismeret az, amit a gyermek önmaga szerez meg. Mindennek az alapja, hogy a gyermek érdeklődésére és cselekvésére, előzetes tudására, tapasztalataira épüljön az ismeretanyagot is tartalmazó tevékenységrendszer.

❖ **A gyermek fejlődésének alapja, hogy féltő, óvó, gondoskodó szeretet, folytonos, stabil biztonság vegye körül.**

Egyéni, differenciált bánásmód szükséges a személyes, bensőséges kapcsolat kialakításához, amely minden gyermeket megillet.

❖ **Az anyanyelvi nevelés áthatja az óvodai nevelést, tartalma a nevelés eszközeinek és a gyermeki tevékenységrendszernek. Kiemelt jelentőséggel bír.**

A **kiemelt figyelmet igénylő gyermek** joga, hogy megfelelő, elfogadó, ugyanakkor fejlesztő hatású környezetben éljen, fejlődjön. A gyerekek őszintén elfogadják, tolerálják a sajátos bánásmódot igénylő társaikat, a gyengébbekhez való közeledés és segítőkészség természetes számukra. Olyan pedagógiai környezetet kell kialakítani az óvodának, ahol a különbözőség felé való fordulás mindenkinek természetessé válik.

❖ **Az óvodáskorú gyermek magatartását érzelmei befolyásolják.**

Ezért fontos, hogy a vele kapcsolatba kerülő gyermekekkel és felnőttekkel pozitív, kedvező hatások, élmények ériék.

Nevelési cél, hogy a gyermek az óvodapedagógusokban és az óvodában dolgozóknál társra, ha kell természetes támaszra találjon.

- ❖ **A közösségi nevelés alapelve, hogy a gyermek, mint egyén találja meg helyét a közösségben.**

Nevelési cél, hogy igényévé válják a csoporttal való együttműködés, ugyanakkor, ha arra van igénye, egyedül is tevékenykedhessen, ilyenkor a többiek alkalmazkodjanak hozzá.

A társas kapcsolatok alakulásának legfőbb eszköze elsősorban a játék, ezt követik a közös tevékenységek, a közösen végzett feladatok, a különböző szervezeti keretekben megvalósuló tanulási formák.

- ❖ **A gyermek számára biztonságot nyújt a megalapozott és következetes, ám rugalmasan kezelt szokásrendszer.**

Segít neki abban, hogy a körülötte lévő szűkebb és tágabb környezetben az emberi érintkezés alapvető szabályait elsajátíthassa.

A szokásrendszeren és az együttélésekből fakadó interakción keresztül fejlődik normarendszere, amely a további fejlődési szakasznak, az iskoláskornak az alapja, s egyben a felnőtté válás feltétele is.

- ❖ **Jelentős alapvetés a megfelelő életvitel, egészséges életmód iránti igény kialakítása.**

Nevelési cél: a gyermekeknek a rendszeres életritmus, a megfelelő napirend kialakítása. A helyes tisztálkodási és táplálkozási szokások kialakításában fontos szerepe van az óvodapedagógusnak és a dajkáknak.

- ❖ **A felfokozott mozgásigény a gyermek életkori sajátosságai közé tartozik. Ennek kielégítése az óvodapedagógus feladata.**

- ❖ **Nevelési célunk, hogy az óvodás korú gyerekek környezettudatos viselkedését megalapozzuk. Ebben a folyamatban a gyereket körülvevő felnőttek, a szülő, a pedagógus, a dajka néni példája elengedhetetlen.**

- ❖ **Meghatározó a gyermek személyiségének alakulásában, hogy milyen nevelési hatások érik a családjában.**

A megfelelő módon kialakított szokások és viselkedési formák a gyermek számára megkönnyítik az óvodai közösségbe való beilleszkedést. Ezért nagyon fontos a családok nevelési szokásainak a megismerése, közelítése az óvodai nevelési szokásokhoz.

Nevelési célunk a családokkal való együttműködés, a családok segítése, erősítése. Az óvodapedagógusok napi kapcsolatban állnak a szülőkkel, ezáltal az együttnevelés, az együttműködés érdekében a folyamatos párbeszéd feltételrendszere biztosított.

6. AZ ÓVODAI NEVELÉS ÁLTALÁNOS FELADATAI

6.1. EGÉSZSÉGES ÉLETMÓD ALAKÍTÁSA

Az óvoda dolgozóinak feladata a tanuló- és gyermekbalesetek megelőzésével kapcsolatosan:

Minden dolgozónak ismernie kell, és be kell tartania az óvodai munkabiztonsági (munkavédelmi) szabályzatának, valamint a tűzvédelmi utasításnak és a tűzriadó tervnek a rendelkezéseit.

A gyermekek egészséges fejlődése érdekében az óvoda közreműködik a rendszeres egészségügyi szolgáltatások:

- a gyermekorvosi vizsgálatok,
- a védőnői felügyelet, vizsgálat megszervezésében.

Az óvoda épülete:

A helyiségek padló és falburkolatai olyan anyagból készüljenek, amelyek jól tisztíthatók, fertőtleníthetők, és nem okoznak allergiás tüneteket.

A nyílászárók legyenek megfelelő hőszigetelésűek.

Az épület külső burkolata és tetőszerkezete legyen stabil a balesetek elkerülése érdekében.

A csoportszoba:

Falai világosak, pasztellszínűek legyenek.

Az épület adottságai miatt a csoportszobában és egyéb helyiségeiben is szükséges a korszerű mesterséges világítás.

A csoportszoba szükség szerinti szellőztetését biztosítani kell.

A berendezési tárgyak gyermekléptékűek, esztétikusak, könnyen mozgathatók és tisztíthatók legyenek. Elhelyezésük zárja ki a balesetveszélyt. A gyermekek testi épségét szolgálja a meghibásodott tárgyak, eszközök javítása, illetve használatból való kivonása.

Az élősarokban elhelyezett növények és kisállatok sem betegséget, sem allergiát nem okozhatnak.

Egyéb helyiségek:

Öltöző:

A gyermekek személyes holmija a jellel ellátott polcon helyezhető el.

Az információs táblák a szülők folyamatos tájékoztatását szolgálják. (étrend, kirándulások ideje, gyermekmunkák, versek, mesék szövege, stb.)

Mosdó:

Jellel ellátott törülköző, fogmosó pohár és fogkefe, szappan vagy folyékony szappan, körömkefe biztosítja a higiénikus tisztálkodást.

A WC helyiségeket válaszfal és függöny határolja, tiszteletben tartva a gyermek személyiségjogait.

Udvar:

A gyermekek fokozott mozgásigényét részben biztosítja az udvar. Az óvoda udvara és a közelben lévő községi játszótér közösen alkalmas a gyermekek mozgásigényének kielégítésére, a szabad, változatos mozgásformák gyakorlására. A napos és árnyékos terület aránya negatívan alakult. Facsemeték, bokrok ültetésével a jövő évek árnyékolását előkészítjük, addig mesterséges árnyékolással oldjuk meg a nyári napvédelmet.

A természetes mozgások gyakorlására a már meglévő mozgásfejlesztő eszközök továbbfejlesztése, folyamatos felülvizsgálata szükséges.

Az udvaron a folyadékészükséglet kielégítését tetővel ellátott kancsóból biztosítjuk.

A virágos és veteményes kert gondozásával kipróbálhatják erejüket, ügyességüket, kitartásukat.

Az egészségre nevelés, gondozás

A helyes életritmus a gyermek szükségleteihez igazodó, rugalmas, ésszerű napirenddel alakítható ki. A megszokott időben végzett tevékenységek (tízórai, ebéd, alvás) visszahatnak az életfolyamatokra, így az egészséges testi és lelki fejlődésnek is feltételei.

A gyermekközpontú, nyugodt, derűs légkörben végzett tevékenységek váltakozása pihentető, így a gyermek nem érzi fárasztónak, szívesen végzi.

Táplálkozás

A napi háromszori étkezés megfelelő összetételben és elosztásban biztosítsa a gyermekek napi tápanyagszükségletét. A főzőkonyhán az étlap megfelelő összeállításával biztosítják, hogy a gyermekek egészségesen étkezzenek. Gondot fordítunk a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só-és telítetlen zsír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése. Heti egy alkalommal gyümölcsnapot tartunk, nyers gyümölcsöket, zöldségfélét, a nap folyamán bármikor fogyaszthatnak a gyermekek.

Az étkezés óvodai feltételei önkiszolgálással és naposi munkával valósulnak meg.

Fontos az esztétikus terítés és a kulturált étkezési szokások betartása.

Étkezés közben és azon kívül a nap folyamán bármikor biztosítjuk a gyermekek folyadékészükségletét.

Testápolás

A testápolás szolgálja a gyermek tisztaságigényének, egészségügyi szokásának megalapozását.

Az önkiszolgáláshoz szükséges készségek elsajátítását a felnőtt és a gyermek közötti meghitt kapcsolat segíti. Az életkori és egyéni fejlettségnek megfelelően sajátítsák el a helyes kézmosást, kéztörlést, fogmosást, zsebkendőhasználatot, WC-használatot, fésülködést, körömkefe használatot.

Öltözködés

Az öltözködés védekezés az időjárás viszontagságai ellen, de egyúttal fejlesztheti a gyermek ízlését, önállóságát is. Az öltözék akkor célszerű, ha biztosítja a szabad mozgást, réteges, könnyen le- és felvehető. A cipő tartsa, védje a lábat, megelőzve a baleset kialakulását.

A csoportba csak váltócipővel lépjen be felnőtt és gyermek.

Mozgás

A gyermek belső mozgásigényét a változatos tevékenységek szolgálják. Mozgásigényük egyénileg eltérő, melynek kielégítését a gyermekek szabadon választhatják, illetve a nevelő szervezheti, kezdeményezheti.

Lehetőséget biztosítunk arra, hogy új mozgásformákat próbáljanak ki, ezeket kedvükre változtathassák. Az így szerzett tapasztalatok képessé teszik őket önmaguk megismerésére, növeli önbizalmukat.

Jól szervezett séták, kirándulások is segítik a mozgásigény kielégítését.

Pihenés, alvás

Az óvodás korú gyermek életritmusához hozzátartozik az ébrenlét és alvás megfelelő aránya. Az alvásigény egy részét nappal kell kielégíteni. Ez hozzájárul a testi fejlődéshez. A pihenéshez biztosítani kell a friss levegőt, a nyugodt, zajmentes környezetet, enyhe sötétítést.

A nyugalom, a kellemes közérzet a nehezen elalvó gyermekekre is jó hatással van.

Az alváshoz pizsamát kérünk, melyet a hétfvégén haza visznek.

Figyelemmel kísérjük, hogy az egészségre nevelés, gondozás folyamatában minden gyermek korának és egyéni fejlettségének megfelelő tempóban sajátítsa el a higiénés és gondozási szokásokat, alakuljanak ki készségei. Ezeket az egyéni fejlesztési naplóban rögzítjük.

Az egészséges életmód alakításából adódó óvónői feladatok

- A napirendben a gyermekek életkorának megfelelő, párhuzamos tevékenységek végzését lehetővé tevő optimális életritmus kialakítása.
- Az időkeretek rugalmas alkalmazása a gyakorlatban.
- Nyugodt, kiegyensúlyozott légkör megteremtése a csoportban.
- Önállósági törekvések támogatása.
- A szokás és szabályrendszer közös alakítása a gyerekekkel.
- A kialakított szokás- és szabályrendszer betartásának figyelemmel kísérése, reális, a gyermekek egyéni fejlődéséhez viszonyított fejlesztő értékelése.
- A gyermekek szükségleteinek kielégítése az egész nap folyamán.
- A kulturált étkezés szokásainak megismertetése, gyakoroltatása.

Mihálygergei Csicsergő Óvoda Pedagógiai Program OM:202949

- A gyermekek helyes kézmosásra, kéztörlésre szoktatása.
- A gyermekek tisztaság, ápoltság iránti igényének alakítása.
- A fogmosás technikájának megismertetése, mindennapos gyakoroltatása, a fogmosás eszközeinek rendben tartására serkentés.
- A fésű használatának bemutatása, gyakoroltatása, szükség szerinti segítségnyújtás.
- A WC önálló használatának segítése.
- Öltözködésnél egyéni szükséglet szerinti segítségnyújtás.
- A gyermekek időjárásnak megfelelő réteges öltözködésre szoktatása.
- A gyermekek levegőzésének biztosítása mindennap. Kivétel: eső, köd, viharos szél, mínusz 10 fokig.
- A délutáni pihenésnél meséléssel, simogatással a gyermekek érzelmi biztonságának, nyugalmi állapotának támogatása.
- A gyermekek megismertetése az óvó- védő szabályokkal a nevelési év elején, új gyermek érkezésekor, illetve alkalomnak megfelelően. .
- Lázás, hányós, hasmenéses gyermek elkülönítése, gondoskodás felügyeletétől, szüleinek értesítése.
- Speciális gondozó, prevenció és korrekció testi, lelki nevelési feladatok ellátása érdekében megfelelő szakemberek bevonása, együttműködésre törekvés.

Az egészséges életmódra nevelés eredménye az óvodáskor végén:

- A gyermekek önállóan, felszólítás nélkül tisztálkodnak, fogat mosnak, fésűlködnek, higiénikusan használják a WC-t. Szükségeiket képesek késleltetni.
- A tisztálkodási eszközökre vigyáznak, sajátjukat használják, és helyre teszik.
- Zsebkendőt önállóan használnak köhögésnél, tüsszentésnél.
- Önállóan étkeznek, önállóan szednek, önállóan töltenek folyadékot és isznak, készségszinten használják az evőeszközöket (kanál, villa, kés).
- Esztétikusan terítenek, higiénikusan étkeznek, asztalnál kulturáltan viselkednek.
- Teljesen önállóan öltöznek, ruhájukat ki-be gombolják, cipőjüket befűzik, bekötik, ruhájukat felakasztják, összehajtva polcra rakják.
- Környezetükben igyekeznek rendet tartani, ügyelnek külsőjükre, törekednek a szépre.
- Ismerik a szelektív hulladék gyűjtés okát és mikéntjét.
- Szívesen mozognak a szabadban, évszaktól függetlenül.
- Ismerik és betartják az életkoruknak megfelelő balesetvédelmi magatartásformákat.
- Életkoruknak megfelelően edzettek.

6.2. AZ ÉRZELMI, ERKÖLCSI ÉS AZ ÉRTÉKORIENTÁLT KÖZÖSSÉGI NEVELÉS

Az óvodáskorú gyermek jellemző sajátossága a magatartás érzelmi vezéreltsége. A személyiségen belül az érzelmek dominálnak, ezért elengedhetetlen, hogy a gyermekeket az óvodában érzelmi biztonság, derűs, szeretetteljes légkör vegye körül.

Az óvodapedagógus-gyermek, gyermek-gyermek kapcsolatot pozitív érzelmi töltés jellemzi. Óvodánk lehetőséget teremt arra, hogy társas kapcsolatok jöjjenek létre.

A megismerési folyamatot érzelmek kísérik. A természeti és társadalmi környezet felfedeztetése az érzelmek síkján hat a gyermekekre.

A természet szeretetére nevelésben a felnőttek személyes példaadása modellértékű a gyermekek számára.

A kisgyermek természetes igényét a gondoskodás vágyát, a szabadság vágyát rugalmas viselkedéssel, és kiegyensúlyozott életmód nyújtásával elégítjük ki. Tudatosan törekszünk saját kifejezőmódunkat hitelessé, sokszínűvé tenni, és a gyermeki érzésvilágba való beleélési képességünket fejleszteni. Átérezzük, hogy a gyermek-óvónő és a gyermek-gyermek viszonyát az együttes tevékenységek élményei határozzák meg. Ennek tudatában alakítjuk a gyermekek erkölcsi érzelmeit: szeretet, tisztelet, barátság.

Formáljuk erkölcsi tulajdonságaikat: így például a tettekkészséget, együttérzést, barátságot, segítőkészséget stb. Igyekszünk ébren tartani, fejleszteni a gyermekek intellektuális érzelmeit a kíváncsiságot, a rácsodálkozást, a felfedezést, a sikert, az aktivitást.

- Az élmények befogadásán túl szükség van az átélő aktivitásra is. Az esztétikai, az intellektuális és az erkölcsi érzelmek szoros kölcsönhatásban teszik teljessé az érzelmi élményeket.
- Érzelmek és tulajdonságok mélyítése. (figyelmesség, önzetlenség, segítőkészség és az empátikus érzés)

A gyermekekben az érzelmi átéléssel integrálódnak az értelmi funkciók. A tevékenység, a megismerés öröme gazdagítja az érzelmeiket, ezáltal állandó aktivitásra készíteti őket. A valós világ jelenségeihez, a társakhoz és az önmagukhoz való viszony kapcsolatrendszerében megtanulják érzelmeik kifejezését, kezelését.

A gyermekek érzelmi alapon válogatnak a család, az óvoda által nyújtott hatásokból. Ezért a családi háttér ismeretében törekszünk megismerni, megérteni a gyermekek érzelmi megnyilvánulásait.

Alkalmat és lehetőséget teremtünk a gyermekek pozitív élményeinek kiváltására:

- testi szükségletek kielégítésével,
- derűs, nyugodt, biztonságos környezet létrehozásával,
- a "kötődés" szükséglet kielégítésével,
- az értékek, élmények nyújtásával.

A 2018/2019. nevelési évre elnyertük a Boldogóvoda címet.

Boldogságóra foglalkozást vezetünk be óvodánkban, havi egy alkalommal, amelyek személyiségfejlesztő foglalkozások, a pozitív pszichológia eszközeit használva.

/A pozitív pszichológia módszereinek, eszközeinek, gyakorlatainak bevezetése, alkalmazása. /

A gyermekek belső értékeit, érzelmi életét, boldogságszintjét fejlesztő program egy *boldogabb gyermekkor megélését* teszi lehetővé, ezért beépítettük az óvodai élet tevékenységformái közé. A foglalkozások alapja a bátorító, megerősítő pedagógiai attitűd.

„ A boldogság a pozitív érzelmek királynője, a lelki egészségünk aranyalapja”

Prof. Oláh Attila

Fejlesztő hatása mellett csökkenti a szorongást, erősíti az önbizalmat. A gyermekek kiegyensúlyozottabbá válhatnak, jobban teljesíthetnek.

A boldogságórák célja a pozitív orientáció készségszintű elsajátítása. Ezáltal a gyermekek könnyebben néznek szembe a kihívásokkal, képesek lesznek megbirkózni a problémákkal, valamint a testi-lelki egészségmegtartás tényezőinek tanulmányozására ad lehetőséget a pedagógusoknak.

A teljes Boldogságóra program 10 egymásra épülő témából áll, amelyek havonta, fokról fokra ismertetik meg a boldogság különböző összetevőit, feltételeit.

A programtémái a következők:

1. Hála gyakorlása
2. Az optimizmus gyakorlása
3. Társas kapcsolatok ápolása
4. Jó cselekedetek gyakorlása
5. Elköteleződés egy cél mellett
6. Megküzdési stratégiák
7. Apró örömeik élvezete
8. A megbocsátás gyakorlása
9. Testmozgás
10. Fenntartható boldogság

A foglalkozásokon helyet kap a feszültségoldás, relaxáció, a saját tapasztalatok, élmények felidézése, a közös gondolkodás, az új tudás élményalapú konstruálása. A komoly célt - **a következő generáció boldogságra való képességének fejlesztését** – játékosan, kreatív feladatokon, gyakorlatokon keresztül érjük el. A boldogságóra foglalkozásokon többek között szerepe van a zenének, rajznak, improvizációs játékoknak és más alkotó tevékenységeknek is.

Módszertani segédanyag: Bagdi Bella - Prof. dr. Bagdi Emőke - Tabajdi Éva: Boldogságóra Kézikönyv pedagógusoknak és szülőknek - 3-6 éveseknek

A boldogságórák hatására:

„... gyermekeink élete teljesebbé válik szeretetben, barátságban, a társaikkal való örömteli kapcsolatban, szüleikkel való viszonyukban és önmaguk elfogadásában.”
„Lelkük érzékenyebbé válik egymás iránt, de edzettebbé az élet kihívásaira való felkészülésben, a megküzdő képességükben.”

Prof. dr. Bagdi Emőke

Mindez az óvoda és a családok együttműködésében és kölcsönhatásában valósul meg. Így válhat a gyermekek érzelmi élete kiegyensúlyozottá, amely aztán alapul szolgál testi, értelmi, szocializációs fejlesztéséhez, fejlődéséhez.

Feladataink

- A gyermek társas szükségleteinek kielégítése.
- Közös élményekre épülő közös tevékenységek gyakorlása.
- A társadalmi élet alapvető ismereteinek közvetítése közös élmények, tapasztalatok útján.
- Az erkölcsi érzelmek megalapozása és erkölcsi tulajdonságok fejlesztése.
- Az alapvető udvariassági szokások, magatartásmódok fejlesztése.
- A társas élet szabályaihoz való alkalmazkodás és az önérvényesítés erősítése.
- A szociális érzékenység fejlődésének elősegítése, a szociális technikák megalapozása.
- A másság elfogadására nevelés.
- A tevékenységekben az eredményre törekvés, akadályok leküzdésére nevelés, az akarat fejlesztése.
- A reális, saját értékeit felismerő énkép kialakítása, a szükségletek, attitűdök beállítódása, formálása.
- A személyes és a csoportélet hagyományainak ápolása.
- A kiemelt figyelmet igénylő, alacsonyabb fejlettségi szinten álló, érzékszervi vagy mozgássérült, hátrányos helyzetű, az elhanyagolt, illetve kiemelkedő képességű gyermekek nevelése speciális ismereteket, sajátos törődést igényel, szükség esetén megfelelő szakemberek (pszichológus, logopédus vagy más gyógypedagógus, stb.) közreműködésével.

A gyermeki magatartás alakulása szempontjából az óvodapedagógus, az óvoda valamennyi alkalmazottjának kommunikációja, bánásmódja és viselkedése modellértékű szerepet tölt be.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén:

- Ragaszkodnak óvodájukhoz.
- A gyermekek igényévé válik a viselkedés és a szokások szabályainak betartása. A szabályok megszegése esetén egymást figyelmeztetik. Egymásnak önként segítenek, együtt éreznek a közösség tagjaival.
- Konfliktusos helyzetben társaikkal egyezkednek.
- Érdeklődnek egymás iránt, óvodán kívül köszöntik egymást.
- Igényükké válik a tevékenységekben való részvétel és együttműködés.
- A közösségért szívesen dolgoznak, bíznak önmagukban.
- Igyekeznek legyőzni a felmerülő akadályokat.

Óvodánk hagyományos ünnepei:

- Nemzeti ünnepeinkre emlékezünk:

Érzelmileg megalapozzuk bennük, hogy egy nemzethez tartozunk, egy nyelvet beszélünk.

Ismerjék meg a nemzeti jelképeket /Nemzeti zászló, Magyarország címere, Szent Korona, Himnusz/.

Megemlékezés az óvodában, gyermek közeli módon.

Közben: A gyermekekben alakítjuk a nemzeti identitás tudatot, erősítjük a magyarságtudatot, hazaszeretetet. A keresztény kulturális értékekhez, a szülőföldhöz és a családhoz való kötődés alapjait a szűkebb és tágabb környezet megismerésével segítjük.

- Március 15.-e: az 1848-1849-es forradalom és szabadságharc kezdete, a modern parlamenti demokrácia megszületésének napja;

- Augusztus 20.-a: az államalapító Szent István ünnepe; Az új kenyér ünnepe.

- Nőnap

A fiúk ajándékot készítenek a lányoknak, amit ők saját készítésű süteménnyel vagy szendvicssel, teával köszönnek meg. Tudatosodjon bennük a nemiség.

Az ajándékozás és az ajándék elfogadásának öröme.

- Anyák napja

A legmélyebb, szeretetteljes kapcsolat erősítése. A hála, a megbecsülés, a köszönetnyilvánítás érzéseinek elültetése a gyermekekben. Köszöntővel, ajándékkal meghittten ünneplünk.

- Gyermeknap

Óvodánk lehetőséget nyújt a szülőknek és a gyermekeknek arra, hogy egy örömteli, vidám, gondtalan napot töltsenek együtt a játék jegyében.

- Nagycsoportosok búcsúnapja

A nagycsoportosok napján a kisebbek átvállalják a nagyok feladatait /ünnepi teríték virággal a vázákban, rajzaikból kiállítást készítenek/. Az ünnepi hangulatot a délutáni műsoros búcsúzás zárja, melyen a gyermekek hozzátartozói is részt vehetnek.

- Mikulás

A gyermekek dallal, verssel köszöntik a Mikulást, aki ezt ajándékkal viszonozza.

- Karácsony

A karácsonyra való készülődés az advent 4 hetében történik.

Sütemény készítésével, közös karácsonyfa díszítéssel, betlehemes játékok, versek, mondókák, dalok tanulásával ráhangolódnak az otthon eltöltendő családi ünnepre. Hangulatkeltés céljából bábjátékkal vagy mesejátékkal kedveskedünk a gyermekeknek. Szeretetet, meghittséget sugározunk feléjük.

Advent idejében munkadélután szervezése. Szülő – gyermek – óvónő közös munkadélutánja: ajándék, karácsonyfadíszek és az ünnephez kapcsolódó tárgyak készítése.

"Falu karácsonya" a Művelődési Házban: közös műsor a községben működő csoportokkal.

Fontos a keresztény kulturális értékek megőrzése, átélése közösségi és családi téren egyaránt.

- Farsang
Jelmezbállal ünnepeljük meg. A közös élményen túl ez egy vidám együttlétre ad lehetőséget a szülőkkel, a tágabb családdal.

Néphagyományok

- Szüret
A falusi élet lehetősége felkínálja, hogy különböző szüreteken aktívan vegyenek részt, megfigyelve a folyamatait. Ezáltal bővül szókincsük, tárgyi ismeretük. Záróakkordjaként óvodánkban "szüreti mulatságot" rendezünk.
- Mihály-napi vásár
"Vásárfia" készítése (mézesbáb, ajándék tárgyak...) mesélés, verselés, népi mondókák, mulatozás. A közösség építésére ad lehetőséget.
- Márton-napi ludas játékok
Játékok, mesék, népi hiedelmek tanulása, felelevenítése. Pozitív erkölcsi érzelmek erősítése (szeretet, együttérzés, szerénység, empátia)
Lámpások készítése, lámpás felvonulás az óvodában, majd haza viszik a szeretet lángját.
- Télűzés – tavaszvárás:
Kiszebáb készítés, kiszés játékok, télűzés, zöldág hajtatas.
- Húsvét
A készülődés jegyében tojást festünk, majd az ünneppel kapcsolatos helyi népi szokást idézzük fel /locsolkodás/.
A szocializálódás folyamatában itt is fontos a nemi tudat erősítése.
- Pünkösdi: „Pünkösdi király” és „Pünkösdi királyné” választás.
- A **ZÖLD NAPOK** közül a következők megünneplése:
 - október 5. Az Állatok Világnapja
 - március 22. A Víz Világnapja
 - április 22. A Föld Napja
 - május 10. Madarak és Fák Napja
 - június 5. Környezetvédelmi Világnap
- „Nyitott kapu”
A leendő óvodás gyermekek és szüleik részére lehetőség nyílik arra, hogy megismerjék óvodánkat, ismerkedjenek a gyermekekkel, felnőttekkel, kipróbálják az óvodánk által nyújtott sokszínű játéktevékenységeket.
- Családi nap: közös kirándulás szervezése. Kapcsolat építése a szülőkkel, az együttnevelési elvek erősítése.
- „Felfedező” kirándulások, séták, színházlátogatás szervezése, megemlékezés a gyermekek születésnapjáról, névnap köszöntés.
- A község közös ünnepei, rendezvényei, a József Attila Művelődési Házban:
„Falukarácsonya”, „Gyermekek farsangja”, Közös Anyák napi ünnepély, Apák napja, sportnap. Ezáltal erősödik a község közösségéhez való kötődés érzése.

6.3. ANYANYELVI, ÉRTELMI FEJLESZTÉS, NEVELÉS MEGVALÓSULÁSA

A gyermekek az óvodába lépéskor különböző beszédfejllettségi szinttel rendelkeznek. Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósuló feladat. Az óvodának jelentős szerepet kell vállalnia abban, hogy innen kikerülve megfelelő szinten tudjanak kommunikálni, megértsék a környezet jelzéseit, biztonságosan tudjanak tájékozódni. Az anyanyelvi nevelés áthatja a nevelőmunka egészét, jelen van az óvodai élet minden területén, ismereteket közvetít, megtalálható a gondozás, a játék, a munka és a tanulás folyamatában. A nyelv a tájékozottság, az ismeret, az önkifejezés, a gondolkodás legfőbb eszköze. Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása - helyes mintaadással – az óvodai nevelő tevékenység egészében kiemelt jelentőségű.

Különösen a beszédkedv fenntartására a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések érvényesülésére, s a válaszok igénylésére szükséges figyelmet fordítani. Gyermekeinket az anyanyelv megismerésére, megbecsülésére, szeretetére neveljük.

A tevékenységek sokszínű, változatos biztosításával, az otthonról hozott, már meglévő tapasztalataira, élményeire, ismereteire építve újabb ismereteket, tapasztalatokat szereznek.

A gyermek életkori sajátosságaira, kíváncsiságára, érdeklődésére alapozva bővítjük tudását az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről.

Az értelmi nevelés feladatai:

- A spontán és tervezett tevékenységekkel az ismeretek, tapasztalatok rendszerezése, bővítése.
- A különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása.
- A megismerő funkciók: érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet és a gondolkodás, alkotótevékenység fejlesztése, ösztönző, inger gazdag környezet biztosítása az értelmi képességek és a kreativitás fejlesztése.
- Koruknak megfelelően alakuljon ki a pontos érzékelés, észlelés, képesek legyenek vizuális, auditív differenciálásra.
- Térbeli viszonyokat képesek legyenek felismerni és megnevezni.
- Az önkéntelen bevésés mellett jelenjék meg a szándékos bevésés is.
- Gondolkodásuk, képzeletük, fantáziájuk, emlékezetük, szándékos figyelmük fejlődjön.
- Gondolkodásukra a problémamegoldásra törekvés és kreativitás a legyen jellemző.
- Óvodánkban a gyermekek érdeklődésére, kíváncsiságára, mint életkori sajátosságra, valamint a meglévő tapasztalataikra, élményeikre és ismereteikre építve biztosítjuk a változatos tevékenységeket, amelyeken keresztül további élményeket, tapasztalatokat szerezhetnek az őket körülvevő természeti és társadalmi környezetről.

A fejlesztés lehetőségei az egyes gondozási és tevékenységi területeken belül

A gondozás: öltözködés, étkezés, mosakodás stb. során sok ismeretbővítő magyarázat, kérdés hangzik el. A felnőttel való párbeszéd gyakorlására is jó alkalom kínálkozik a tevékenységek közben, és a meggyőző, szorosabb, kapcsolat jó hatással van a gyermek beszélőkedvének alakulására. Gyakran nyílik lehetőség ilyenkor arra, hogy elmondják az otthoni élményeiket, a velük történt vagy várható eseményeket.

A játék során a gyermekek együttműködéséhez nélkülözhetetlen, hogy jól tudjanak kommunikálni, hogy meg tudják szervezni a játékukhoz szükséges körülményeket, kiválasztani a játék helyét, eszközeit, hogy mit játsszanak, és hogy le tudják osztani a szerepeket. A szerepjátékokban gyakorolják az egyes szerepekhez tartozó, azokhoz illeszkedő beszédstílust, a nyelvi eszközök használatát.

Jó alkalom kínálkozik az udvariassági formák alkalmazására is az együttműködés során. Játékidőben kerülhet sor sokféle anyanyelvi játékra is, amelyet vagy az egész csoport, vagy csak kevesebb gyermek játszik a játék jellegétől függően.

A munka alkalmával, a munkamenetnek megfelelően szóbeli kapcsolatot kell tartani, meg kell beszélni az eszközök használatát, valamint a munka szervezését, elosztását is. Mindez fejleszti a beszédképességet, bővíti az újabb ismeretek nyújtása által a szókinccset.

A tanulás során az óvodai élet tevékenységformáinál a pedagógus a tanulást támogató környezet megteremtésével építi a gyermekek előzetes tapasztalataira, ismereteire, a gyermeki kérdésekre és válaszokra épülő ismeretszerzésre.

A külső világ tevékeny megismerésén belül fejleszthető a relációs szókinccs, a tapasztalatok, gondolatok pontos megfogalmazására készletet.

Fontos feladatunk, hogy a kérdéseket pontosan, szabatosan, egyértelműen, fogalmazzuk meg, a formai és mennyiségi viszonyok legyenek a beszéd kiemelt szavai.

A matematika a gondolkodást magasabb szintre juttatja, s így visszahat a beszéd fejlődésére is, hiszen a kettő egymással kölcsönhatásban fejlődik.

A természeti és társadalmi környezet megismerésére nevelés sok kirándulással, élményszerző látogatások szervezésével új beszédhelyzeteket, kommunikációs lehetőségeket nyújt. A természet, az anyagok tulajdonságai, az okok és következmények keresése sok-sok beszélgetéssel, kérdéssel és válaszok keresésével nagyban hozzájárul ahhoz, hogy a világról alkotott képük, a társadalmi közegben való eligazodásuk könnyebbé váljon, hogy megértsék, a jelenségeknek vannak okai és következményei, és meg is tudják ezeket fogalmazni életkoruknak megfelelően.

A mozgás jó lehetőséget biztosít a téri irányok fejlesztéséhez. A foglalkozásokon szóbeli utasítások alapján kell végrehajtani bizonyos mozdulatokat, mozgássorokat. A helyes légzéstechnika kialakítására is jó alkalom nyílik.

Rajzolás, mintázás, kézimunka alkalmával az élményeik, érzéseik képi megjelenítése is sok lehetőséget rejt magában. Barkácsolás során a tevékenységek közbeni beszélgetés jó alkalom az érzéki élmények, közvetlen tapasztalatok verbális kifejezésére.

Az ének- zenei nevelésben és az anyanyelvi nevelésben egyaránt feladat a szép, tiszta szövegkiejtés. A mondóka, a dal ritmusának visszatapsolása, a halk és hangos megkülönböztetése, a gyors és lassú éneklés, mondókázás szintén közös feladat úgy, mint a hangok észlelése és megkülönböztetése, a helyes légzés, a jó artikuláció.

A mondóka, a dal ritmusát mozgással, járással is kiemeljük. A helyes légzéstechnika kialakítása érdekében az ének-zenei tevékenységek légző gyakorlattal kezdődnek.

Feladataink:

- Szeretetteljes, elfogadó, biztonságos légkör megteremtése, ahol bátran elmondhatják a gyermekek a gondolataikat.
- Változatos tevékenységek szervezése, biztosítása.
- Sokoldalú tapasztalat szerzés biztosítása, amelyek később élményként előhívhatók.
- A társadalmi és természeti környezet jelzéseinek, nonverbális közléseinek észre vétetése, megismertetése.
- A gyermekek kíváncsiságára, érdeklődésére építés.
- Figyelem összpontosítására, a társak meghallgatására motiválás.
- Az egyéni képességek, a fejlődés figyelembe vétele, egyéni nyomon követése, a szükséges fejlesztési feladatok tervezése és beépítése a gyakorlatba.
- Metakommunikációs eszköztár megismertetése, gyakorlása játékban.
- A társ verbális és nonverbális reakciói megértésének segítése.
- Nyelvtanilag helyes, jól érthető beszéddel mintaadás.
- A nyelvileg hátrányos helyzetű, ill. nyelvileg kiemelkedő gyermekek differenciált fejlesztése.
- Migráns gyermekek egyéni fejlesztése a magyar nyelv megismertetése terén.
- Szakmai kapcsolat tartása a logopédussal, fejlesztő pedagógussal, gyógypedagógussal.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére:

- Tisztán ejtenek minden beszédhangot.
- Beszédük érthető, kifejező, összefüggő, a különféle élethelyzetekben használnak elvont kifejezéseket.
- Beszédfigyelmük kialakul, nyugodtan, figyelmesen végighallgatják a felnőtteket és társaikat.
- Koruknak megfelelően kialakul a pontos érzékelés, észlelés, képesek vizuális, auditív differenciálásra.
- Térbeli viszonyokat képesek felismerni és megnevezni.
- Az önkéntelen bevésés mellett megjelenik a szándékos bevésés is.
- Gondolkodásuk, képzeletük, fantáziájuk, emlékezetük, szándékos figyelmük fejlődik.
- Gondolkodásukra a problémamegoldásra törekvés és a kreativitás jellemző.
- Bátran és szíves kommunikálnak a társaikkal és a felnőttekkel.
- A metakommunikációs jelzéseket használják, a környezetükben élő személyekkel jól kommunikálnak.
- Tudnak szemkontaktust teremteni és tartani.
- Az etnikai gyermekek is megértik, és helyesen alkalmazzák az óvodai élethez szükséges kifejezéseket, és képesek magukat megértetni.

7. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE

7.1. Személyi feltételek

Jelenleg óvodánkban két óvodapedagógus dolgozik aktívan, a pedagógiai munkát segítő dajkával együttműködve a minőségi színvonal megtartására, emelésére törekednek.

Elvárások az óvodapedagógusokkal szemben:

Alapvető feladatunk, hogy maximálisan biztosítsuk a gyermekek alapvető szükségleteit, az érzelmi biztonságot. Biztonságos, barátságos, sokoldalú fejlesztési lehetőséget biztosító óvodai környezetet teremtünk, hogy elősegítsük minden gyermek számára az optimális fejlődési folyamatot.

Legyünk szakmailag felkészültek, a pedagógia, pszichológia új eredményei, módszerei iránt fogékonyak, azt a helyi adottságokhoz igazítva fel is tudjuk használni.

A gyermekekkel való kapcsolatunk jellemzői:

- a gyermekeket partnerként tiszteljük,
- a gyermekekben a pozitívumot keressük és fejlesszük,
- elfogadó, helyeslő, elismerő, kitüntető nevelői attitűddel rendelkezünk,
- törekedjünk a színes, gazdag, érzelmmel telített, tiszta beszédre,
- verbális és nonverbális kommunikációnk azonos érzelmet tükrözzön,
- adjunk viselkedésünkkel pozitív normarendszert a gyermeknek,
- vállaljuk egyéniségünket,
- megjelenésünk: kerülje a szélsőségeket,
- az ismereteket tárgyilagosan és sokoldalúan közvetítsük,
- legyünk kreatívak,
- szeressük a természetet,
- türelemmel hagyjunk időt a gyermeknek a felfedezésre, hogy ennek örömét együtt éljék át,
- az óvodapedagógus és a gyermek kapcsolatát a pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze.

Szülőkkel való viszonyunkban:

- Legyenünk tapintatosak, toleránsak megértők.
- Tartsuk szem előtt, hogy a családdal szoros együttműködésben neveljük a gyermeket.
- Rendszerezzük és tárgyilagosan tájékoztassuk a szülőket gyermekük fejlődéséről.
- Ha a szülők kéri, vagy úgy látjuk, hogy szükséges, hasznos tanácsokkal segítsük a családi nevelést.
- A hivatali titkot meg kell őrizni..

Elvárások a dajkával szemben:

- hasznos segítői legyenek az óvónő pedagógiai nevelő munkájának,
- ismerjék gondozási területen a gyermekek fejlettségi szintjét,
- ismerjék csoportjuk napirendjét, szokásait, hagyományait,
- vegyék észre a balesetveszélyt hordozó tárgyakat, helyzeteket,
- az óvodában történeteket bizalmasan kezeljék, az információ adását bízzák az óvodapedagógusra,
- ha a gyermekek higiénés állapota megkívánja, megfelelően lássák el,
- szeretettel, megértéssel bánjanak a gyermekekkel, vigyázva a megfelelő beszédstílusra,
- a dajka-gyermek kapcsolatát a pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze.

Elvárások a takarítóval szemben:

- Elfogadó, barátságos magatartást tanúsítson a gyermekekkel szemben.
- Balesetveszélyeket hárítsa el.
- Munkavégzés közben fokozottan ügyeljen a gyermekek testi épségére.

7.2. Tárgyi feltételek

Az óvoda épületében, 1 csoportban, tornaszoba nélkül folyik intézményünk nevelőmunkája.

Épületünk megfelelő komforttal, infrastruktúrával, - az ÁNTSZ előírásainak részben megfelelő feltételekkel rendelkezik.

A csoportszoba berendezése, bútorzata - az óvodapedagógusok ötletességének, kreativitásának köszönhetően - esztétikus, dekoratív, jól szolgálja a gyermeki tevékenységeket. Költségvetési igényeink tervezését, a program-specifikus megvalósítás szempontjából az eszköz- és felszerelés jegyzék tartalmazza.

Hiányosságaink pótlására törekszünk keresve a lehetőségeket, hogy az eltérő szociokulturális helyzetű családok gyermekeit megfelelő külső és belső környezetben fogadjuk.

Az udvar korszerűsítése folyamatos feladatunk. A gyermekek által használt terület csökkent az óvoda épületének felújítása után, az udvari játékeszközök számára kevés hely maradt. Sportszerek, kerékpárok vásárlásával biztosítjuk a mozgást, a fejlesztést a gyermekeknek. Az óvoda udvara és a közelben lévő községi játszótér együtt biztosítja a megfelelő teret gyermekek mozgásigényének kielégítésére, a szabad, változatos mozgásformák gyakorlására.

Tavasszal virágágyásokkal, bokrok, facseteték ültetésével szépítjük udvarunkat.

A program céljaihoz rendelt eszközrendszerrel az óvoda ellátott.

Intézményi szinten rendelkezünk a következő

IKT eszközökkel:

- Auditív eszközök

Kazettás magnó

CD lejátszó

- Vizuális eszközök

Diavetítő, diafilmek

Fényképezőgép

Szemléltető képsorozatok

- Audiovizuális eszköz

TV, VIDEÓ magnó

DVD lejátszó

Tanulási tevékenységeket elősegítő eszközökkel:

Játékok: a gyermekcsoportok létszámának megfelelő.

Mozgásfejlesztő eszközök.

Anyanyelvi és művészeti tevékenység fejlesztését segítő eszköztár.

A környezet megismerését és a matematikai tevékenységet szolgáló, eszközök, fejlesztőjátékok gyűjteménye.

A beszerzéshez a költségvetési kereteinken túl igyekszünk kihasználni az alapítványi, pályázati és egyéb saját bevételi lehetőségeket.

7.3. Csoportszerkezet

Az óvodai csoport szerkezetének kialakítása adott: óvodánk mindig vegyes korosztályú, heterogén csoporttal működött.

A település minden 3 éves gyermekének felvételét biztosítjuk. A felvételtől számított fél éven belül harmadik életévüket betöltő gyermekek felvételére is lehetőségünk van.

A környező települések óvodáskorú gyermekeit a maximális férőhely betöltéséig módunk van fogadni.

A heterogén csoportösszetétel sem a szülőknek, sem az óvónőknek nem okoz problémát. Rendszeresen több testvérpár jár óvodánkba, amely megkönnyíti a beszokást, és igazi családi légkört teremt. A korosztályok együttélésének, nevelésének sok előnye van, melyet maximálisan ki is használunk.

Továbbá valljuk, hogy a nevelőmunka hatékonyságát nem a csoport szervezeti kerete határozza meg, hanem az óvodapedagógus felkészültsége és egyénisége.

7.4. Napirend

A helyes életritmus kialakításában fontos szerepet játszik a jó napirend. Az időről-időre szabályosan ismétlődő feladatok a gyermekben érzelmi biztonságot keltenek, ezáltal biztosítják a gyermek egészséges testi, lelki fejlődését.

Lehetővé tesszük a gazdag, változatos tevékenységet, az aktív és passzív pihenés az életkornak és egyéni szükségleteknek megfelelően váltakozzon.

A napirendben a legtöbb időt a játéktevékenységnek biztosítjuk. Ezeknek csupán a kezdetét jelezzük, befejezését a gyermek igényének megfelelően alakítjuk.

A nyári időszak napirendjét is gondosan és tartalmasan tervezzük meg. Az év közben már kialakított szabályok, szokások, normarendszer megtartásával adunk lehetőséget a gyermekeknek arra, hogy az évszak örömeit szabadabban élvezzék, kötetlenebb formában biztosítjuk számukra a változatos tevékenységet.

NAPIREND

Szeptember 1. – Május 31-ig

IDŐTARTAM /órától-óraig/		TEVÉKENYSÉG
7	9	Játék, vizuális tevékenység, dramatizálás. Játékos egyéni képességfejlesztés.
9	12	Mindennapos testnevelés. 5-35 perces közös tevékenység, beszélgetés, mese, irányított játék. Tisztálkodás, reggeli étkezés, mosakodás. Spontán játék, egyéb tevékenységekkel párhuzamosan. Az óvónő és a gyermekek által kezdeményezett játékos tanulás, integrált feldolgozásban, mikro csoportos formában. Szabad mozgás, játék az udvaron. Közös megfigyeléssel: kirándulás, séta. Hagyományápolás: születésnap, névnap megünneplése.
12	13	Ebéd, tisztálkodás /előtte és utána/, fogmosás.
13	16	Pihenés, alvás, előtte mese. Folyamatos ébredés. Uzsonna. Folyamatos játék a szülő érkezéséig, a differenciált játéktevékenység felhasználása.

NAPIREND

Június 1. –augusztus 31-ig

IDŐTARTAM		TEVÉKENYSÉG
7	11.45	Párhuzamos tevékenységek: gyülekezés, szabad játék, szabadon választott tevékenység. Tízórai, óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységek, mindennapos mese, mindennapos mozgás, udvari játék, levegőzés, a test edzése (napfürdő, vízfürdő)
11.45	13	Öltözködés, testápolás, ebéd.
13	14.45	Előkészület a pihenéshez, mese, pihenés, egyéni szükséglethez igazodó ébredés.
14.45	16	Párhuzamosan tevékenységek: öltözés, testápolás, uzsonna, szabad játék, szabadon választott tevékenység, óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységek.

8. AZ ÓVODA KAPCSOLATAI

Család

Legfontosabb és legszorosabb kapcsolatunk az óvodába járó gyermekek családjával van. A gyermek elsősorban a családban nevelődik. Az óvoda folytatja és kiegészíti a megkezdett nevelési folyamatot. Igyekszünk megismerni a családok helyzetét, körülményeit, nevelési elveiket, szükség esetén, a gyermekek érdekében segítséget nyújtunk.

Családlátogatás: szükség esetén. Probléma alkalmával a gyermekvédelmi felelőssel együtt végezzük.

Nyílt napon lehetőséget biztosítunk a szülőknek arra, hogy óvodánk napi életébe betekinthesse. Így személyes élményeik alapján gyermekük új vonásait, tulajdonságait fedezhetik fel, képet kapnak gyermekük közösségben elfoglalt helyéről, viselkedéséről, teljesítőképességéről, egyúttal módjuk van társaikkal való összehasonlításukra is.

A fogadóórát igény szerint, személyre szabottan, időpont egyeztetés alapján tartjuk. Ezekon lehetőségünk nyílik olyan információk cseréjére, melyek a gyermekkel, vagy közvetlen környezetével kapcsolatosak, esetleg bizalmas jellegűek. A gyermekek fejlődéséről fél évente tájékoztatjuk a szülőket.

Szülőértekezleten az óvodát, a csoportot, a gyermeket, a szülőket érintő legfontosabb témákat, feladatokat, programokat, problémákat beszéljük meg. Feladatunk a szülők véleményének meghallgatása, javaslataik figyelembe vétele.

Beszoktatásra azért van szükség, mert minden esetben új környezettel, emberekkel, szokásokkal találkozik a gyermek. Nem mindegy, hogy már kezdetben milyen kép alakul ki a szülőben a csoportról, óvodáról és az óvodapedagógusról.

A Szülők Szervezete a szülők közösségét képviseli. Hatékony szerepe van az óvoda és a családok kapcsolattartási rendszerében, főleg, ha olyan szülők töltik be e tisztségeket, akik elfogadták az óvoda nevelési koncepcióját és érzik, hogy az óvoda valóban igényt tart együttműködésükre. Fontos, hogy érezzék, a poszt betöltése felelősséggel jár.

Az együttműködést és fejlesztési lehetőségeket gazdagító tevékenységek:

- kirándulások, közös programok /pl. virágültetés, farsang.../,
- szülők klubja /egy-egy a szülőket is érdeklő témában meghívott előadók vagy óvónők tartanak előadást, pl. gyermekorvos, pszichológus, védőnő stb./,
- gyermeknapon, apák napján közös, játékos együttlét,
- munkadélutánok.

Kapcsolattartás egyéb nevelési, oktatási intézményekkel

Az iskolával való kapcsolattartásban az óvoda nyitott, de sajátos helyzetünkből adódóan - mivel gyermekeink különböző intézményekben kezdik tanulmányaikat - a kapcsolattartást nehezebb megvalósítani.

Lehetőséget biztosítunk a leendő elsőosztályos tanító néniknek, hogy meglátogassák és kölcsönösen megismerjék egymást nagycsoportos gyermekeinkkel, segítve ezzel, hogy az átmenet zökkenő mentesebb legyen.

Májusban a leendő elsőosztályosokkal ellátogatunk az egyik általános iskolába.

A **zeneiskola** tanulói és az őket tanító zenepedagógusok évenként egy alkalommal hangversenyt adnak óvodánkban. Gyermekünknek így lehetőségük van a különböző hangszerek megismerésére, a megfelelő viselkedési forma elsajátításának megalapozására, a zene befogadásának, megszerettetésének megalapozására.

Óvodák: A Karancs völgyében elhelyezkedő óvodák több, évente megrendezésre kerülő közös programmal fűzik szorosabbra az intézmények közötti kapcsolatot. Ilyenek az óvodás találkozók, közös színházlátogatások. A gyermekek ezáltal ismerkednek más óvodába járó gyermekekkel, a saját óvodai közösséghez való tartozás érzése erősödik, és lehetőség van újabb erkölcsi és szociális érzelmek, viselkedésmódok megtapasztalására.

A kis intézmények óvodapedagógusai pedig települések közötti munkaközösséget hoztunk létre, melyen szakmai megbeszéléseket tartunk, ismereteink bővítése, a tudás megosztása érdekében.

Kulturális intézmények: A gyermekek művelődéshez szoktatását, kulturális igényük felkeltését, kialakítását több lehetőség segíti.

A **Mihálygergei József Attila Művelődési Ház**, illetve a községben működő könyvtár kulturális eseményeiről tájékozódunk, szívesen továbbítjuk a programokat a családoknak, hogy gyermekeik tevékenykedtetésében aktívan vegyenek részt .

Községünkben megrendezésre kerülő ünnepélyeken óvodásaink aktív szereplők, melynek megvalósításában a szülők segítő partnereink.

A **Karancslapujtói Művelődési Ház** által szervezett színházi előadásokra évek óta járunk óvodásainkkal. A megfelelő viselkedés és öltözék megtanulása mellett gyermekeinknek lehetőséget adunk az élő előadás varázsának átélésére.

Könyvtár látogatással megismertetjük a gyermekekkel az ottani hangulatot /csend, nyugalom/ és könyvek nézegetésével a könyv szeretetére neveljük őket.

A **Kárpát – medence** magyar nyelvű intézményei közötti oktatási tér kitágítása érdekében megpróbálunk kapcsolatot felvenni, építeni.

A település egyesületei, kulturális csoportjai:

Sportegyesület: A sportpályán megtartott Sportnap aktív résztvevői az óvodások. Akadálypályán mutathatják meg ügyességüket, kipróbálhatják magukat a focipályán, megnézhetik, megismerhetik több sportág bemutatkozó előadását.

Hagyományőrző csoport: Óvodásaink több alkalommal ismerkednek különleges hangszerekkel, citera, szájharmonika, melyeket ki is próbálhatnak, ezáltal kedvet kapnak a zenéléshez.

Ezek a programok a tehetségek felismerésére adnak alkalmat.

Egészségügyi intézmények: Háziorvosi és fogorvosi rendelőbe való látogatásunk alkalmával a gyermekek megismerkedhetnek az orvos gyógyító munkájával. Évente orvosi szűrővizsgálaton vesznek részt gyermekeink a szüleik részvételével.

A kapcsolattartáson túl a prevenció is a feladatunk, melynek alapja a védőnővel tartott szoros a kapcsolatunk.

A védőnő munkaterve alapján látogatja a gyermekeket, a kapcsolatot az óvodavezetővel és a gyermekvédelmi felelőssel tartja.

Óvodapedagógus látja el a gyermekvédelmi feladatokat. Évente munkatervet készít, amelyben a hátrányos, halmozottan hátrányos, veszélyeztetett gyermekeket is nyilvántartja. Folyamatos kapcsolatot tart a védőnővel és a gyámügyi megbízottal, közösen keresve a megoldás lehetőségeit.

A **gyermekjóléti szolgálat** szakembereivel az óvodavezető és a gyermekvédelmi felelős tart szorosabb kapcsolatot. A jelzőrendszer működése megfelelő, az esetlegesen felmerülő problémák megoldásra kerülnek.

Szakmai szervezetek:

A **POK** által szervezett tanfolyamokon, továbbképzéseken és előadásokon, műhelymunkákon lehetőség szerint részt veszünk. Szakmai segítséget kérünk a színvonalasabb munka érdekében.

A Nógrád Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Salgótarjáni Tagintézménye

Azokat a gyermekeket, akiknél fejlődési lemaradást, vagy huzamosabb ideig tartó stagnálást, nehezebb szocializálódást tapasztalunk, továbbá érzékszervi vagy magatartászavara van, szükség esetén, a szülő beleegyezésével küldjük vizsgálatra. A szakemberek véleményével egyetértésben, a feltételeket egyeztetve valósítjuk meg a gyermekek teljeskörű ellátását.

A beszédhibás gyerekek ellátására logopédus segítségét vesszük igénybe, aki heti egy alkalommal tart logopédiai foglalkozást.

Kapcsolat az önkormányzattal:

Óvodánk önkormányzati fenntartású intézmény. A fenntartóval, Mihálygerge Község Önkormányzatával napi kapcsolatban vagyunk, amely a bizalmon, a kölcsönös tiszteleten és megbecsülésen alapszik. Fontosnak tartjuk egymás tájékoztatását, a megfelelő információáramlást.

Óvodánk gazdálkodási feladatait a Mihálygergei Közös Önkormányzati Hivatal (3184 Mihálygerge, Rákóczi út 40.) látja el, az irányító szerv által biztosított pénzeszköz, valamint egyéb bevételeink alapján gondoskodunk feladatainak ellátásáról.

A vezető munkáltatói jogkörrel rendelkezik. Elengedhetetlen a fenntartóval való szoros együttműködés, amely a szakmai munkánkat és a működés feltételeit javító kapcsolatra épül.

9. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉG FORMÁI

9.1. JÁTÉK

A játék az óvodáskorú gyermek legfejlesztőbb tevékenysége. Ebben jelennek meg és fejlődnek azok a sajátosságok, amelyek később a gyermek magatartására a játékon kívül is jellemzőek lesznek. A gyermek játékában nyomon követhető, hogyan válnak a külső késztetések a gyermek sajátjává, belső indítékaivá, miközben belső állapotait, vágyait, indulatait is közvetíti.

A játék célja maga a játék. Örömszerző tevékenység, csökkenti a gyermekben lévő feszültséget. Tükrözi a valóságot. Élményeit, tapasztalatait gyakran átalakított formában játssza el. Elősegíti képességeinek kibontakoztatását, egész személyiségének fejlesztését: mozgását, értelmi képességét, kreativitását, fantáziáját, szocializációját, a másság elfogadását, pozitív érzelmeinek kibontakoztatását, közlési vágyát, önfegyelmét, konfliktustűrő képességét, kitartását, megszelídíti negatív élményeit.

A kisgyermek első valódi játszótársa a családban a szülő, óvodában pedig az óvodapedagógus. Ő utánozható mintát ad a játéktevékenységre, majd amikor a szabad játékfolyamat már kialakult, bevonható társ marad, illetve segítővé, kezdeményezővé lesz, ha elakad a játék. Mindenekelőtt azokat a feltételeket, helyzeteket kell megteremtünk, amelyektől a játék függ. Az irányítás kiterjed a gyerekek világról szerzett tapasztalatainak, ismereteinek állandó bővítésére, elmélyítésére és az élményeket kísérő pozitív érzelmek alakítására.

Fontos, hogy ne avatkozzunk indokolatlanul bele a gyermekek játékába. Ezért a segítség módját és mértékét mindig a konkrét játék helyzeteknek, a csoport és az adott gyerek fejlettségének, igényének megfelelően alkalmazzuk.

Beavatkozásra akkor van szükség, ha a játék tartalma nem kívánatos viselkedési formák kialakulását váltja ki. Ilyenkor igyekszünk pozitív fordulatot adni a játéknak.

Segítünk akkor is, ha technikai tanácsra van szükségük, vagy ezzel fokozhatjuk játékkedvüket.

A gyerekek játékának színvonala különböző. Egyrészt igazodunk az adott fejlettségi szinthez, másrészt elősegítjük, hogy a gyerekek magasabb szintre jussanak.

Tapasztaltuk, hogy a játék örömét fokozza, ha mi is részt veszünk: élvezzük a játék fordulatait, együtt izgulunk a gyerekekkel, ahol szükséges segítünk. Fontos, hogy mi is tudjunk és szeressünk játszani.

A kiegyensúlyozott nyugodt játék feltételei:

- megfelelő csoportlétkör
- hely
- idő
- eszközök
- élményszerzési lehetőségek a csoportszobában, udvaron egyaránt.

Legyen lehetőség ideiglenes és állandó játszóhelyek kialakításához, mint például a dramatizáláshoz, bábozáshoz, építő és konstrukciós, szimbolikus, szabály, gyakorló, mozgásos játékokhoz.

- A családdal való kapcsolat során (családlátogatás, nyílt nap, fogadóóra, szülőértekezlet) szükség esetén segítséget nyújtunk a nevelési helyzetek feldolgozásában, megerősítjük a szülői szerepeket. Ötleteket adunk a kornak, egyéni fejlettségnek megfelelő játékeszközök kiválasztására, a gyermekek személyiségfejlődését elősegítő TV műsorok kiválasztására.

- A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az élményszerű, elmélyült gyermeki játék kibontakozását. Mindezt az óvodapedagógus feltételteremtő tevékenysége mellett a szükség és igény szerinti együtt játszásával, támogató, serkentő, ösztönző magatartásával, indirekt reakcióival éri el.

- Óvodánkban a szabadjáték kap a legnagyobb szerepet. Kiemelt jelentősége megmutatkozik a napirendben, időbeosztásban, a játékos tevékenységek szervezésében.

A játék támogatásából adódó óvónői feladataink

- Nyugodt érzelmi biztonságot adó légkör megteremtése, fenntartása.
- Inger gazdag, cselekvésre inspiráló, a gyermekek kíváncsiságát felkeltő, esztétikus, harmóniát sugárzó környezet kialakítása.
- A játékok a gyermekek által jól látható és elérhető helyen történő elhelyezése, ügyelni kell a játékok optimális mennyiségére és cseréjére.
- A barkácsolás, mintázás, rajzolás, festés, kézimunka, bábozás, dramatizálás sokszínű eszközeinek elhelyezése úgy, hogy a szabadon választhatóságra lehetőséget nyújtson.
- A szabályok alakítása.
- A játéktér mobilizálhatósága, hogy a gyermekek játékigényüknek megfelelően átrendezhessék.
- Sokszínű tapasztalatszerzési lehetőség biztosítása, mely élményforrás lehet a gyermek számára.
- A szülők segítése: ötletadás játékvásárláshoz, közös játékokhoz.

A fejlődés várható eredményei

- Megértik és elfogadják játszótársaik elgondolását.
- Alkalmazkodnak a játék szabályaihoz.
- Önállóak a játék előzetes, közös tervezésében, a szerepek kiválasztásában, a játékszerek és eszközök megválasztásában.
- A barkácsoláskor létrehozott eszközt felhasználják játékukban és a dramatizáláshoz. Konstruáló játékokból bonyolultabb alkotásokat készítenek.
- Játékhelyzetekben újra alkotja a felnőttek tevékenységét.
- Kedves játékszereit is át tudja adni.
- Szívesen bábozik, dramatizál.
- Szívesen vesz részt a szabályjátékokban, egészséges versengés jellemzi: veréseit, győzelmeit elfogadja.

9.2. A MOZGÁS

A mozgás a gyermek természetes tevékenysége.

A mozgásfejlesztés feladatai:

- a testi képességek és az ellenálló képesség alakítása, a szervezet erősítése,
- differenciált terheléssel az egyensúlyérzék, a ritmusérzék, a motorikus képességek fejlesztése, a testséma és a helyes testtartás alakítása,
- térbeli, időbeli tájékozódás fejlesztése,
- mozgásműveltség, a mozgáskoordináció fejlesztése,
- rendszeres, aktív mozgáshoz szoktatás, a mozgásszükséglet fenntartása,
- az egészséges életmódra való készségek, jártasságok alapozása,
- családi szemléletformálás.

Szabad, spontán mozgás

Az óvodaudvar sokszínű, változatos lehetőséget nyújt a természetes mozgásigény kielégítésére. Rosszidő esetén a csoportszobában is biztosítunk mozgásos tevékenység végzésére lehetőséget.

Szervezett mozgás

Tótszóllósné Varga Tünde: Mozgásfejlesztés az óvodában c. kiadványa alapján végezzük a szervezett mozgást. Egyöntetű választásunkat indokolja ennek a mozgásprogramnak a komplexitása. A gyerekek aktuális fejlettségét, képességeit, a helyi adottságokat ismerve, biztosítottak látjuk a fejlesztés megvalósítását.

Mindennapi mozgást a gyermekek fejlettségi szintjének megfelelően játékos, szervezett formában biztosítunk, elsősorban a Megmozgató című könyv alapján.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén

- A gyerekek szeretnek mozogni, kitartóak a mozgásos játékokban, a mozgás életvitelük részévé válik.
- A gyerekek nagymozgása, finommozgása, összerendezett lesz.
- Ismerik az irányokat, tudnak térben tájékozódni.
- Testsémájuk, laterálisuk / jobb-bal/ kialakul.
- Önfegyelmük, figyelmük jó, betartják a szabályokat a szabályjátékokban.
- Tudnak ütemtartással mozogni.
- Szeretnek és tudnak kitartóan futni, és labdajátékokat játszani.
- Egyensúlyérzékük fejlett.

A mozgásfejlesztésből adódó feladataink

- Értjük el, hogy a mozgás természetes módon épüljön be a gyermekek tevékenységébe.

- Mozgásra inspiráló biztonságos környezetet alakítsunk ki, a gyermekek életkorához és egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos tevékenységet, ösztönző eszközöket válasszunk.
- A gyermekek mozgáskedvének megőrzése, illetve szükség esetén felkeltése.
- A baleset elkerülése érdekében a mozgástevékenység szabályainak kialakítása a gyermekekkel közösen, majd fokozott betartatása.
- Mozgásos tevékenység lehetőségének biztosítása a csoportszobában és az udvaron.
- A testnevelés-foglalkozások anyagának összeállítása, figyelembe véve a csoport és az egyéni fejlettség aktuális állapotát.
- A játék, játékoság prioritásának tiszteletben tartása a foglalkozásokon.
- Tiszta, jó levegő biztosítása a teremben.
- A tevékenységek irányításánál és értékelésénél differenciál, figyelembe veszi az egyéni fejlődési jellemzőket.
- Szükség esetén a dajka segítségének igénybevétele.
- Odafigyelés a gyermekek optimális terhelésére.
- A testnevelés foglalkozások szervezése elegendő időt hagy a gyakorlásra, illetve megadja a lehetőségét a tevékenységből való kilépésre.
- A napi tevékenységek részeként a mindennapos, 10-20 perces frissítő mozgás tervezése során elsődlegességet biztosít a mozgásos játékoknak.

Kiemelt prevenciós feladatok megvalósítása: nagymozgás-fejlesztés, egyensúlyérzék-fejlesztés, szem-kéz, szem-láb koordináció fejlesztése, testséma-fejlesztés, térpercepció-fejlesztés, finommotorika-fejlesztés, keresztcsatornák fejlesztése.

Évente egyszer mozgásos versengés szervezése.

9.3. A KÜLSŐ VILÁG TEVÉKENY MEGISMERÉSE

A külső világ megismerését, azaz a minket körülvevő környezet egyre szélesebb, tevékeny megismerését választottuk óvodánk, nevelésünk irányvonalának.

Sajátos arculatunk: a környezetünk megismerése, szeretete, óvása, az élmények, a tevékenységek által való tapasztalatszerzés fontosságának hangsúlyozása.

Mottónk jól kifejezi nevelési elveink irányvonalát:

FEDEZZÜK FEL EGYÜTT A VILÁGOT!

A helyi környezeti adottságokat kihasználva, szervezett séták, kirándulások alkalmával ismerkednek meg gyermekeink a közvetlen és tágabb természeti környezettel. Tapasztalatok gyűjtése során megszerettetjük, óvjuk, védjük környezetünket.

Személyes példaadásunkkal, természetbarát szemléletmódunkkal alapozzuk meg a környezeti kultúrára nevelést. Olyan gondolkodásmód kialakítására törekszünk, amely a természethez való pozitív attitűdöt alapozza meg:

- élőlények tiszteletére nevelés,
- a másság elfogadása,
- megbecsülni a mások által létrehozott értékeket,
- a szülőföld ismerete, szeretete, annak továbbadása,
- néphagyományok ismerete.

A környezettel való ismerkedés az óvodai nevelés egészében érvényesülő folyamat. Megfelelő arányban tartalmaz természeti, társadalmi és tárgyi környezetet. A környezeti nevelés rendszert alkot. Minden mindennel összefügg és mindennek következménye van.

Együttműködésre nevel, a gondok, problémák felvetése után a gyermek cselekvő részese a megoldásnak.

Az óvodai környezeti kultúrára nevelés során a személyes példaadáson kívül a család szemléletmódját is próbáljuk befolyásolni.

A szülőföldhöz és családhoz való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.

Tervezés:

A csoport éves tervében a **négy évszak** köré csoportosítjuk a tématerveket:

- Ősz
- Tél
- Tavasz
- Nyár

Kiegészítő témák: közlekedés, család, testünk és a gyermekek érdeklődésének megfelelően kiegészítjük.

A külső világ tevékeny megismerkedtetéséből adódó óvónői feladataink

- A természetet szerető, védő emberi értékek, a környezettudatos viselkedés megalapozására törekszik.
- A természeti és épített környezet megismertetésével, sokszínű tapasztalat juttatással a képességek, készségek alakítását teszi lehetővé.
- Az új ismereteket a gyermekek spontán érdeklődésére, kíváncsiságára, érzelmeire, megismerési vágyára építi, illetve élményeikre, tapasztalataikra támaszkodik.
- A meglévő ismereteket elmélyíti, rendszerezi.
- Változatos tevékenységeket biztosít felfedezésre, megfigyelésre, megismerésre.
- Megláttatja az összefüggéseket és az ok-okozati viszonyokat.
- Megtanítja felfedezni a természet, környezet szépségeit.
- Megismerteti a környezetvédelem, a környezetbarát szokások alapjait.
- Kirándulásokat szervez, ahol a természeti kincsek gyűjtésére motivál.
- Sétákon megismerteti az óvoda közvetlen környezetét, a helyet, ahol élnek.
- Elősegíti a gyermekek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését a kortárskapcsolatokban és a környezet alakításában.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végén

Önmagáról és környezetéről elemi ismeretekkel rendelkeznek:

- tudja elmondani nevét, lakcímét, szülei foglalkozását,
- ismeri az évszakokat, hónapokat, hét napjait, a napszakokat,
- ismeri a gyalogos közlekedés alapvető szabályait,
- szűkebb lakóhelyét ismeri,
- felismeri és ápolja, gondozza a környezetében élő növényeket, állatokat,
- felismeri az öltözködés és időjárás közötti összefüggéseket,
- védi, óvja közvetlen természeti és társadalmi környezetét,
- a természet és a környezetvédelem fontos legyen számára.

9.3.1. MATEMATIKAI NEVELÉS

A valóság felfedezése során lehetőséget nyújtunk a formai, mennyiségi, kiterjedéssel összefüggésekkel, téri viszonyokkal kapcsolatos tapasztalatszerzésre. A különböző tevékenységek során a gyermekek felismerik az elemi ok-okozati összefüggéseket, eljutnak problémahelyzetek megoldásához.

Matematikai fogalmakkal a mindennapi életben állandóan találkozunk, így szinte természetes módon ismerkedik meg velük.

A matematikai nevelés során a gyermek érdeklődését, képességeit figyelembe véve, sok érdekes problémahelyzetet teremtve aktivizáljuk a gyermekeket a logikus gondolkodásra. Ezzel fejlődik a logikus gondolkodásuk, problémafelismerő és problémamegoldó készségük, szókincsük, akaratuk önmagukkal és társaikkal szemben, kitartásuk játékban, munkában egyaránt. A feladatok végzése közben sikerélményhez, és tapasztalatokhoz jutnak.

A tevékenységek során eljuttatjuk a gyermekeket olyan szintre, hogy képesek matematikai jellegű problémahelyzetek megoldására, állítások igazságának megítélésére.

Összehasonlításait szóban is kifejezik a mennyiségekkel, halmazokkal kapcsolatban használják az összehasonlítást, különbözőségeket kifejező szavakat. Végeznek szétválogatást, sorba rendezést, összemérést, becslést. Tudnak tájékozódni a térben és síkban is, használják az irányokat kifejező névutókat. Felismerik az ok-okozati összefüggéseket.

A külső világ mennyiségi és formai összefüggéseinek tevékeny megismertetéséből adódó óvónői feladataink

- A játék során adódó spontán matematikai helyzetek kihasználása.
- Matematikai fogalmak, kifejezések, összefüggések megismertetése, megtapasztaltatása.
- Érdekes, a gyermekek kíváncsiságára építő, problémahelyzetek teremtése.
- Matematika tartalmú játék kezdeményezése során a gyermekek egyéni fejlettségének, képességeinek figyelembe vétele.
- A gondolatok, a probléma megfogalmazása, a pontos, egyértelmű, a gyermekek számára érthető közvetítése.
- A gyermek egyéni feladatmegoldásának meghallgatása.
- Szükség esetén rávezető kérdésekkel segítség.

- A gyermeki tevékenység változatos formájának biztosítása: egyéni, páros, mikrocsoportos szervezéssel.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végén

- Tudnak irányítottan megfigyelni, összehasonlítani, különbséget, azonosságot tenni.
- Mennyiségi eltéréseket megállapítanak (számlálással, csoportosítással, bontással, párosítással).
- Térben jól tájékozódnak.
- Képesek méréssel, becsléssel megállapításokat végezni.
- Elemi mennyiségi ismeretei vannak.
- Matematikai jellegű helyzetről, problémáról szabadon elmondják saját gondolataikat.

9.4. VERSELÉS, MESÉLÉS

A gondosan megválasztott, szép nyelvezetű irodalmi mű a szókincs bővítésének fontos lehetőségét kínálja. Fejleszti a nyelvi emlékezetet, választékos beszédre ösztönöz, egy-egy mese felidézése fejleszti az időrendi orientációt.

Lehetőséget ad az összefüggő beszéd és a párbeszéd gyakorlására, a bábozás vagy dramatizálás során.

A gyermek és a felnőtt érzelmi közeledésének fontos eszköze. Meghitt, derűs óvodai légkör elképzelhetetlen a mesék, versek nélkül.

A napi tevékenység során, a helyzetből adódóan többször is mondunk az alkalomhoz, a hangulathoz illő mondókát, verset, vagy mesét, történetet. Feladatunk, hogy a gyermek életkorának, nyelvi fejlettségének, érdeklődésének megfelelő irodalmi műveket válasszunk. Az anyag kiválasztásának fontos szempontja az is, hogy a család szociokulturális háttere milyen.

Tartalmaznia kell kezdetben olyan, játékos mozgásokkal kísért, a felnőtt és gyermek testközelségét feltételező mondókákat, lovagoltatókat, tapsoltatókat stb., amelyek érzéki-érzelmi élményt adnak, s megnyugtatják, növelik a gyermek érzelmi biztonságát.

Az óvodában a 3–7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi – népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi –, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek egyaránt helye van.

A magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok, gazdag és jó alkalmat, erős alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre. A mese – képi és konkrét formában, esetlegesen a bábozás és dramatizálás eszközeivel – feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges és megfelelő viselkedésformákat.

A mesék a gyermek érzelmi, értelmi és erkölcsi fejlődését segítik elő. Tükrözik a gyermek világgépét, segítik az erkölcsi értékek bevésődését.

Ki nem mondott, belső feszültségeit, szorongását feloldja, megoldást kínál.

Az irodalom legfontosabb feladata az önmegismerés, a beavatódás a körülöttünk lévő világba. A versek-mesék révén elsősorban nem ismereteket kell átadnunk, hanem heurisztikus élményt nyújtani.

Azt kell a gyermekekkel megéreztetnünk, hogy az irodalom nem megtanulandó szövegek tárháza, hanem az óvodapedagógustól hallott történetek, mesék, versek róluk szólnak, nekik szólnak, segítenek eligazodni a világban, a lelkükben kavargó érzelmekben, indulatokban.

A vers-mese örömforrás: feszültséghordozó, feszültségteremtő és feszültségelvezető.

Passzív képzeleti beleélésre készítet, belső képvilágot jelenít meg, mely a gyermeki élményfeldolgozás egyik legfontosabb formája.

A mindennapos mesélés, verselés, mondókázás, mely tartalmaz gyermekirodalmi és népi műveket, szoros kapcsolatban van az anyanyelvi neveléssel, és a kisgyermek mentális higiéniájának elmaradhatatlan eleme.

A mese többszöri ismétlése biztonságérzést ad a gyermeknek.

Célunk, hogy a nyelv szépségének, kifejező erejének megismerésével, a helyes nyelvhasználattal megfelelő példát adjunk a gyermekek számára.

Ezzel alapozzuk meg az irodalmi érdeklődés felkeltésén túl a biztonságos önkifejezést is.

A szókincs bővítésének fontos területe, fejleszti a nyelvi emlékezetet, választékos beszédre ösztönöz, fejleszti az időrendi orientációt. A bábozás vagy dramatizálás lehetőséget nyújt az összefüggő beszéd és a párbeszéd gyakorlására is.

Az irodalmi nevelés során célunk, hogy szeressenek a gyermekek mesét, verset hallgatni, mondani. A mesélővel való személyes kapcsolatban a gyermek nagy érzelmi biztonságban érzi magát, s a játéktevékenységhez hasonlóan a mesehallgatás elengedett intim állapotában eleven, belső képvilágot jelenít meg.

Igényeljük, hogy meséljünk nekik, és az alkalom adta szituációkban idézzék fel irodalmi élményeiket. Kedvenc meséiket tudják elmesélni, elbábozni, dramatizálni.

A gyermek saját vers- és mesealkotással, annak mozgással és vagy ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja.

A verseket, mondókákat helyes ritmusban, a mondanivaló, a hangulat szerint hangsúlyozzák. Legyenek fogékonyak az irodalmi értékekre, tudjanak azonosulni érzelmileg a művekkel.

A verselés, mesélés tevékenységgel kapcsolatos óvónői feladataink

- Változatos, az életkornak, egyéni érdeklődésnek megfelelő igényes irodalmi anyag közvetítése.
- Elsősorban a magyar népi, a klasszikus illetve műalkotásokból, ezen túl mai kortárs irodalmi művekből és a migráns gyermekek hazájának kulturális értékeiből való irodalmi anyag választása.
- Az irodalmi élmény befogadásához szükséges „szertartás” kialakítása.
- A gyermekek motiválása az irodalmi anyag befogadására.
- A mese-által a gyermek érzelmi-értelmi, erkölcsi etikai fejlesztésének segítése.
- A gyermek saját mese-vers alkotásra ösztönzése, annak mozgással, vagy ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés módja.

- A mindennapos mesélés biztosítása.
- Képeskönyvek elérhetőségének biztosítása.
- A könyvek használatának, megbecsülésének alakítása.
- Könyvtárlátogatások szervezése.
- Irodalmi művek ajánlása a szülőknek.
- A mesélés szerepének megismertetése a szülőkkel.

A fejlődés elvárt eredménye óvodáskor végére

- Szívesen beszélget felnőttekkel és társaikkal.
- Minden hangzót hibátlanul képez.
- Beszédritmusa megfelelő.
- Szükségeit érthető formában megfogalmazza.
- Szívesen bábozik, dramatizál.
- Beszéde folyamatos, helyesen alkalmazott kötőszavakkal.
- Szókincse megfelel az elvárható életkori jellemzőknek.
- Helyesen használja az igeidőket, ragokat.
- Minden szófajt használ.
- Beszédében előfordulnak az egyszerű és bővített mondatok is.
- Várják és igénylik a mesehallgatást.
- Szívesen ismételik a verseket, mondókákat.
- A maguk szórakoztatására is mesélnek, báboznak, illetve eljátszzák a mesét.
- Tudnak meséket, történeteket kitalálni, és azt kifejezni mozgással, mimikával, artikulációval.
- Tudnak mondókákat, verseket, meséket feleleveníteni, eljátszani.

9.5. ÉNEK, ZENE, ÉNEKES JÁTÉK, GYERMEKTÁNC

Az óvodában a környezet hangjainak megfigyelése, az ölbeli játékok, a népi gyermekdalok, az éneklés, az énekes játékok, a zenélés örömet nyújtanak a gyermeknek, egyben felkeltik zenei érdeklődését, formálják zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát.

A zenei nevelés elsősorban a művészeti nevelés körébe tartozik, az érzelmeken keresztül hat a gyermekekre. Felkelti a gyermekek érdeklődését, formálja zenei ízlésüket. Hatására megszeretik az éneklést, a énekes játékokat.

Mondókákra való ritmikus mozgásformákkal ismerkednek. A zene hatása fogékonnyá teszi a gyermekeket a szép befogadására, formálja ízlésüket és emberi magatartásukat.

Fontos a népi hagyományok őrzése, helyi szokások felelevenítése. A népdalok éneklése, hallgatása, a gyermek-, néptáncok és népi játékok, segítik a hagyományok, a helyi népszokások megismerését, tovább élését.

Előnyben részesítjük a népi gyermekjátékokat és gyermekdalokat.

Fontos, hogy gyermekeink örömmel, érzelmi gazdagsággal, felszabadultan énekeljenek. A zenei nevelésnek a gyermeki lét egészét át kell hatnia. Egész nap folyamán énekelgetés, esetleg zenei művek meghallgatása a gyermekek zenei képességeinek alapozását segíti. Az óvónői igényes válogatás hatására válik a fejlesztés céltudatos eszközévé.

A készségfejlesztés zenei elemei:

- A tiszta, csengő hangképzés, az egyenletes lüktetés, a dallam és ritmusmotívum visszaadása, a tempó (gyors-lassú), a dinamika (halk-hangos), a hangmagasság érzékelése és a zenei hangsúlyok kiemelése.
- Zörejek hangjainak megfigyelése, megkülönböztetése (természeti-mesterséges, állati-emberi).
- A hangszerekkel való ismerkedés izgalmat, élményt jelent a gyermekeknek. Az óvó néni hangszerjátéka láthatatlan szállal köti őket a muzsikához. Lehetőséget kínálunk általuk is elkészíthető hangszerek használatára.
- A zenehallgatás anyaga az óvó néni igényes válogatását tükrözi, anyagát népdalok, műdalok alkotják élő előadásmódban.
- Célunk az, hogy az óvodás évek alatt a gyerekek képességeinek alapozását sokrétű zenei eszközökkel segítsük elő. A zene által érzelmeiket fejlesszük, olyan élményekhez juttassuk őket, aminek hatása életre szóló.
- Az énekes játékok, a zene megszerettetése, a szép, tiszta éneklésre való szoktatás. A zenei hallás, ritmusérzék, zenei emlékezet fejlesztése, játékos zenei alkotókedv felkeltése, esztétikai, zenei ízlés és mozgáskultúra formálása.

Ének, zene, énekes játék, gyermektánc tevékenységből adódó óvónői feladataink

- Igényes zenei kultúrát képviselő dalok, ölbeli, dalos játékok, mondókák kiválogatása, ezek összeállítása az életkornak, és a csoport képességszintjének megfelelően.
- A zenei érdeklődés felkeltése, befogadására való képesség megalapozása.
- A szülőföld értékeinek átörökítése a népzene, a népdal, a népi játékok, néptánc, a népszokások és a népi hangszerek megismertetése által.
- Ritmusérzék fejlesztése, éneklési készség és a harmonikus, szép mozgás alakítása.
- A dalos és egyéb mozgásos játékokhoz elegendő hely biztosítása.
- Egyéni és korcsoportonkénti fejlettségnek megfelelő táncmozdulatok utánzásos elsajátítása.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végén

- A gyerekek érzik a dalok lüktetését és ritmusát.
- Tudnak ritmust, mozgást, dallamot rögtönözni.
- Megkülönböztetik a zenei fogalompárokot. (Halk-hangos, mély-magas, gyors-lassú)
- Élvezettel játszanak énekes, dalos játékokat.
- Tudnak élvezettel hallgatni zenét.
- Ismernek hangszereket, felismerik azok hangját.
- Tudnak zenére esztétikusan, összerendezetten mozogni

9.6. RAJZOLÁS, FESTÉS, MINTÁZÁS, KÉZIMUNKA

Az esztétikai nevelés egyik eszköze, amely számtalan lehetőséget nyújt a gyermek természeti és társadalmi környezetéből szerezhető ismeretekre.

A megfigyelés és ábrázolás által formálódnak a gyermekek képzetei, gazdagodik élmény-és fantáziaviláguk, tartalmasabbá válnak fogalmaik. Képi formában fejezik ki magukat, miáltal nő önismeretük, önbizalmuk, fejlődnek alkotóképességeik.

Az ábrázoló tevékenység a tárgyi világ és népművészeti elemek megismerését, feldolgozását, újra alkotását teszi lehetővé a gyermek számára.

Megismerkedik a különböző anyagokkal, az ábrázolás és konstruálás egyszerű munkafogásaival, technikai alapelemeivel, az eszközök használatával, a munkaszervezéssel. Amit a világról tud, ezt ábrázolásában is el tudja mesélni, amit nem tud ábrázolni, azt hozzámeséli.

Eközben erősödik önkifejezése, esztétikai érzéke, pontosabb ismereteket szerez a tárgyi világról, önbizalma erősödik.

Eközben erősödik önkifejezése, esztétikai érzéke, pontosabb ismereteket szerez a tárgyi világról, önbizalma erősödik.

Az alkotó tevékenység a játékra épül, a játék egyik formája. Fontos, hogy örömmel végezze a gyerek, a nap folyamán bármikor szívesen vegye elő a tevékenységhez szükséges eszközöket.

Ennek során a vizuális észlelés egyre differenciáltabbá válik. Meg tud különböztetni, szín, alak, forma és nagyság szerint.

Felismeri a rész-egész viszonyát, ki tudja emelni a háttérből a tárgyakat. Fejlődik képi gondolkodása, fantáziája, esztétikai érzékenysége.

Nyitottá válik a szépre, és igényessé válik környezete alakításában is.

Finommotoros fejlesztésükhöz - az izmok differenciált működéséhez, a szem-kéz koordináció kialakításához a legfontosabb eszköz /biztos ceruzafogás, eszközök helyes használata/.

Az ábrázoló tevékenység során nem maga a tevékenység során létrejövő bármiféle alkotás, annak esztétikai értéke a cél, hanem maga az örömteli cselekvés.

A nevelési cél a vizuális észlelés, emlékezés, képzelet, a vizuális gondolkodás pontosabbá, könnyedebbé tétele, az intellektuális látásmód kialakulásának megalapozása.

Ehhez szükséges a minél több, egyéni és közös élmény, amely a vizuális bevésséget pontosabbá teszi. Biztosítjuk, hogy a nap folyamán bármikor végezhesen ábrázoló tevékenységet, hiszen az eszközöket a megszokott helyről bármikor elveheti.

Így alkalma van arra, hogy gyakorolja, pontosítsa az ábrázoló képességét, és eljusson arra a szintre, hogy "művei" egyre kifejezőbbé váljanak, tükrözve a világról szerzett ismereteit, de elsősorban érzelmi megnyilvánulásait.

Hagynunk kell, hogy saját szintjén, saját elgondolásai szerint, saját élményeit alkossa újra. Akkor nyújtunk segítséget, ha szüksége van rá, ha igényli az instrukciót. Így a gyermek mozgatórugója az önfejlesztés, hiszen törekszik arra, hogy alkotásai egyre inkább hasonlítsanak a valóságra.

A gyermeki személyiség fejlesztésének fontos eszköze a műalkotásokkal, népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés.

Törekedni kell a gyermeki alkotások közösségi rendezvényeken való bemutatására, és a tehetségek bátorítására.

Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka tevékenységekből adódó óvónői feladatok

- Megfelelő hely, idő és eszköz biztosítása a gyermekek számára.
- Az ábrázolás eszközeit a gyermekek által elérhető helyen tartják.
- Párhuzamosan végezhető tevékenységként lehetőséget ad a szabad alkotásra.
- Megtanítja az ábrázoló tevékenységgel kapcsolatos higiéniai szokásokat, betartásukat figyelemmel kíséri.
- Megismerteti a gyermekekkel az életkoruknak és egyéni érdeklődési körüknek megfelelő műalkotásokat, népművészeti motívumokat.
- A gyermekek által létrehozott alkotásokat pozitívan értékeli, elfogadja.
- Ösztönzi a gyermekeket a színek széles skálájának használatára.
- Az alkotókedvet serkenti ötletivel, javaslataival, egy-egy inspiráló eszközzel együtt.
- Az udvaron is megteremti a lehetőséget az alkotásra.

A fejlődés elvárt eredménye óvodáskor végére

- Örömmel, saját kezdeményezésre ábrázol.
- Képpalkotásban kifejezi élményeit.
- Képes a téralakításra- térbeli viszonyokat felismeri.
- Képes a síkban tájékozódni.
- Változatos technikákat ismer, és alkalmaz.
- Képes közös ábrázoló tevékenységre.
- Felismerhető részjegyekkel ábrázol embert.
- Változatosan használja a színeket, amelyeket meg is nevez.
- Létrehoz kiegészítő játékeszközöket.
- Díszítőmunkát végez.
- Szívesen nézeget népi és műalkotásokat.

9.7. TEVÉKENYSÉGEKBEN MEGVALÓSULÓ TANULÁS

A tevékenységekben megvalósuló tanulás az óvodánkban folyamatos, jelentős részben utánzásos spontán tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. Nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, kirándulásokon.

Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek kompetenciáinak fejlesztése attitűdök erősítése és a képességek fejlesztése. Az óvodapedagógus a tanulást támogató környezet megteremtése során épít a gyermekek előzetes tapasztalataira, ismereteire. A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, sok érzékszervét foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitásának erősítése.

A tanulás lehetséges formáinál hangsúlyozottan szerepeltetjük a cselekvéses tanulást.

Óvodapedagógusaink a tanulás irányítása során személyre szabott pozitív értékeléssel segítik a gyermek személyiségének kibontakozását.

A gyermek a világot komplex módon érzékeli, észleli, ezért a tanulás során is ebből kívánunk kiindulni. A tanulás tevékenységekben valósul meg, a teljes személyiség fejlődését,

fejlesztését támogatja, az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósul meg.

A világban minden, ami megismerhető, befogadható, ismeretet, tapasztalatot jelent, komplex tevékenységek rendszerén keresztül juttatjuk el a gyermekekhez.

Lehetőség szerint mindenki részt vesz hetente egy mozgásfejlesztés, egy zenei nevelés, anyanyelvi nevelés foglalkozáson.

Céljaink

Változatos tevékenységek során, a gyermekek meglévő tapasztalataira, élményeire, ismereteire építés közben

- alakuljon kompetenciájuk,
- erősödjön attitűdjük, készségeik, képességeik,
- fejlődjön kreativitásuk.

Feladataink

- Megismerési vágy, kíváncsiság sokoldalú érdeklődés kielégítése, az óvodában folyó tevékenységekhez való pozitív viszony kialakítása.
- A gyermekek tanulását támogató környezet megteremtése, az előzetes tapasztalatok figyelembevételével.
- Különböző élethelyzetekben a gyermekek az őket körülvevő természeti és társadalmi környezetből szerzett spontán tapasztalatoknak, ismereteknek a célirányos fejlesztése.
- Tevékenység közben szokások formálása, szociális együttlét iránti igény felébresztése: türelem, kivárás, alkalmazkodás, egymás segítése.
- A gyermek önkifejező, önérvényesítő törekvéseinek segítése.
- Modell értékű kommunikációs helyzetek teremtése a gyermeki kérdések támogatására.
- Értelmi-, kognitív-, kommunikációs képességek fejlesztése (érzékelés, valóság-hű észlelés, figyelem, emlékezet, gondolkodás, valósághoz közelítő képzelet)
- A gyermekek személyiségének fejlesztése; önállóság, kitartás, pontosság, feladattudat.
- A gyermek érési folyamatához személyiségéhez igazított, pedagógiai módszerek alkalmazása.
- Személyre szabott pozitív értékeléssel a cselekvéses tanulás segítése.
- A gyermekek egyéni képességeinek, fejlődési ütemének, szociokulturális háttérének figyelembevételével differenciált, egyéni fejlesztése.

A tevékenységformák tervezése:

Az éves tervekben folyamatként látjuk a tapasztalatszerzést a kezdeményezett tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben.

A heti tervekben a gyermekek fejlődési üteméhez, igényeihez, spontán helyzetekhez igazodhatunk.

Mihálygergei Csicsergő Óvoda Pedagógiai Program OM:202949

A terveket rugalmasan kezeljük az élethelyzet, a gyermek, az aktuális feladat irányítja a folyamatot.

A tanulási folyamat tervezése a külső világ tevékeny megismerésére épül, ezekhez kapcsolódik. A témák megközelítése játékos, cselekvéses, több érzékszervet foglalkoztató tapasztalás útján történik.

A tágabb környezet megismerése céljából tanulmányi kirándulásokat szervezünk. /Pl.: Budapest, Nőtincs, Veresegyház, Gyöngyös, Hollókő, Ipolytarnóc, Salgótarján stb./

Programunk tevékenységben megvalósuló tanulásának eszközei a probléma központú tanítás, a cselekvésből kiinduló gondolkodásra nevelés, a felfedezett tanítás-tanulás, a megértésen és tevékenységeken alapuló fejlesztés. A képességek és készségek fejlesztését, az alkalmazás képes tudást helyezi a középpontba, amely lehetővé teszi, hogy a külön-külön fejlesztett kompetenciák egyesüljenek és alkalmazásuk értelmet nyerjen a gyermekek számára.

A tanulás egyrészt spontán, másrészt a nevelési célok érdekében sajátosan szervezett tevékenység.

A tanulás nem önálló tevékenységformaként jelenik meg. A gyermeki játékba ágyazott, változatos tevékenységek gyakorlása során tanul. Az óvónő ezt a folyamatot követi és segíti. A gyermeki tevékenység rugója a játékkedv, a mozgásigény, az utánzási vágy.

Különböző környezeti ingerek kiváltják a gyermekek aktivitását, és közben ismereteket szereznek, fejlődnek készségeik, kialakulnak szokásaik, tanulnak.

Ebben az életkori szakaszban a gyerekek fejlődéséhez, fejlesztéséhez az érzelmi fogékonyság szolgál alapul. A felnőttek megerősítő, elfogadó viselkedése befolyásolja, ismétlésre készíti.

A valódi tudás az, amit a gyermek maga fejt meg és cselekvésen keresztül sajátít le, amelyet képes alkalmazni képességei, készségei által.

Ezért a játékba integrált önkéntes és cselekvéses tanulás az óvodai tanulás útja.

Az önkéntelen tanulás lehetősége az egész nap folyamán adott. Pozitív megerősítéssel, dicsérettel, ösztönöz a helyes viselkedés elsajátítására, sikerélményhez juttat, amelynek motiváló hatására tudatosan épít.

A tanulás a gyermeki tevékenység velejárója a gyerekek részére spontán folyamat, az óvónő részéről tudatos célszerű tevékenység, a tanulási képesség megalapozása. A megfigyelés, az emlékezetbe vésés és felidézés gyakorlati tevékenységbe ágyazottan fejlődik.

A megismerés fokozatosan alakul a cselekvő-szemléletestől a képszerű-cselekvő gondolkodás szintjére. A fogalmi gondolkodás csak később kezd kialakulni.

A cselekvések eredményeként létrejövő változásokat, összefüggéseket saját szavaikkal is ki tudják fejezni.

A szóbeli kifejezés a gondolkodás az értelmi képességek fejlesztésének fontos eszköze. A sokféle tevékenység lehetőséget ad az érdeklődés kielégítésére, a megtanulás a gondolkodás örömeinek átélésére, az alkotásra, a környezet szépségének felfedezésére.

Tanulás hatására rendeződnek a gyermekek tapasztalatai, pontosabbá válik érzékelésük, észlelésük, megfigyelőképességük. Tartósabb lesz figyelmük, emlékezetük, gazdagodik fantáziájuk, fejlődik beszédük és gondolkodásuk. Képessé válnak a problémák felismerésére és megoldására.

Nevelőmunkánk során a játék és a gyermeki tevékenységek széles körének tudatos felhasználásával fejlesztjük azokat a kompetenciákat, amelyek megalapozzák az iskolai tanulást.

Kötelező dokumentum:

Minden gyermekről egyéni fejlődési naplót vezetünk, külön-külön végzett megfigyelések alapján.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére

- A tanuláshoz szükséges képességei folyamatosan fejlődnek.
- Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik /téri észlelés fejlettsége, téri tájékozottság, testséma kialakulása/
- Megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama.
- Megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme.
- A cselekvő-szemléletes és a képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.
- Aktívan vegyenek részt páros és mikrocsoportos munkákban.
- Kölcsönös megértéssel és segítőkészséggel értékeljék egymás megoldásait.
- Megjelenik a szándékos figyelem, a felidézés, a bevésés és a fogalmi gondolkodás.
- Kialakulnak akarati tulajdonságaik – kitartás, önállóság, céltudatosság, kudarctűrés...stb.
- Önálló megfigyeléseket végeznek, a jelenségeket változásukban is felismerik.
- Ismert jelenségek esetében következtetnek, ítéletet alkotnak.
- Képesek az önálló feladatvégzésre, kialakulóban van feladattudatuk, feladattartásuk és szabálytudatuk.
- Ellenőrzik saját tevékenységüket, ismerik értékeiket, hiányosságait.

9.8. MUNKAJELLEGŰ TEVÉKENYSÉG

A közösségi tevékenység fő formái az óvodáskorban: a közös játék és a közösségi keretekben végzett munka. A közösségért, a közösen végzett munka az óvodáskorú gyermek életének egyik belső motivációja, mert a gyermek tevékenysége célját úgy éli át, mint valami szükséglet, az egész csoport számára hasznosat. A munkaöröm és a sikerélmény, mind szorosabban kapcsolja a gyermeket ahhoz a közösséghez, amelyben átélte a pozitív érzelmeket.

A munka örömmel párosulva a gyermekek felelősségérzetének megszilárdulása magasabb szintre emeli a munka tevékenységét.

Jelentős személyiség és ezen belül főképpen akaraterő fejlesztő hatása is van ennek a tevékenységnek: a gyerekekben kialakul a közös célok érdekében végzett erőfeszítés, kitartás képessége, az óhajok és vágyak elhalasztásának, esetleg háttérbe szorításának elviselése.

A jó naposi munkának például alapfeltétele a csoporttal szembeni udvarias, segítőkész viselkedést.

Ennek a magatartásnak gyakori ismétlődése kialakítja a gyermekekben a tapintatot, a "tájékozódás" készségét, ami idővel a közösség nyugodt, kiegyensúlyozott légkörét, a közösségi érintkezés kulturáltságát teremti meg.

Ahhoz, hogy a csoport és a gyerek saját maga is értékelni tudja munkáját, szükséges, hogy élénk figyelemmel kísérjük és rendszeresen, alaposan, részletesen értékeljük.

A rendszeres értékelés azonban csak akkor vezet a kívánt eredményre, ha az értékelés helyes szempontjait is tudatosan alkalmazzuk: vagyis nem magát a gyermeket, hanem a munkateljesítményt értékeljük.

Az óvónő által kezdeményezett és végzett munka mintát ad a gyermeknek és lehetőséget arra, hogy a munka során a példával azonosuljon.

Munkafolyamat sokszori elvégzése során a gyermek új matematikai és környezeti ismeretekhez jut, fejlődik észlelésük, érzékelésük, mozgásuk, finommozgásuk.

Nem mellékes az sem, hogy egymással szemben toleránsabbak lesznek, miközben számukra mindez örömszerző élményt nyújt. Fokozatosan el kell, hogy jussanak oda, hogy maguktól is ismerjék fel adott szituációban a munka elvégzésének szükségességét.

A gyermek előtt az óvónőn kívül a dajka is mintául szolgál a munka rendszerességét tekintve, hiszen a gyermek előtt végez el többféle munkafolyamatot is, nap mint nap megismételve.

Óvodánkban a gyermekek által végzett munkajellegű tevékenységek:

- önkiszolgálás
- naposi munka
- ünnepek előtti nagytakarítás
- udvari munkák
- alkalmi megbízások teljesítése
- segítség az óvó néninek és a dajkának.

A munkára nevelés területén adódó óvónői feladataink

- Lehetőséget kell adnunk a gyermeknek olyan munkák elvégzésére, amelyek fejlesztik képességüket, gazdagítják egész személyiségüket.
- Tapasztalat útján fedezzék fel a munka hasznosságát, szükségességét.

- Törekednünk kell arra, hogy a munkavégzés során tudatosodjon a gyermekben, mikor végeznek eredményt létrehozó munkát.
- A gyermeknek természetes, vonzó legyen a munkába való bekapcsolódás, belső motiváció készítse erre.
- Tanulják meg az általuk végzett munka menetét, az eszközök használatát.
- Éljk át a munka örömet, az eredményért vállalt erőfeszítés szépségét és nehézségét.
- Tiszteljék a munkát végző embert.
- A közösen végzett munkában tanuljanak meg alkalmazkodni egymáshoz.
- A balesetvédelmi, higiéniai szabályokat tartsák be.
- Pozitív viszony alakuljon ki a munkához bennük.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére

- Szívesen vállal egyéni megbízásokat.
- A tevékenységekhez szükséges eszközök előkészítésében segédkezik, majd a helyükre gondosan visszateszi azokat.
- Részt vesz a kerti munkákban.
- Az étkezőasztalt pontosan és esztétikusan megteríti.
- Étkezés után segít az evőeszközök elrakódásában.
- Aktívan részt vesz a teremrendezésben, ágyazásban.
- Szívesen végez munka jellegű tevékenységeket.
- Önállóan, örömmel, igényesen végzi feladatát.
- A munkavégzéshez szükséges eszközöket önállóan használja.
- Ügyel saját személye és környezete rendjére, tisztaságára.

10. AZ ÓVODÁBA LÉPÉS FELTÉTELEI

Intézményünkbe a gyermekek felvételét a mindenkor érvényes tanügy igazgatási feladatnak megfelelően végezzük.

Elsődleges szempontunk, hogy a gyermek betöltse harmadik életévét, amennyiben lehetőség van rá a felvételtől számított fél éven belül harmadik életévüket betöltő gyermekek felvételére is lehetőséget biztosítunk.

Ezen túlmenően pedig az alábbi fejlődési mutatókat vesszük figyelembe:

- szobatisztaság,
- kialakult beszédképesség (legalább beszédértés),
- önálló mozgásképesség.

Intézményünk jelenleg - szakmai, személyi és tárgyi feltételek hiánya miatt - nem tudja fogadni a súlyos- és közép súlyos fogyatékos, a vak és siket gyermekeket, így az integrált nevelés ezen a területeit nem tudjuk felvállalni.

Jelenleg a Nkt.8.§ (2) bekezdése alapján:

„A gyermek abban az évben, amelynek augusztus 31. napjáig a harmadik életévét betölti, a nevelési év kezdő napjától legalább napi négy órában óvodai foglalkozáson vesz részt.”

A szülő köteles az óvodai nevelésben történő részvételre jogszabály alapján kötelezett gyermekét beíratni az önkormányzat által közzétett közleményben vagy hirdetményben meghatározott időpontban.

- A kötelező óvodai nevelésbe beíratott gyermek szülője kérheti a kötelező óvodai nevelésben való részvétel alóli felmentést, ha a gyermek családi körülményei, képességeinek kibontakoztatása, sajátos helyzete indokolja.
- A kérelmet, a Nógrád Megyei Kormányhivatalhoz kell benyújtani. A gyermek jogos érdekét szem előtt tartva, a negyedik életév betöltéséig felmentést kaphat a kötelező óvodai nevelésben való részvétel alól.
- Az óvodapedagógusok a felvételi és előjegyzési naplóban rögzítik a felmentés tényét és a határozat számát.

11. A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

Minden nevelési, tevékenységi területnél meg vannak jelölve a fejlődés jellemzői óvodáskor végére, melyek az optimális szintet jelölik.

A programunkban kitűzött célok is az optimumot tartalmazzák, melyet a gyermekek változó fejlődési üteme, és egyéni eltérések miatt nem lehet egységesen megvalósítani.

Tankötelezettség megállapítása: 20/2012. (VIII.31.)EMMI rendelet

„A tankötelezettség megkezdésének feltétele, hogy a gyermek értelmi, lelki, szociális és testi fejlettségének állapota elérje az iskolába lépéshez szükséges szintet.”.

A következő intézményi fokozatba/ iskolába lépés feltételei:

- A gyermek, abban a naptári évben, amelyben **a hatodik életévét augusztus 31. napjáig betölti, tankötelessé válik.**
- Az a gyermek, akinek esetében a szakértői bizottság javasolja, további egy nevelési évig az óvodában részesül ellátásban, és ezt követően kezdheti el iskolai tanulmányait.
- **Ha a gyermek az iskolába lépéshez szükséges fejlettséget korábban eléri, a szülő kérelmére** az Oktatási Hivatal a pedagógiai szakszolgálat vizsgálata, véleménye alapján engedélyezheti, hogy a gyermek hat éves kor előtt megkezdje tankötelezettségének teljesítését.
- **A szülő kérelmezheti a 6. életévét augusztus 31. napjáig betöltött gyermek esetén a további 1 év óvodai nevelésben való részvételét az Oktatási Hivaltól, folyó év január 18. napjáig.**
- A tankötelezettség teljesítése a tanév első tanítási napján kezdődik. Amennyiben - a tankötelesség teljesítése érdekében – szükség van a pedagógiai szakszolgálat, illetve szakértői és rehabilitációs bizottság vizsgálatára, úgy azt igénybe és véleményét figyelembe veszik.

11. KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEKEK

Intézményünk az alaptevékenységen túl az alábbiakban megjelölt feladatokat is ellátja:

Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek:

- különleges bánásmódot igénylő gyermekek:

a) a sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelése

- érzékszervi (hallássérült), enyhe fokban értelmi fogyatékos gyermekek integrált nevelése,

- beszéd fogyatékos, beszédhibás gyermekek nevelése, logopédiai ellátása utazó szakember segítségével,

- egyéb pszichés fejlődési zavarral (enyhe tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzdő, csoportban foglalkoztatható gyermekek integrált nevelése,

b) beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek nevelése,

c) kiemelten tehetséges gyermekek gondozása, képességfejlesztése,

d) halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatása, esélyeinek javítása, óvodai nevelése.

12.1. Sajátos nevelést igénylő gyermekek óvodai ellátása

A sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelését az óvodai csoportokban a többi gyermekkel együtt nevelve valósítjuk meg intézményünkben.

- Az óvodai nevelés, az óvodai foglalkozás elsődlegesen nem a sajátos nevelési igényből eredő hátrány csökkentését, a gyermek egészségügyi rehabilitációját, rehabilitációját szolgálja.
- A sajátos nevelési igényből eredő hátrány csökkentése érdekében biztosítjuk, hogy a fogyatékoság típusának megfelelő végzettséggel, szakképzettséggel rendelkező gyógypedagógus segítse az óvodapedagógus munkáját.

A sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelését különösen az alábbiak figyelembe vételével valósítjuk meg:

- A kisgyermek harmonikus személyiségfejlődését, az eredményeit, erényeit, sikeres próbálkozásait értékelő, másságát elfogadó környezet megteremtésével segítjük.
- A fejlesztés rövid távú céljait minden esetben a fejleszthetőséget tükröző gyógypedagógiai – orvosi – pszichológiai komplex vizsgálat diagnózisaira, javaslataira építjük.
- A fejlesztések a számukra megfelelő területeken valósulnak meg, az elvárások igazodjanak fejlődésük lehetséges üteméhez.

A helyi óvodai nevelési programunkban meghatározott nevelési, fejlesztési tartalmak a gyermekek között fennálló különbözőségeik ellenére minden gyermekre érvényesek. A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében a tartalmi és eljárásbeli differenciálás nagyobb mértékű és a szokásostól eltérő eljárások alkalmazását és kiegészítő pedagógiai szolgáltatások igénybevételét is szükségessé teszi.

A tartós gyógykezelés alatt álló gyermek, tanuló nevelése-oktatása

A tartós gyógykezelés alatt álló, az intézményes óvodai nevelésben való részvételi kötelezettsége alól felmentett gyermek szülője számára az óvoda biztosítja a tanácsadást, a konzultáció lehetőségét, továbbá terápiás vagy más kezelés szükségessége esetén tovább irányítja a pedagógiai szakszolgálathoz vagy más szakellátást biztosító intézményhez.

A célfeladat megállapításakor előnyben kell részesíteni azt a pedagógust, aki a célfeladat ellátásával megegyező feladat-ellátási helyen végzi nevelési-oktatási feladatait.

A speciális pedagógiai ellátásra jogosult, a tankötelezettségük megkezdésére halasztást kapott gyermekek részére biztosítandó, iskolakezdésre felkészítő óvodai foglalkozások

A sikeres iskolakezdéshez elengedhetetlen, hogy a gyermek megfelelő érettségi szinten legyen fizikai, kognitív és szociális képességek, részképességek tekintetében. Ha ezeken a területeken lemaradás, elmaradás tapasztalható, annak gyakran következménye a gyermek iskolai sikertelensége pl. tanulási nehézségek, magatartási problémák. Ha az induláshoz szükséges képességek fejletlenek, hiányosak és ezek korrekciója nem történik meg időben, ennek számos negatív következménye is lehet.

- Kudarcként éli meg életének egyik legnagyobb fordulópontját.
- Fejletlen, hiányos képességgel kezdi meg az iskolát.
- A fejletlen vagy hiányos képességek korrekciója nem történik meg időben.
- Nem alakul ki nála a megfelelő feladat- és kötelességtudat.
- Nehéz a figyelmét tartósan lekötni.
- Nehezen illeszkedik be a közösségbe.
- Megjelennek a fejletlen képességek negatív következményei: tanulási nehézség, beilleszkedési, magatartási probléma, érzelmi, pszichés tünetek.

Az iskolakezdésre felkészítő óvodai foglalkozások felépítése

Az iskola előkészítő foglalkozásain a **kognitív képességek** mellett nagy hangsúlyt kapnak a **szociális képességek** is.

Az önbizalomhiány, motivátlanság, bátortalanság mind-mind olyan képességek, amelyek fejleszthetők.

A társas kapcsolatok fejlesztésében is jelentős javulást tudunk elérni.

Kiemelt területek:

- általános tájékozottság
- ismeretek rendszerezése
- matematika – mennyiségfogalom kialakítása
- memória, gondolkodás fejlesztése
- kifejezőkészség

A felmérés

Lehetőséget biztosít, hogy a vizsgálati eszközök segítségével pontos képet kapjunk az egyes részképességek fejlettségi állapotáról.

A felmérés **kétszemélyes helyzetben, játékos, mozgásos formában** zajlik, érintve minden olyan képességet, mely elengedhetetlen az sikeres iskolakezdéshez.

Egyéni fejlesztési terv kidolgozása

Komplex szakvélemények figyelembevételével, segítségével megismerhetjük a sérülés mértékét, melyek alapján tervezzük a speciális fejlesztést.

A felmérés tapasztalatai alapján összeállítjuk az egyéni fejlesztési tervet.

12.2. Tehetségígéretes gyermekek nevelése

„Tehetségen azt a velünk született adottságokra épülő, majd gyakorlás, céltudatos fejlesztés által kibontakoztatott képességet értjük, amely az emberi tevékenység egy bizonyos vagy több területén az átlagosat messze túlhaladó teljesítményeket tud létre hozni.”(Harsányi István)

A tehetségígéretes felfedezése és fejlesztése igazi kihívás az óvodapedagógus számára, mert viszonylag kevés az a gyermek, akinek a tehetsége korán megnyilatkozik (kiválóan rajzol, énekel, számol fejben stb.). A tehetség ilyen korai időszakban nem minden területen mutatkozik meg, ezért óvodáskorban a tehetség felismeréséhez a minden gyermekre irányuló, széles alapozó, megfelelő értelmi, érzelmi, erkölcsi fejlődést kell biztosítani.

Az óvodai tehetséggondozás a tehetségígéretes megtalálásával kezdődik, majd a fejlesztés egyénre szabott módjaival folytatódik.

A tehetségazonosítás **módszere**: a személyiség megismerésének az eszköze, a **megfigyelés**.

A tehetséggondozás **célja**:

- a tehetséges gyermek erős oldalának fejlesztése, további erősítése,
- a gyermek gyenge oldalainak kiegyenlítése,
- olyan területek támogatása, amelyek kiegészítik a direkt tehetségfejlesztést.

Az intézmény fontos feladata a képességek kibontakoztatása, a "tehetségígéretes" felismerése, nyilvántartása, egyéni nyomon követése, a tehetségek gondozása és fejlesztése, élve az intézményi és az intézményen kívüli együttműködések lehetőségeivel. A mikrocsoportos tevékenységszervezés közben a differenciálás gyakorlata kiválóan alkalmazható a kiemelten tehetséges gyermekek nevelésében.

Tehetséges kisgyerekek korai jellemzői:

- meglepő pontosságú, illetve részletességű hosszú- és rövidtávú memória,
- az átlagnál sokkal hosszabb ideig képesek egy dologra figyelni,
- gyorsan kialakuló, változatos és gazdag szókincs,
- fejlett képzelőerő, amely megnyilvánulhat korai szerepjátékokban,

Mihálygergei Csicsergő Óvoda Pedagógiai Program OM:202949

- korai figuratív rajzolás (15 hónaposan rajzolás közben mondja, hogy mit rajzol éppen,
- korai alkotó tevékenység.
- valóság és fikciókorai megkülönböztetése,
- matematikai készségek korai megjelenése,
- fejlett koordináció és finommotorikus mozgás,
- zenei képességek fejlettsége.

A 2018-2019. nevelési évben elkezdjük a **tehetségdiagnosztikai rendszer** kiépítését, a gyermekek érdeklődési területének megállapításával, beazonosításával, valamint a speciális adottságaiknak felfedezésével.

Ehhez a Gardneri tehetségterületeket vesszük figyelembe.

Az alábbi tehetségterületeken figyeljük meg a gyermekeket:

- Logikai-matematikai
- Testi-kinesztétikus – Mozgás
- Testi-kinesztétikus - Népi mozgásos játékok
- Térbeli-vizuális
- Nyelvi –Mese drámajátékok
- Zenei nevelés

A tehetségígéretes gyermekek gondozására, fejlesztésére tervet készítünk.

Fontos:

„Vegyétek észre, ha egy gyerek különleges, nem azért különleges, mert különb akar lenni, hanem azért, mert nem tud más lenni.” Szabó Magda

Az óvodapedagógus feladatai:

- A gyermek személyiségének figyelembe vételével átlagon felüli adottságaik, kreativitásuk, motivációjuk felfedezése, személyiségük optimális fejlesztése, önmagukhoz mérten tehetségük kibontakoztatása.
- A gyermek együttműködésének, társas kapcsolatainak, kommunikációjának fejlesztése.
- Az 5-6 éves, illetve iskolába készülő gyermekek számára olyan műhelytevékenység biztosítása, melyben önmagához mérten kibontakoztathatja tehetségét. Ezáltal esélyegyenlőség biztosítása ennek a korosztálynak.
- Jól működő komplex tehetségfejlesztő program megismerése, majd tehetségfejlesztő munkaműhelyek létrehozása.
- A tehetségdiagnosztika rendszerének kialakítása: tehetségazonosítás, beválogatás.
- Az egyéni képességekhez igazodó tevékenységtartalmak kimunkálása, éves munkaterv, gazdag, színes tehességondozó programok készítése.
- Intézményen kívüli együttműködések lehetőségeinek kihasználása:
 - Összefogás a környező óvodák pedagógusaival a megvalósítás érdekében.
 - A műhelymunkákhoz szükséges személyi és tárgyi feltételek biztosítása.
 - A tehetségpontokhoz való kapcsolódást segíteni.

Az óvodapedagógus fontos feladata tehát, hogy felismerje a gyerekekben rejlő „tehetség-csírákat”, egyénre szabott módon foglalkozzék a tehetségígéretes gyermekekkel az alábbiak szerint:

- felismerni és gondozni a tehetség-ígéretes gyermekeket az óvodai csoportban vagy külön foglalkozásban,
- bevonni a szülőket a tehetségfejlesztő munkába,
- újszerű módszerekkel, egyénre szabott technikákkal foglalkozni a gyermekekkel,
- biztosítani a megfelelő tárgyi feltételeket a fejlesztéshez.

Fontos, hogy az óvoda teremtsen meg az alkotó szabadság, a merészség légkörét. Ahhoz, hogy a gyermekek kreativitása minél jobban kibontakozhasson, olyan gazdag kelléktárra van szükség, melyből bátran és bőven válogathatnak tevékenységeik során.

Segíteni kell az óvodapedagógusokat is a tehetséggondozás megvalósításában:

- szellemi-önképzés, szakmai tárgyi feltételek biztosításával - könyvekkel, cikkek sokszorosításával,
- külső szakember előadásának megszervezésével, óvodán kívüli tapasztalatok megismerésével, - mások, hogy csinálják?-, pályázati lehetőségek kihasználásával.

„Minden gyermekben megvan a cselekvési vágy és a világmindenség megismerésének igénye, csak a kibontakoztatását kell segíteni.” (Maria Montessori)

13. A GYERMEKVÉDELEMSEL ÖSSZEFÜGGŐ TEVÉKENYSÉGEK

A gyermekvédelmi feladatok ellátására nagy hangsúlyt helyezünk, a gyermekvédelmi munka valamennyi óvónő feladata. A gyermekvédelmi feladatok koordinálását megbízott óvodapedagógus, gyermekvédelmi felelős látja el, jelenleg az óvodavezető. Évente egy alkalommal értékeli a gyermekvédelmi munkát.

Az általános elvárások közül a tolerancia, nyitottság, elfogadó, segítő attitűd, szeretetteljesség, következetesség kiemelten fontos.

Az óvodapedagógus nevelő-fejlesztő munkája során mindig figyelembe kell, hogy vegye a gyermekek egyéni képességét, tehetségét, fejlődési ütemét, szociokulturális háttérét.

Segítse tehetsége kibontakoztatásában, valamint hátrányos helyzetéből történő felzárkóztatásában.

Biztosítani kell az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, az interkulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét, az emberi jogok és alapvető szabadságjogok védelmét.

A községünkben nagymértékű a munkanélküliség, sokan dolgoznak a közmunka program keretében. Ebből adódóan megnőtt a nehéz anyagi körülmények között élő családok száma.

A szülők iskolázottságának alacsony foka és a munkanélküliség miatt egyre több a hátrányos, s ezen belül a halmozottan hátrányos helyzetű gyermek száma óvodánkban.

A hosszantartó munkanélküliségből fakad, hogy a családok működési rendje megváltozott. A klasszikus apa szerep sok helyen nincs jelen, vannak családok, ahol az anya vette át a családfenntartó szerepet, esetenként pedig a gyermekek után járó juttatásból élnek. Az örökös feszültségből pszichés problémák adódnak. Ezeket a megváltozott szerepeket, viselkedésmódokat veszik át az ilyen családban élő gyerekek, és problémát jelent, hogy úgy nőnek fel, hogy szüleiket nem látják dolgozni, nincs minta, nem alakul ki a rendszeres munkavégzés igénye.

A gyermekvédelem: mindazoknak a pedagógiai, jogi, egészségügyi és szociális tennivalóknak az összessége, amelyek a veszélyeztetett gyermek nevelését, eltartását, érdekvédelmi és egészségügyi gondozását biztosítják.

Ebben az értelmezésben tehát idetartozik valamennyi gyermekvédelmi tevékenység, függetlenül attól, hogy azt mely hatóság vagy személy végzi. Az állami és társadalmi szervek a gyermekvédelemben az alábbi elvek megvalósítására törekcsenek:

- a gyermekvédelem legyen a társadalmi nevelőmunka szerves része, a gyermekvédelem legyen a család védelme,
- a gyermekvédelem leglényegesebb tevékenysége a prevenció (megelőzés) legyen,
- a gyermekvédelmi munka során törekedni kell a személyiség teljes kibontakoztatására, illetve a sérült személyiség segítésére,
- biztosítani kell a gyermekvédelmi gondoskodás keretében nevelkedő gyermekek korszerű nevelésének feltételeit.

A gyermekvédelem célja: a megelőzés, a gyermekek hátrányos helyzetének csökkentése és a veszélyeztetettség kialakulásának megelőzése, illetve a veszélyeztetettség megszüntetésében való segítségnyújtás, együttműködés a különböző szakemberekkel.

Nevelési intézményünk feladata, hogy felismerje a problémát, keresve az okokat nyújtson segítséget, illetve jelezzen az illetékes szakembereknek.

Hátrányos helyzetű az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az alábbi körülmények közül egy fennáll:

a) a szülő vagy a családba fogadó gyám alacsony iskolai végzettsége, ha a gyermeket együtt nevelő mindkét szülőről, a gyermeket egyedül nevelő szülőről vagy a családba fogadó gyámról – önkéntes nyilatkozata alapján – megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor legfeljebb alapfokú iskolai végzettséggel rendelkezik,

b) a szülő vagy a családba fogadó gyám alacsony foglalkoztatottsága, ha a gyermeket nevelő szülők bármelyikéről vagy a családba fogadó gyámról megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor az Szt. 33. §-a szerinti aktív korúak ellátására jogosult vagy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésének időpontját megelőző 16 hónapon belül legalább 12 hónapig álláskeresőként nyilvántartott személy,

c) a gyermek elégtelen lakókörnyezete, illetve lakáskörülményei, ha megállapítható, hogy a gyermek a településre vonatkozó integrált településfejlesztési stratégiában szegregátumnak nyilvánított lakókörnyezetben vagy félkomfortos, komfort nélküli vagy szükséglakásban, illetve olyan lakáskörülmények között él, ahol korlátozottan biztosítottak az egészséges fejlődéséhez szükséges feltételek.

□ **Halmazottan hátrányos helyzetű**

a) az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az a)-c) pontjaiban meghatározott körülmények közül legalább kettő fennáll.

A gyámhatóság a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság elbírálásával egyidejűleg kérelemre – külön döntésben, a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultsággal egyező időtartamra – megállapítja a gyermek, nagykorúvá vált gyermek hátrányos vagy halmazottan hátrányos helyzetének fennállását.

A hátrányos vagy halmazottan hátrányos helyzet fennállásának megállapítása a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapítását követően is kérelmezhető. Ebben az esetben a meghatározott feltételek fennállását a kérelem benyújtásának időpontjára vonatkozólag kell vizsgálni, valamint a hátrányos és halmazottan hátrányos helyzet a kérelem benyújtásának napjától a fennálló rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény időtartamára állapítható meg.

□ **Veszélyeztetettek azok a gyermekek, akik testi, lelki, értelmi, erkölcsi fejlődését a szülő vagy a gondozó környezet nem biztosítja.**

Kialakulásához vezető tényezők: a családjára, szűkebb társadalmi környezetére jellemző elhanyagoló nevelés, gondozás, valamint a családban a devianciák halmazott előfordulása (alkohol, brutalitás). Következménye lehet a gyermeknél is megjelenő deviáns magatartási formák kialakulása.

Gyermekvédelmi tevékenység feladatai:

- személyiségközpontú nevelés érvényesítése,
- személyiség differenciált fejlesztése,
- fejlettség szerinti beiskolázás,
- esélykiegyenlítés, a hátrány kiküszöbölése, a lemaradást megelőző pedagógiai tevékenység,
- tehetséggondozás a differenciált személyiség fejlesztéssel,
- gyermek – szülő - óvónő együttműködése a nevelés érdekében.

Fontosnak tartjuk a családdal való közös nevelést, a szülők segítségét gyermekük megfelelő nevelése, a hátrányok leküzdése érdekében.

Az óvodába járó gyermekek intézményen belüli egészségügyi gondozását a házi gyermekorvos és védőnő látják el. Az orvos minden évben elvégzi a gyermekek szűrését, valamint a nagycsoportosok egészségügyi érettségi vizsgálatát.

A gyermekvédelmi felelős gyermekkel kapcsolatos feladatai:

- A hátrányos és halmazottan hátrányos helyzetű gyermekek felmérése. A hátrányos helyzet típusának mérlegelése, ez alapján a további teendők kidolgozása.

- A veszélyeztetett gyermekek felmérése, nyilvántartásba vétel, a veszélyeztetettség típusának és súlyosságának mérlegelése, ez alapján a további teendőkre javaslattevél; egyeztetés a gyermekjóléti szolgálattal, a gyermekvédelmi koordinátorral.
- Általános prevenciók tevékenységek az intézményt körülvevő szociális társadalmi környezet függvényében.
- Mentálhigiénés programok bevezetésének szorgalmazása.
- Szociális ellátások számbavétele.

Általános szervezési feladatok:

- A hátrányos, halmozottan hátrányos és veszélyeztetett gyermekek óvodai felvételének megszervezése, az előzetes környezettanulmány elkészítése.
- A nevelőtestület és a gyermekvédelmi felelős feladatai.
- A gyermekek rendszeres óvodába járásának ellenőrzése.
- Családlátogatások alkalmával meggyőződés az indokolatlan hiányzások okáról, ezek megszüntetése.
- E szülők fokozottabb ösztönzése az óvodai szülői értekezleteken, rendezvényeinken való részvételre.
- Rendszeres tájékoztatás a gyermekek fejlődéséről, fokozottabb együttműködés kialakítása a nevelőmunkában.

A gyermekvédelmi rendszerben a szülőkkel való kapcsolattartás formái:

- Fogadóóra.
- Családlátogatás.
- Szülői értekezlet.
- Nyílt nap.
- Véletlen találkozás.
- Szülők Klubja.
- Szülők tájékoztatása.

14. LOGOPÉDIAI ELLÁTÁS BIZTOSÍTÁSA

A gyermekek beszédképességét 2017. szeptember 1.-től 3 éves korban is felméri a logopédusok, a korai fejlesztés szükségessége érdekében. Az 5 évesek szűrése folytatódik, a rászoruló óvodás gyermekek logopédiai ellátását helyben, vagy a Szakszolgálat intézményében oldják meg. A csoportos óvónők a mindennapi tevékenységek során a logopédussal egyeztetve, együttműködve végzik a szükséges fejlesztést.

A logopédiai ellátás célja:

A különböző beszédhibával, nyelvi- kommunikációs zavarral küzdő gyermekeket a szülőkkel együttműködve, az egyéni sajátosságokat figyelembe véve, a fejlesztési lehetőségeket maximálisan kihasználva, a logopédiai módszerek komplex alkalmazásával, az általános iskolai tanulásra, tanulmányok elvégzésére alkalmassá teszi.

A logopédiai ellátás általános feladatai:

- a beszédhibák feltárása,
- a beszédindítás,
- a beszédhibák korrekciója,
- nyelvi-kommunikációs zavarok leküzdése,
- a dyslexia és dysgráfia megelőzése és korrekciója.

15. AZ ÓVODÁS GYERMEKEK SZEMÉLYISÉGFEJLŐDÉSÉNEK NYOMONKÖVETÉSE

Ahhoz, hogy tudjuk, mely területeken kell fejlődnie a gyermeknek, meg kell őt ismerni. Bármiféle értékelést csak akkor tudunk hitelesen megvalósítani, ha jól ismerjük azt, akit értékelni akarunk. Ennek érdekében olyan megismerési eljárásokat alkalmazunk, amelynek eredményeképpen eljutunk a megismeréshez. Így tudjuk meg, hogy honnan mehetünk tovább. Mivel a fejlődés is folyamatos, a mérés és megfigyelés is folyamatos kell, hogy legyen. Minden területet meg kell ismerni, mérni és értékelni, de ez apró részletekben, egyszerre csak kisebb területeket megcélözva, a gyermeket egy – egy tevékenység közben megfigyelve lehetséges.

A fejlődés nyomon követése adja meg a fejlesztés talaját, azt a bázist, ahonnan folytathatjuk további teendőinket.

Évelején feljegyezzük a gyermek testi fejlettségét, lateralitását (oldalíságát), a beszéd tisztaságát, nyelvhelyességét, a színek ismeretét.

A nevelő testület által kidolgozott szempontsor alapján félévente feljegyezzük a személyiségnaplóban megfigyeléseinket. A gyermek aktuális fejlettségéhez igazodva fogalmazzuk meg a további egyéni fejlesztési feladatokat.

2014. szeptember 01-től óvodába járó gyermekeknél felmenő rendszerben vezetjük be az új fejlődési naplót. A dokumentumot minden korcsoportban félévente töltjük ki.

A megfigyeléseket leghatékonyabban úgy tudjuk elvégezni, amikor a két óvodapedagógus egyszerre van jelen a csoportban, és egyikük végzi a megfigyelést, közben feljegyzéseket készít, míg a másik pedagógus irányítja a gyermekcsoportot.

Az adminisztrációs terheket csökkentve a pedagógusnak csak a megfelelő sorban az adott életkor oszlopában kell az általa kiválasztott jelölést alkalmazni (pl. ikszeléssel vagy jelzéssel). A táblázat lehetőséget nyújt arra is a pedagógusnak, hogy a kiemelkedő képességeket, valamint az intenzív fejlesztésre szoruló területeket külön is megjelölje.

Az óvodapedagógus mellett a fejlesztő pedagógus, gyógypedagógus, logopédus és az óvodapszichológus is be tudja jegyezni észrevételeit, megállapításait.

A kitöltés idejét érdemes a szülői beszélgetéseket megelőző időszakra időzíteni, mivel a dokumentum a gyermek fejlődésének bemutatására is szolgál. A pedagógus a szülőt úgy tájékoztatja a fejlődés menetéről, hogy közösen tekintik át a fejlődési mutatókat, miközben a szülő is elmondja, ő mit tapasztal gyermekénél.

A dokumentumban napi történéseket is feljegyezhetünk. Erre akkor van szükség, ha a gyermek óvodai nevelése során olyan esemény történik, amelyet a pedagógus fontosnak vél rögzíteni.

A dokumentum kiváló segítség az óvodapedagógus számára a gyermek jellemzése során is, amennyiben óvodai jellemzést kell kiadni a gyermekről pl. a szakértői bizottság felé, továbbá az óvodai szakvélemény kiállításakor a gyermek fejlettségének megállapításához.

Programunk lehetővé teszi más, az óvodában alkalmazható vizsgálati módszerek, eszközök alkalmazási lehetőségét az óvodapedagógusnak, pedagógiai - pszichológiai felkészültsége alapján, szakmai kompetenciájára bízva a megfelelőek kiválasztását és alkalmazását pedagógiai tevékenységében. Programunk e témakörben hangsúlyozza az önképzés, továbbképzés fontosságát a pedagógiai munka hatékonyságának fokozásáért.

16. MÉRÉSES MÓDSZEREK AZ ÓVODÁBAN

Feltáró módszerek

- **Megfigyelés:** a gyermek fejlettségi szintjének megállapítására szolgáló, legegyszerűbb és legegyszerűbb módszer.

Kritériumai:

- természetes környezetben, tevékenység közben (elsősorban szabad játék) zajlik,
- konkrétan meghatározzuk a megfigyelés tárgyát,
- tervszerű megfigyelési terv, konkrét megfigyelési szempontok szerint,
- folyamatosság jellemzi,
- a megfigyelés technikáit és eszközeit meghatározzuk.

A gyermekek fejlődésének nyomon követésére alkalmazzuk a **DIAGNOSZTIKUS FEJLŐDÉSVIZSGÁLÓ RENDSZERT (továbbiakban DIFER):**

A DIFER programcsomag alkalmazásával **célunk, hogy segítsük az eredményes iskolakezdést.**

A rövid változatával kapott DIFER- index a gyors átfogó tájékozódást, az iskolakezdési szűrést szolgálja. Négyéves kor után a HHH-, és iskolába lépés előtt minden gyermeket felmérünk.

A felmérés alapján tervezzük meg a gyermekek egyéni fejlesztését, különös tekintettel a HH/HHH gyermekekre.

A komplex iskolaérettségi vizsgálatra a csoport óvónője tesz javaslatot pedagógiai véleménye alapján, amelyet minden esetben megbeszél a gyermek szülőjével, ezt aláírásával látja el a szülő is, s közösen kezdeményezik a szülővel a nevelési tanácsadónál a gyermek vizsgálatát.

17. A PEDAGÓGIAI PROGRAM ÉRTÉKELÉSI ÉS ELLENŐRZÉSI RENDSZERE

A pedagógiai munka felelős vezetője az óvodavezető, ezért az ellenőrzés is alapvetően az ő feladata. Az ellenőrzésbe bevonhatja az óvoda pedagógusát. Az ellenőrzést segíti, hogy a program megfogalmazásánál rögzítettük a fejlődés várható eredményeit az óvodáskor végére. Az egyes tevékenységek ellenőrzése tehát a tervezett végeredmény időarányos teljesülésének szintjét vizsgálja.

A belső önértékelés rendszerének kialakítása megfelel a központi elvárásoknak. Az Önértékelési Program elkészítése öt éves ciklusban történik, valamint az éves önértékelési terv elkészítése is feladatunk, melyet az intézmény vezetője készít el, a pedagógus véleményének meghallgatásával.

Az önértékelési rendszer alapelvei és működése

Óvodánkban a teljes körű minőségirányítási rendszert képviseljük, abban az értelemben, hogy az óvoda működésének minden területére kiterjed, a dolgozók teljes részvételére épít, és teljes körű elkötelezettséget igényel. A kis lépésekben történő folyamatos fejlesztés mellett döntöttünk, amelynek során az önellenőrzést a közösen elfogadott új intézményi célok elérésének rendeljük alá.

Három alapelvünk:

1. Partnerközpontúság, a partnerek igényeinek kielégítésére fektetjük a hangsúlyt.
2. A kulcsfontosságú folyamatok - nevelési tevékenységek állandó fejlesztése - a PDCA ciklusra épülve.

P: a tervezés szakaszában végezzük a nyitott önértékelést, azonosítjuk partnereinket, felmérjük igényeiket, elégedettségüket, elégedetlenségüket, elemezzük majd értékeljük azokat. Ezekből reális célokat kitűzve elkészítjük az intézkedési tervet.

D: a végrehajtás szakaszában történik a megvalósítás, az intézkedési terv végrehajtásának ellenőrzése, értékelése. Ha szükséges korrekciós terv készítése.

C: ellenőrzés szakasza, amikor már irányított önértékelés segítségével vesszük számba az elvégzett munkát.

A: újra kezdjük a munkát, tapasztalatok, eredmények elemzése utáni beavatkozás.

3. Teljes körű részvétel és elkötelezettség, minden dolgozó aktív részvétele a munkában az óvodavezető kulcsszerepe mellett. Az ő elkötelezettsége és irányítása alatt működik a rendszer zökkenőmentesen.

Ezen kívül önértékelési rendszerünkben lényeges eleme a mindenki irányába kiterjedő felelősség, a reális céloknak való megfelelés, és az ezekből adódó színvonal megteremtése. Munkánk megelőző jellegű és folyamatos javítást biztosít, s mivel a javítások belülről jönnek, ezért elfogadhatóbbak és fenntarthatóbbak. Rendszerünk rugalmas, az adott helyzethez mindig alkalmazkodó, segít a problémák feltárásában és megoldásában, növeli közösségünk önismeretét.

Minden tanév elején az óvónők felméri a gyermekek aktuális fejlettségi szintjét, ehhez viszonyítva készül a fejlesztési terv.

A program részegységeinek ellenőrzése az óvónői munka és a csoport eredményeinek rendszeres számbavételét teszi szükségessé. Ezen ellenőrzések alapját az óvodában készülő pedagógiai dokumentumok adják:

- az óvoda éves munkaterve,
- csoport éves terve, beszoktatási terv,
- csoportnapló,
- gyermek megfigyeléséről készült feljegyzések /részletes anamnézis, egyéni fejlesztési napló,
- az óvoda munkatervét évente, a csoportok éves tervét félévente, a tevékenységeket negyedévente, az óvoda éves tervének megfelelően kell ellenőrizni.

Az ellenőrzés kiterjed:

- a dokumentumok ellenőrzésére,
- a gyakorlati munka ellenőrzésére.

A pedagógiai gyakorlati munka ellenőrzése során értékelni kell a csoport neveltségi szintjét és az óvónő gyakorlati munkájának színvonalát. A gyerekek neveltségi és fejlődési szintjének ellenőrzése az egyéni fejlesztési lapok adatai alapján történjen, valamint öt éves korban a DIFFER elvégzésével.

Az óvodai munka értékelése az egész óvodára vonatkoztatva nevelési értekezlet keretében történjen. A nevelői értekezlet az ellenőrzéseken kívül adjon ösztönzést a megújulásra, továbbképzésekre, a program magasabb szintű végrehajtására is.

A programunk **bevezetése előtti értékelését** a nevelőtestületünk elvégezte, ezzel egyetértést nyilvánított a Szülői Szervezet.

A bevezetését követő **első nevelési év végén** a vezető óvónő irányításával történik programunk értékelése, az egy év alatt összegyűjtött tapasztalatok alapján.

Szempontjai:

- A programunk gyakorlati beválása.
- A gyermeki szükségletek kielégítésének színvonala.
- A partneri igényeknek, elvárásoknak való megfelelése.

18. A PEDAGÓGIAI PROGRAM NYILVÁNOSSÁGA

A tájékoztatás, megismerés formája, rendje:

Szóbeli tájékoztatást az óvodavezetőtől lehet kérni, előre egyeztetett időpontban. Az óvodai beiratások előtt a szülők tájékoztatására az óvodavezető tájékoztatót tart.

A hozzáférhető elhelyezés biztosítása:

- Az óvoda hirdetőtábláján közölni kell a dokumentum elhelyezését, a tájékoztatás idejét, módját.
- Elhelyezni – az óvodavezető által hitelesített példányt – a nevelői szobában kell.
- Szülői példány az óvodavezetőtől lehet elkérni.

19. SZAKIRODALMI JEGYZÉK

- Kósáné Ormai Vera - Porkolábné Balogh Katalin - Ritoók
Pálné: Nevelés lélektani vizsgálatok
- Feladatok a képességszint megállapításához.
- Perlai Rezsóné: Matematikai nevelés és gondolkodásfejlesztés az óvodában
- Sági Mária: Esztétikum és személyiség
- Zilahi Józsefné: Nevelés az óvodában verssel, mesével
- Zenei nevelés az óvodában
- Nagy Jenőné: Óvodai programkészítés, de hogyan?
- Porkolábné Balogh Katalin: Kudarc nélkül az iskolában
- Dr. Hegyi Ildikó: Fejlődési lépcsőfokok az óvodáskorban.
- Perlai Rezsóné: Az óvodáskor fejlesztőjátékai
- Szarkáné Horváth Valéria: Az óvodai ének-zene foglalkozások módszertana
- Tér- és helyzetértékelést fejlesztő gyakorlatok óvodás gyermekek számára
- Néphagyomány-örzési program az óvodában
- Dr. Hegyi Ildikó: Siker és kudarc a pedagógus munkájában
- A játék az gyönyörű.
- Perlai Rezsóné: Az óvodáskor viselkedéskultúrája
- Óvodai nevelés játékkal, mesével
- Fodorné Dr. Földi Rita: Hiperaktivitás és tanulási zavarok
- Gósy Mária: Óvónői beszédviselkedés
- B. Méhes Vera: Az óvónő és az óvodai játék
- Módszertani segédanyag az Óvodai Nyelvi Irodalmi Kommunikációs Programhoz
- Dr. Kissné dr. Kovács Katalin: Az anyanyelvi nevelés tervezésének néhány problémája
- Losoncz Mihályné: Az óvodai anyanyelvi nevelés feladatai az iskola előkészítés aspektusából
- Labáth Ferencné, Gilicze Zoltán, Kovács Erika: Óvodai nevelés kompetenciaterület
- Nagy Jenőné: Tehetségigéreték gondozásának elmélete és gyakorlata („Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel” Óvodapedagógusok Országos Szakmai Egyesülete, Szolnok, 142-144. old.)
- Nagy Jenőné: Nemzeti tehetség Program I. Óvodavezetési ismeretek Rabe Bp. 201.
- Nagy Jenőné: Tehetségigéreték gondozásának elmélete és gyakorlata OMM Szolnok 2012.

Legitimációs eljárás

Elfogadta: Mihálygergei Csicsergő Óvoda

Vélemény nyilvánítók:

nevelőtestülete a számú

határozatával

.....

.....

Szülői szervezet nevében

a nevelőtestület nevében

névaláírás

névaláírás

Egyetértést kinyilvánító:

.....

Fenntartó, működtető nevében

névaláírás

Jóváhagyta számú határozatával

Máté Katalin
Intézményvezető
névaláírás

Ph

A dokumentum jellege: Nyilvános.

Készült: 5/1. eredeti példányos

/Mihálygerge,

Iktatószám:

Melléklet:

EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSI PROGRAM

MIHÁLYGERGEI CSICSERGŐ ÓVODA

Intézmény OM - azonosítója: 202949	Intézményvezető: Aláírás Ph.
---	--

Legitimációs eljárás

Elfogadta: <i>Nevelőtestület nevében névaláírás</i>	Véleménynyilvánítók: <i>Szülői közösség nevében névaláírás</i> <i>Alkalmazottak nevében névaláírás</i>
---	---

Egyetértését kinyilvánító:

.....

fenntartó nevében névaláírás

A dokumentum jellege: Nyilvános

Iktatószám:

MIHÁLYGERGEI CSICSERGŐ ÓVODA

3184 Mihálygerge

Akácos út 8.

Tel: (32) 200-110

Mihálygerge,

Ph.

Máté Katalin

intézményvezető

Az egészségfejlesztési program az alábbi jogszabályok felhasználásával készült:

2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről

20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról

Az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény

1. BEVEZETÉS

Az Óvodai nevelés országos alapprogramja az óvodai nevelés alapvető feladatának a gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítését jelöli meg. Ezeknek a szükségleteknek kielégítése biztosíthatja a kisgyermek egészséges fejlődését. Az egészségvédő potenciál fejlesztése megköveteli, hogy az óvodai nevelés segítse az egészséges életvitel iránti igény kifejlődését, az egészséges életmód választását, az egészséget károsító magatartások visszaszorítását.

Az egészség védelme és karbantartása tanítható, fejleszthető. Óvodáskorban az egészségre nevelésnek az élet további szakaszaira is kiható jelentősége van, melynek sajátos jellemzői az óvodáskorú gyermekek életkori sajátosságaira vezethetők vissza.

A program elkészítésének célja az, hogy az intézmény használói köréhez, a helyi adottságokhoz igazodva megfogalmazzuk a korszerű egészségnevelés céljait és feladatait, mely iránt mindannyian elkötelezettek vagyunk és felelősséggel vállaljuk.

A teljes körű egészségfejlesztés célja, hogy a nevelési-oktatási intézményben eltöltött időben minden gyermek részesüljön a teljes testi-lelki jóllétét, egészségét, egészségi állapotát hatékonyan fejlesztő, a nevelési-oktatási intézmény mindennapjaiban rendszerszerűen működő egészségfejlesztő tevékenységekben.

A nevelési intézmény által működtetett teljes körű egészségfejlesztés olyan folyamat, amelynek eredményeképpen a pedagógusok a nevelési-oktatási intézményben végzett tevékenységet, a pedagógiai programot és szervezeti működést, a gyermekek és a szülő részvételét a nevelési-oktatási intézmény életében úgy befolyásolják, hogy az a gyermek egészségi állapotának kedvező irányú változását idézze elő.

A mindennapos működés során kiemelt figyelmet kell fordítani a gyermek egészségéhez, biztonságához való jogai alapján a teljes körű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatokra.

Feladataink az egészségnevelés területén, hogy kialakítsuk az egészséges életvitel iránti igényt, egészséges életstílusokkal és életmodellekkel ismertessük meg a gyermekeket, gondozzuk lelki (érzelmi, akarati, értelmi) képességeiket és az embertársakkal kapcsolatos szociális együttműködési készséget kialakítsuk.

Az egészség e három jellemzője, megbonthatatlanul egybefonódik a kiegyensúlyozott, harmonikus személyiségfejlesztés feladatával.

Az óvodai egészségnevelési feladatainkat két részre oszthatjuk- egészségfejlesztés (promóció) és megelőzés (prevenció), melyek azonban elválaszthatatlanok és az óvodai nevelés valamennyi szakaszára vonatkoznak.

A teljes körű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatok az alábbi területekre terjednek ki:

- a) az egészséges táplálkozás,
- b) a mindennapi mozgás, testmozgás,
- c) a testi és lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése,
- d) a bántalmazás megelőzése,
- e) a baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás,
- f) a személyi és környezeti higiéné.

A teljes körű egészségfejlesztés figyelembe veszi a gyermekek biológiai, társadalmi, életkori sajátosságait, beilleszthető a nevelési-oktatási intézményben megvalósuló átfogó prevenció programokba.

Testi és lelki egészség

Az óvodára nagy feladat és felelősség hárul a felnövekvő nemzedékek egészséges életmódra nevelésében. Minden tevékenységével szolgálnia kell a gyermekek egészséges testi, lelki és szociális fejlődését. Személyi és tárgyi környezetével az óvoda segítse azoknak a pozitív beállítódásoknak, magatartásoknak és szokásoknak a kialakulását, amelyek a gyerekek egészségi állapotát javítják. Az egészséges életmódra nevelés nemcsak a betegségek megelőzésének módjára tanít, hanem az egészséges állapot örömteli megélésre és a harmonikus élet értéként való tisztelésére is nevel. A pedagógusok készítsék fel a gyerekeket arra, hogy önálló, felnőtt életükben legyenek képesek életmódjukra vonatkozóan helyes döntéseket hozni, egészséges életvitelt kialakítani, konfliktusokat megoldani.

Alapelvek, célok

A környezet és az egészség egymástól el nem választható fogalmak. A természetes környezet óvása, védelme nélkül nem beszélhetünk egészséges emberi életéről sem, mivel az ember a természet része. Az általa okozott természeti -, környezeti szennyeződések károsan hatnak vissza a saját szervezete működésére. Ennek szellemében kívánjuk nevelni a ránk bízott gyermekeket, és programunkkal a szülők és környék lakóinak környezet- és egészségtudatos magatartását is fejleszteni kívánjuk.

2. HELYZETKÉP

Az intézmény környezete:

Mihálygerge Salgótarjától észak-nyugati irányban terül el a Karancs hegy völgyében. Óvodánkat 1951-ben alapították a mai épületben.

Óvodánk a község mellékutcájában, egy patak partján helyezkedik el, nyugodt, biztonságos, virágos, ligetes környezetben. Kis udvarral rendelkezünk, mely a gyermekek létszámának megfelelő teret biztosít a változatos játéktevékenységek kialakítására, és a mozgásigényük kielégítésére. A községet körülvevő rétek, dombok, erdők, patakok lehetőséget biztosítanak a természet folyamatos megfigyelésére.

Több család is rossz anyagi körülmények között él. Ennek egyik oka lehet, hogy az óvodánkba járó gyermekek szüleinek a többsége munkanélküli, gyeden van, vagy közmunka programban vesznek részt.

Hagyományaink:

Környezetünk megismerésének és óvásának igényét, óvodai hagyományait tudatosan alakítjuk a gyermekekben a foglalkozásokon és a rendszeres környezetvédelmi tevékenykedtetés során is.

- A külső környezetünk alakítására az udvarunkra faültetést, virágültetést szervezünk.
- A belső környezet alakításában, a csoportszobában a lehetőségeinek figyelembe vételével élősarkok berendezésére, akváriumban halak tartására van lehetőségünk.
- Az Állatok Világnapja, Víz Napja, Föld napja és Madarak és Fák Napja, programokba való bekapcsolódás egész éves tevékenykedtetést jelent a gyermekek számára.
- Óvodásaink testi- lelki fejlődésének megalapozására a családdal szorosan együttműködve szervezzük az egészségnevelő és prevenciós munkánkat.
- Hetente gyümölcs-zöldség napokat tartunk.
- Családi napot szervezünk a gyermekeknek és a szülőknek, mely során az egészséges táplálkozást támogatva zöldség és gyümölcssalátákat készítünk.
- A mozgás és a sport megszerettetése is központi feladatunk. A község Sport napi rendezvényén minden évben a családokkal együtt veszünk részt, és a „Mozogj velünk!” mozgásos programunk is a közös, játékos mozgást, kirándulást, sportolást támogatja.
- Évente futóversenyt szervezünk gyermekeinknek.
- Céljaink megvalósítása érdekében lehetőségeinkhez mérten élünk a pályázati lehetőségekkel.

Mihálygergei Csicsergő Óvoda Pedagógiai Program OM:202949

Humán erőforrások:

A nevelő testület elfogadja, és magáénak vallja az egészséges életvitelre és környezetbarát gondolkodásra nevelés alapelveit. Az óvodapedagógus feladata, hogy segítse elő a gyermekek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését, a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában.

A tágabb és szűkebb környezet közvetlen, tapasztalati úton történő megismerésével lehet elérni, hogy a gyermek tisztelje a környezetét, és bátran alakítsa azt anélkül, hogy kárt okozna benne.

Nevelési célunk, hogy az óvodáskorú gyerekek környezettudatos viselkedését megalapozzuk.

Ebben a folyamatban a gyermekeket körülvevő felnőttek, a szülő, a pedagógus, a dajka példája elengedhetetlen.

Az intézmény személyi összetétele:

1 fő	Intézményvezető - óvodapedagógus
1 fő	Óvodapedagógus
1 fő	Dajka
1 fő	Takarító

Az egészségnevelést segítő külső szakemberek:

Gyermekorvos	Dr. Horváth Andrea
Védőnő	Gáspár Eszter
Logopédus	Jelenleg: Klagyivikné Gyurcsik Anett

Tárgyi feltételek:

Intézményünkben 1 csoport működik. Csoportszobánk tiszta, esztétikus, a gyermek életkori sajátosságainak megfelelő minden terem, öltöző, mosdó. Felszereltségük jónak mondható, anyagi lehetőségeinkhez mérten folyamatosan fejlesztjük azokat.

Mihálygergei Csicsergő Óvoda Pedagógiai Program OM:202949

Tárgyi eszközök, játékok, szemléltető és szakmai eszközök, tekintetében óvodánk jól felszerelt. Rendelkezésre áll az előírt eszköz, ill. felszerelés, ami a pedagógiai program végrehajtásához szükséges.

Az óvoda épületét, udvarát, kertjét, berendezését lehetőségeinkhez mérten oly módon alakítottuk ki, hogy szolgálja a gyermekek biztonságát, kényelmét, megfeleljen testméreteinek, biztosítsa egészségük megőrzését, fejlődését. Lehetővé teszi mozgás-és játékgigényük kielégítését, és a gyermekeket, harmóniát árasztó színekkel, formákkal, anyagokkal veszi körül.

3. A KÖRNYEZETI ÉS EGÉSZSÉGNEVELÉSI INTÉZMÉNYI ALAPELVEK, CÉLOK

HOSSZÚ TÁVÚ CÉLJAINK

Rendszerszemléletre nevelés elve

Tegyük képessé a gyermekeket arra, hogy a megszerzett ismereteiket össze tudják kapcsolni az életben tapasztalt valós dolgokkal, lássák meg a problémákat és az azok közötti összefüggéseket, keressenek választ, megoldást azokra.

Természet és társadalom harmóniájának elve

(Tapasztalaton alapuló, kreatív környezeti nevelés)

Alapozzuk meg gyermekeinkben a természet, az épített és társadalmi környezet - benne az ember - harmóniájának megőrzését szolgáló szokásrendszert (értelmileg, érzelmileg, erkölcsileg, esztétikailag). Felelős, elkötelezett, környezettudatos és kulturált magatartással működjenek közre a szülőföld, a lakóhely, az óvoda esztétikus környezetének kialakításában, megőrzésében.

Fenntarthatóság elve

Alakítsuk ki gyermekeinkben a szűkebb és tágabb környezetért felelős, aktív, együttműködésre alapozott magatartásformákat, életvitelt, a jövőre, a fenntarthatóságra irányuló személyes attitűdöket.

Testi- lelki egészség elve

Az intézmény minden dolgozója törekedjen a komplex testi- lelki- szociális értékek védelmére, az ökológiailag fenntartható, egészséges élő és élettelen környezet kialakítására. Tudatosodjon gyermekeinkben, hogy az egészség érték- tenni kell érte. Értsék meg az egészséges életmód és az egészségvédelem fontosságát. Alakuljon ki gyermekeinkben az egészséges életmód utáni igény.

Társas készségek fejlesztésének elve (tolerancia és segítő életmód)

Ismertessük meg gyermekeinkkel a konfliktuskezelés, együttműködési készség, döntési képesség, érzelmi, indulati állapot, kapcsolati zavarok kezelésének, fejlesztésének módszereit a foglalkozások, és szabadidős-tevékenységek nyújtotta lehetőségek maximális kihasználásával. Alakuljanak ki gyermekeinkben a társas környezetükre és önmagukra irányuló helyes, cselekvésre és aktivitásra készítő érzelmek.

Foglalkozásközi integráció elve

Legyünk képesek a különböző ismeretek anyagát összekapcsoló, harmonizáló pedagógiai módszerek alkalmazására, a környezeti és egészségnevelés kapcsán a pedagógusok közti együttműködés új formáinak, módszereinek alkalmazására.

RÖVID TÁVÚ CÉLJAINK

Az egészséget támogató, biztonságos, esztétikus munkakörnyezet kialakítása és védelme.

Környezettudatos magatartásformák kialakítása

Alapvető higiéniai normák megismertetése és betartatása.

Helyes napirend és életrend kialakítása.

Az étkezési kultúra fejlesztése, az egészséges táplálkozás szorgalmazása.

A szabadidőhasznos eltöltése.

Testi-lelki egészségvédelem a gyermekek és dolgozók körében.

AZ EGÉSZSÉGFEJLESZTÉS FELADATATAI

Szomatikus egészségfejlesztés (egészséges életmódra nevelés)

Pszichohigiénés egészségfejlesztés (lelki egészségfejlesztés)

Szocióhigiénés egészségfejlesztés

I. Szomatikus egészségfejlesztési feladatok

Általános cél és feladat:

A szomatikus nevelés felöleli a test, a szervezet megismerésére, és megismertetésére vonatkozó nevelési feladatot, mint az egészség megvédésének, a tudatos egészségvédő magatartás ismereti alapját, továbbá a mentálhigiénét és a mozgásszokások alakítását.

Óvodai nevelésünk megvalósítja az Óvodai nevelés országos alapprogramjában megfogalmazottakat, valamint felöleli a gyermek egészségvédelmét, egészségfejlesztését, az élet és a testi épség megőrzését.

A szomatikus nevelés területei

- személyi higiénia fejlesztése
- környezeti higiénia fejlesztése
- az egészséges táplálkozás igényének kialakítása
- a betegségek megelőzésére nevelés
- napi rendszeres testmozgás, testedzés
- balesetek megelőzésére nevelés, elsősegélynyújtás

Személyi higiénia fejlesztése:

A személyi higiénés nevelés magában foglalja a gyermek testi gondozását, testi szükségleteinek kielégítését és a testi épség védelmét. Ezen a test tisztán tartását értjük, a bőr, fogak, szájüreg, haj, érzékszervek, körmök ápolását. A legintimebb higiénés tevékenységet, a WC-használatát és a WC-papír használatát.

Fontosnak tartjuk még az egészséges ruházat és helyes öltözködés szokásának alakítását, valamint ruházat higiéniját, tárolási feladatait.

Célunk: a személyi higiénia iránti igény kialakítása, a gyermekek egészségének, testi épségének védelme.

Feladatunk: az alapvető higiéniai tennivalókra való szoktatás, gyakoroltatás, ellenőrzés és folyamatos korrekció.

A feltételek biztosítása:

Minden gyermek számára biztosított a saját személyi felszerelés: törölköző, fogmosó pohár, fogkefe, fésű, ágynemű.

A gyermeköltözőkben minden gyermek rendelkezésére áll jellel ellátott szekrény (polc), ahol a saját ruházat, váltóruha, cipő tárolása megoldott.

Tisztálkodáshoz rendelkezünk elegendő számú, a gyerekek méretének megfelelő mosdókagylóval, szappantartóval (folyékony szappanadagolóval), körömkefével.

A gyermekmosdókban biztosított az elegendő számú gyermek-méretű WC, melyekben függönyökkel oldjuk meg az intimitást.

A gyermekek számára biztosított orrtörüléshez, orrfújáshoz a mindig elérhető helyen lévő papír zsebkendő, melynek higiénikus tárolására szintén gondot fordítunk.

A nap bármely szakában minden gyermek számára rendelkezésre áll a vízfogyasztás lehetősége, melyhez a poharakat elérhető magasságban helyezzük el. Járványos időszakban fokozottan figyelünk a higiénias szabályok betartására.

Környezeti higiénia fejlesztése

Az egészségnevelés feladatai csak egészséges óvodai környezetben valósulhatnak meg, melynek színterei a csoportszoba és kapcsolódó helyiségek, valamint az óvoda udvara.

Célunk a környezeti higiénia iránti igény, fogékonyság kialakítása a gyermekekben, a környezettudatos, környezetbarát életvitel megalapozása.

Feladatunk az óvoda és szűkebb környezetünkben jelentkező környezetvédő tennivalók felismertetése, pozitív viszony kialakítása környezetünkkel és a környezetvédő magatartás szokásainak kialakítása. Példamutatással, a munkába történő bevonással, gyakoroltatással a helyes környezeti higiénés tevékenységre szoktatás.

A feltételek biztosítása

Lehetőségeinkhez mérten feladatunk a gyermekek környezetének optimális kialakítása, elrendezése mellyel a tevékenységekhez szükséges elegendő helyet biztosítjuk.

A gyerekek környezetében lévő, és a gyerekek által használt berendezési tárgyak megfelelnek testméreteiknek, ugyanakkor stabilak, biztonságosak, könnyen tisztán tarthatók.

Az eszközök, játékok tárolásának feltételei adottak, tisztán és rendben tartásukat folyamatosan elvégezzük.

A helyiségekben folyamatosan biztosítjuk rövid, gyakori szellőztetésekkel a természetes levegőcserét.

Gondoskodunk a helyiségek megfelelő mesterséges és természetes megvilágításáról.

A rendszeres takarítás, portalanítás és porszívózás mindenki számára elemi követelmény. Az egészségre ártalmas anyagokat a gyermekektől jól elzárható helyen, az előírásoknak megfelelő módon tároljuk.

Az óvoda udvarának rendszeres és előírásoknak megfelelő karbantartásáról gondoskodunk biztosítva a szilárd burkolatok balesetmentességét, a füves részek gondozását.

Udvari eszközeink közül kettő, a csúszda és a rúgós lovacska az EU szabványnak megfelelő. A homokozó szabványosítása előttünk álló feladat, a homokot évente cseréljük.

Az egészséges táplálkozás igényének kialakítása

Az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény 50. § (3) bekezdése előírja, hogy a gyermekintézményekben nyújtott közétkeztetésben, az élettani szükségleteknek megfelelő minőségű és tápértékű étkezést kell biztosítani. Az élettani szükségletnek megfelelő étrend biztosításához a táplálkozás- egészségügyi előírások kidolgozása az OÉTI feladata. Az OÉTI elkészítette a táplálkozástudomány mai állásának megfelelő táplálkozás, a rendszeres étkezést biztosító, szervezett ételmezési ellátásra vonatkozó ajánlást. Az ajánlás hatálya kiterjed valamennyi közétkeztetést nyújtó szervre. A köz étkeztetők feladata ezen ajánlás szerint az élettani energia- és tápanyagigényeknek megfelelő összetételű és jellegű táplálék biztosítása

Mihálygergei Csicsergő Óvoda Pedagógiai Program OM:202949

Intézményünk telephelyén működő konyha biztosítja az óvodánkban az étkezést. Kiszállítás után óvodánk tálalókonyhájában történik meg az adagolás és a tálalás előkészítése.

Óvodában nem az étel elkészítése, hanem az étkezés lebonyolítása alkotja az óvodapedagógus egészségnevelési feladatait: az étkezés előkészületeinek lebonyolítása, az egészséges táplálkozás megkedveltetése, új ízek, ételféleségek megismertetése.

Célunk, hogy egészségesen táplálkozó felnőtt váljék gyermekeinkből, és a korszerű táplálkozás iránti igényt felkeltsük bennük.

Feladatunk a megfelelő étkezési szokások kialakítása, egészséges táplálkozásra nevelés, és a helyes táplálkozásból eredő egészségmegőrző tevékenység.

További fontos feladatunk a családdal való szoros együttműködés kialakítása az egészséges táplálkozás szokásainak terén.

A feltételek biztosítása:

A gyermekekkel közösen végzett előkészületek során biztosítjuk a kulturált étkezés feltételeit a szükséges eszközök (tányérok, evőeszközök, poharak, terítő, szalvéta) megfelelő méretben és mennyiségben elérhető helyen, biztonságosan tárolva rendelkezésre állnak. A feltálatott ételek elnevezését megtanítjuk a gyerekeknek, egy-egy ismeretlen étel bevezetésénél gondolunk arra, hogy a gyermek először kóstolja meg, így kedvcsináló ismereteket nyújtunk az ételről.

Nem erőltetjük az ételt, de kínálunk, ezzel igyekszünk megszerettetni az új ízeket.

Megismertetjük a gyermekeket a természetes vitaminforrásokkal, gyümölcsökkel, zöldségfélékkel, a különböző ásványi anyagokban gazdag növényi magvakkal.

Az egészséges táplálkozás megkedveltetése érdekében a szülők támogatásával zöldség és gyümölcsnapokat szervezünk a csoportokban.

A különleges étrendet igénylő gyermekek étkeztetését a főzőkonyhákkal történő egyeztetésekkel megoldjuk, fokozott figyelemmel kísérjük (tejérzékeny, lisztérzékeny, stb.) a gyermekek étkezését.

Biztosítjuk a nap bármely szakában a folyamatos folyadékpótlást.

Fokozott figyelmet fordítunk a gyerekek (közvetett módon a családok) étkezési szokásaira. Táplálkozási rendellenesség –túlsúlyos, kórosan válogatós gyerekeknél a családdal való együttműködés fontosságát tartjuk szem előtt.

A betegségek megelőzésére nevelés

Kiemelt óvónői feladat a fertőző betegségek megelőzésére nevelés. A megelőzés alapja a személyi higiénia betartása, a rendszeres kézmosás, zsebkendő használat, a közös használati tárgyak, játékszerek tisztántartása.

Célunk az egészségvédő jó szokások kialakítása.

Feladatunk ismeretek közlésével, a helyes magatartás begyakoroltatásával a gyerekek felkészítése a gyakrabban előforduló betegségek megelőzésére, a védekezéshez szükséges magatartásformák begyakorlása.

A feltételek biztosítása:

A minden gyermek számára biztosítjuk a jellel ellátott egyéni tisztálkodási eszközöket (törölköző, fogkefe, fogmosó pohár, fésű), melyek tisztításáról, fertőtlenítéséről rendszeresen, szezonális betegségek időszakában fokozottan figyelünk, elhasználódás esetén gondoskodunk pótlásukról (pl. fogkefe.)

A higiénés szabályok betartásával, a betegségek megelőzésével kapcsolatos helyes magatartási szokások begyakorlásával biztosítjuk a gyermeki szervezet általános védekezőképességének fokozását, a betegségmegelőzést.

Szezonális fertőző betegségek megelőzésére - a szülők segítségével - vitaminban gazdag zöldségeket és gyümölcsöket biztosítunk, hangsúlyozzuk ezek fogyasztásának fontosságát. Ebben az időszakban a higiéniai szabályok betartására fokozottan odafigyelünk. (intenzív szellőztetés, zsebkendőhasználat, fertőtlenítés... stb.)

A betegségek megelőzése érdekében az évszakoknak megfelelően megteremtjük a gyermekek edzéséhez, rendszeres mozgáshoz szükséges feltételeket, minden adódó lehetőséget kihasználunk a levegőzésre, sétára, kirándulásra.

Az egészséges gyerekek védelmében az óvodában észlelt megbetegedéskor a gyermeket elkülönítjük, és gondoskodunk róla, hogy minél előbb megfelelő ellátásban részesüljön. A betegségből történő felgyógyulásra a közösségbe való visszatérés szabályait érvényesítjük.

Rendszeres kapcsolatot tartunk fenn az óvoda védőnőjével, indokolt esetben többszöri szűrést iktatunk be.

A mindennapi mozgás megvalósítása

A modern kor és az azzal együtt járó technológiák a felnövekvő nemzedéket mozgásszegény életmódra kényszerítik. A fizikai teljesítmény romlása hosszú távon a szellemi képességek hanyatlásához vezethet.

Ennek megakadályozása, a gyerekek egészséges testi-lelki fejlődésének elősegítése érdekében óvodánk biztosítja a mindennapi mozgást. A mozgás sokoldalú tevékenység és feladatrendszere az egész óvodai életünket átszövi. A mozgásos versengések során a gyermekek átéli a sikert és a kudarcot egyaránt. Így tanulják ezek kezelését is. A közös örömmel végzett mozgás közben társas kapcsolataik is kiszélesednek.

E nevelési terület a mozgásszervek alakítását, alapvető mozgáskészségek kimunkálását, az önálló testedzésre történő nevelést, a változatos mozgástevékenységek megvalósulását jelenti. Magába foglalja a szervezet edzését, a hideghez, meleghez való szoktatást, a fokozatos fizikai megterhelést, az óvodai testnevelés foglalkozásokat.

Célunk a testmozgás, a szabadban való tartózkodás igényének felkeltése, rendszeres testedzés szokássá alakítása, az egészséges életvitel megalapozása.

Feladatunk a gyermekek mozgásigényének kielégítése, a természetes mozgáskedv megőrzése, a szervezet edzése, a rendszeres kondicionálás, ezen belül a testi erő és

állóképesség fejlesztése, az időjáráshoz való alkalmazkodás és a teherbíró képesség fejlesztése.

A feltételek biztosítása:

A tornára, a játékos mozgásra teremben és szabad levegőn, eszközzel és eszköz nélkül, spontán vagy szervezett formában minden nap lehetőséget biztosítunk.

Folyamatos feladatunk a mozgásos tevékenységek pozitív megerősítése, a szükséges és elégséges szabályok megtanítása, valamint a gyerekek teherbíró képességének, fizikai fejlődésének, ügyességének, állóképességének nyomon követése.

A testnevelés foglalkozások szervezésénél a legfőbb alapelveket érvényesítjük, így az életkori sajátosságokat és az egyéni képességeket messzemenően figyelembe vesszük. Lehetőség szerint szabadban szervezzük ezeket a tevékenységeket, és legnagyobb részben mozgásos játékok keretében valósítjuk meg, a feladatok fokozatos nehezítésével.

Fokozottan ügyelünk a gyermekek biztonságérzetének kialakítására, a balesetvédelmi és higiéniai szabályok betartására. Elegendő, átlátható helyszín, biztonságos eszközök, jó szellőztetés, tiszta padló.

Figyelemmel fordulunk a betegségből lábadozó, gyenge fizikumú gyerekek foglalkoztatására, illetve a kiemelt figyelmet igénylő gyerekekre. *A mozgásos játékok fejlesztik:*

- a gyermekek természetes mozgását és testi képességeit, mint erő, ügyesség, gyorsaság, állóképesség, társra figyelés,
- kedvezően befolyásolják a gyermekek teljesítő képességét,
- felerősítik a gondozás és egészséges életmódra nevelés hatékonyságát,

Az egészségfejlesztő testmozgás hatékonysága érdekében az alábbi egészségügyi és pedagógiai szempontok figyelembe vétele szükséges a konkrét feladatok megszervezése során:

- Lehetőség szerint minden gyerek minden nap vegyen részt a szervezett mozgásban.
- Az eltérő adottságú gyerekek számára is jelentsen sikerélményt a testmozgás (pozitív megerősítés).
- Érvényesüljön a sport személyiség és közösségfejlesztő hatása.
- A testmozgás az életkori sajátosságok figyelembe vételével játékos, táncos elemeket is tartalmazzon.
- A mindennapi mozgás az életminőség javítását szolgálja.
- A napi tevékenység részeként 10-20 perces frissítő mozgás a szabadban.
- Tudatos, a nagymozgások, finommotorika, egyensúlyérzék fejlesztésére, a tér mozgásos megismerésére irányuló mozgások.
- Kondicionális (erő, gyorsaság, állóképesség) és koordinációs képességek fejlesztése.
- A prevenció torna biztosítása.
- A mozgásos játékeszközök biztonságos használatának életkori szinten történő megismertetése.

- Szülők bevonása a mozgásos tevékenységekbe (sportnap, egészségvédelmi napok).
- Balesetek megelőzésére nevelés és elsősegélynyújtás**

Nem elég az egészséget megvédeni, de a váratlan események, balesetek megelőzésével az életet is szükséges védeni. Mivel az óvodás korú gyermekeknek életkori sajátosságából eredően nincs veszélyérzete, ezért a mi feladatunk testi épségük megőrzése, és figyelmük ráirányítása a környezet veszélyeire.

Gyermekbalesetnek minősül minden olyan baleset, ami akkor történik, amikor a gyermek az óvoda felügyelete alatt áll. A gyermek testi épségének megóvásáról és erkölcsi védelméről történő gondoskodás az óvodába történő belépéstől annak jogszerű elhagyásáig terjed, valamint az óvodán kívül tartott programok ideje alatt.

Célunk a gyermekek egészségének és testi épségének védelme.

Feladatunk egészségvédő, balesetmegelőző ismeretek, egészségvédő készségek kialakítása, gyakorlása, ellenőrzés, folyamatos korrekció.

A feltételek biztosítása:

Év elején és a továbbiakban szükség szerint megbeszéljük az óvoda belső és külső terének balesetvédelmi szabályait, a helyes és helytelen viselkedésmódokat.

Megismertetjük gyermekeinkkel azokat a helyes magatartási formákat, amelyek betartására a balesetek elkerülése végett szükség van.

Megismertetjük gyermekeinkkel a játék és taneszközök, valamint a tevékenységek során használt egyéb eszközök biztonságos használatát. Ezen eszközök használatának biztonságossá tétele gyakorlással történik (olló, tű, kés, villa).

A közlekedés szabályainak megismertetését séták során a valós környezetben ismertetjük meg a gyerekekkel, szituációs, valamint szabályjátékok során gyakoroljuk.

Hasonló pedagógiai tudatossággal, szituációs játékok kezdeményezésével fordulunk a háztartásokban található háztartási gépek használatára vonatkozó szabályok megismertetése felé.

Az előírt szabályzók betartásával gondoskodunk az óvodában használatos vegyszerek zárható szekrényben történő elhelyezéséről, és minden egyéb, a balesetvédelmi és tűzvédelmi utasításban foglalt tudnivaló betartásáról.

Ez minden óvodai dolgozó kötelessége!

Minden feladat ellátási helyen megbízott, képzett elsősegélynyújtó személy dolgozik, és biztosított az óvodai elsősegélynyújtó alapfelszerelés.

Az óvoda, és az óvodapedagógus feladatai:

- A 20/2012. (VIII.31.) rendelet 168. §-a rögzíti, hogy a nevelési-oktatási intézményben a nyitvatartási időben biztosítani kell a gyermekek, tanulók felügyeletét, védelmét, figyelemmel a baleset-megelőzés szempontjaira.

- Olyan környezetet kell teremteni, amely alkalmas a balesetbiztonsággal kapcsolatos szokások, magatartási formák kialakítására, és fejleszteni kell a gyermek, a tanuló biztonságra törekvő viselkedését.
- Amennyiben az óvodában baleset történik, az elsősegélynyújtást követően azonnal mentőt, orvost kell hívni, illetve a szülőt értesíteni kell.
- Az óvoda alapidokumentumaiban rögzíteni kell az intézményi védő, óvó előírásokat.
- A nevelési-oktatási intézményben bekövetkezett tanuló- és gyermekbaleseteket nyilván kell tartani. A nyolc napon túl gyógyuló sérüléssel járó tanuló- és gyermekbaleseteket haladéktalanul ki kell vizsgálni.
- Az óvodának lehetővé kell tenni a szülői szervezet, közösség részvételét a gyermekbalesetek kivizsgálásában.
- Az intézménynek meg kell tenni a szükséges intézkedéseket a hasonló balesetek megelőzésére.

II. Pszichohigiénés egészségfejlesztés

A testi, lelki, mentális egészség fejlesztésének célja, hogy elősegítse a kiegyensúlyozott pszichés fejlődést, támogassa a gyermekek környezetéhez történő alkalmazkodást, és pozitív hatást gyakoroljon a gyermek személyiségének fejlődésére.

A Nkt.62.§ (1) bekezdés g) pontja értelmében a pedagógus kötelessége, hogy a gyermek testi, lelki egészségének fejlesztése és megóvása érdekében megtegyen minden lehetséges erőfeszítést: felvilágosítással, a munka- és balesetvédelmi előírások betartásával és betartatásával, a veszélyhelyzetek feltárásával és elhárításával, a szülő - és szükség esetén más szakemberek - bevonásával.

A lelki egészségfejlesztés az óvodai nevelés mindennapos gyakorlatában nem tekinthető különálló feladatnak, hanem minden egyes nevelési mozzanatnak szerves része. A lelki egészség érdekében törekszik az optimális napirend, a szellemi munka higiénéjének megvalósítására, továbbá az egészséges életmód elveinek megfelelő életvitel igényének kialakítására.

Általános cél olyan személyiség szerkezet fenntartása, mely alkalmassá teszi társadalmi feladatainak maradéktalan teljesítésére, miközben önmagával belső harmóniára és környezetével (természeti és társadalmi) pszichoszociális egyensúlyra törekszik.

Feladata a gyermekek szociális biztonságának, adottságainak, képességeinek, törekvéseinek, személyiség tulajdonságainak szabad kibontakozásának elősegítése, a tartós pszichés stressz feldolgozását, a harmonikus társkapcsolatok és az empátiás készség alakítását.

A pszicho-higiénés egészségfejlesztés területei

- Egészséges életvezetés
- Stressz-elhárítás
- Egészségre káros szokások megelőzése
- Érzelmi nevelés

Egészséges életvezetés

Az egészséges életvezetés óvodai tartalma az egészséges életmód szabályainak megtartását, a társas kapcsolatok zavarainak megelőzését, a korai prevenciót és az egészségtelen szokások korrekcióját jelenti.

Célunk, megóvni a gyermeket az idegrendszerére ható káros hatásoktól.

Feladatunk az egészséges személyiségfejlődés biztosítása, a gyermek idegrendszerének és lelki életének megóvása a káros hatásoktól, az idegrendszeri-pszichés túlterheléstől, kimerültségtől.

A feltételek biztosítása:

Óvodai napirendünk kialakításánál minden esetben arra törekszünk, hogy biztosítsa a folyamatosságot, ugyanakkor rugalmas legyen.

A napirend egyes tevékenységei biztosítják a gyermekek számára a cselekvés és a pihenés lehetőségét.

A rendszeresen visszatérő és ismétlődő tevékenységek érzelmi biztonságot jelentenek a gyermekek számára.

Törekszünk a kiegyensúlyozott társas kapcsolatok kiépítésére és megőrzésére, az antiszociális viselkedésmódokat igyekszünk megelőzni és kirekeszteni (düh, harag, agresszió). Minden adódó lehetőséget kihasználunk, mellyel a családi életre nevelést segítjük elő, a családi munkamegosztás fontosságát, az apai és anyai hivatás szépségét emeljük ki.

Stressz-elhárítás

A stressz a szervezetnek a külső ingerekhez való alkalmazkodó képessége, amely véges és kimeríthető. Elhárításának fontossága a károsodást előidéző, idegrendszert megterhelő, viselkedési zavarokat, pszichoszomatikus panaszokat okozó hatások elhárításában rejlik.

Célunk az idegrendszeri,- lelki egészségvédelem.

Feladatunk a stresszhelyzetek kiküszöbölése a stressz - hatások és helyzetek elkerülésével, illetve a stressz - hatások kompenzációja.

A feltételek biztosítása:

Törekszünk rá, hogy az óvoda külső és belső terei biztonságot sugározzanak, berendezési tárgyai a gyerekek méretéhez igazodjanak.

Igyekszünk kiküszöbölni minden zavaró ingert, mint a folyamatos erős zajforrás, vibráló fény.

Napirendünk minden esetben biztosítja a rendszerességet és a rugalmasságot. Kerüljük a sürgetést és a várakozást.

A konfliktusokat igyekszünk csökkenteni, kizárjuk a megkülönböztetést és az agressziót. Nevelési elveink között kiemelt szerepet kap a beszélgetés, meghallgatás, személyre szóló figyelem.

Egészségre káros szokások mellőzése

A pszicho-higiénés nevelési feladatok körébe tartozik az egészségre káros szokások (alkoholfogyasztás, dohányzás), az indokolatlan mértékű gyógyszerfogyasztás és az egyre terjedő drogfogyasztás, az elhízás és a cukorbetegség megelőzése.

Célunk, hogy olyan egészségvédő modellt ismertessünk meg a gyermekekkel, mely későbbi életük során megvédi őket a káros szenvedélyektől.

Feladatunk, hogy a gyermekek megismerjék az egészség megvédéséhez, megerősítéséhez vezető tevékenységeket, a helyes táplálkozás a testedzés, a személyi és környezeti higiénia fontosságát.

Legjobb propaganda a jó példa, a helyes életvitel és harmonikus, derűs létünk.

Érzelmi nevelés

Az óvodás korú gyermek jellemző tulajdonsága, a magatartás érzelmi vezéreltsége. Ezért elengedhetetlen, hogy az óvodai élet során biztonság, otthonosság, derűs, szeretetteljes légkör vegye körül.

Célunk állandó értékrendünk megteremtésével az elvárt érzelmi, erkölcsi és közösségi normáknak megfelelő személyiségjegyek, viselkedési formák kialakítása.

Feladatunk a gyermek képességeinek fejlesztésével optimális érzelmi és szociális attitűd megalapozása. A szeretet, a tisztelet közvetítésével érzelmi biztonság megteremtése, mely elősegíti az önbizalom, a pozitív én-kép kialakulását.

A feltételek biztosítása:

Kiemelt feladatunk a gyermekek beilleszkedési képességének elősegítése, csoportba történő integrációja.

Különös gonddal figyelünk a hátrányos helyzetű, sajátos nevelési igényű gyerekek beilleszkedésére.

A csoportban történő alkalmazkodás képességének fejlesztése fontos feladat, ilyen az egészségvédő, szabálykövető magatartás, a természeti és társadalmi feltételekhez alkalmazkodó viselkedés kialakítása, az emberi kapcsolatok tiszteletben tartása, az udvarias viselkedés, az együttműködés elfogadása.

Teljes óvodai nevelésünket áthatja a gyermek-felnőtt tiszteletre épülő bizalmas, tapintatos és elfogadó viselkedése és a szeretet.

Törekvésünk, hogy a gyermek-gyermek kapcsolatban is jelen legyenek ezek az értékek.

III. Szociohigiénés egészségfejlesztés

A szociohigiénés egészségfejlesztés az egészségnevelésnek a társas együttélésből adódó feladatait öleli fel. A társas, közösségi együttélés közös értékrend, közös cél és cselekvés jellemzi. Az óvoda a család mellett a kisgyermek első szervezett közössége, amely szociális nevelő funkciója körében a társas-társadalmi életének beszabályozását végzi.

Célunk, hogy a gyermeket a közösségbe való befogadásra, egyenértékű emberként való elfogadásra készítse elő, szeretetteljes együttműködésben együttműködésbe való részvételre nevelje.

Feladatunk, zavartalan, kiegyensúlyozott pedagógiai légkörben harmonikus kapcsolatok alakítása az egyén és a közösség között. Konfliktusok megoldása a személyiség kreatív kibontakoztatásával, megfelelő mintát követve. Utánzás, azonosulás, belsővé válás után ösztönzéssel, motivációval olyan szokások kialakítása, melyek segítik a más társadalmi közösségbe való beilleszkedést.

A szociohigiénés egészségfejlesztés területei:

- Esélyegyenlőség biztosítása és integráló nevelés
- Egészségpropaganda

Esélyegyenlőség biztosítása és integráló nevelés

Célunk a gyerekek közösségbe való befogadása, egyenértékű emberként való elfogadása.

Szeretetteljes együttműködésben való óvodai légkör megteremtése.

Az óvodai integrált nevelés célja, hogy az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjában megfogalmazott lehetőségek alapján a 3-7 éves integrálható sajátos nevelési igényű vagy szociális hátránnyal küzdő gyerekek számára a normál óvodai nevelés során részükre folyamatos és elégségesen biztosított speciális fejlesztés mellett a gyermeki jogokat gyakorolva szociálisan, értelmileg, érzelmileg az iskolai életre éretté váljanak.

Feladatunk az óvodapedagógus részéről a másságnak a gyermekközösség irányába történő elfogadtatása. minden gyermeket ugyanazok a jogok illetik meg, származására, nemére, nemzetiségére, vallására, testi-lelki sérüléseire tekintet nélkül!

Az óvodai nevelés azon sajátos nevelési igényű gyermekek részére nyújt adekvát fejlesztési lehetőséget, akik önkiszolgálásra képesek, másságuk olyan mértékű, hogy a közösségi

nevelés feltételei között a beilleszkedésre képesek, ismereteik, jártasságaik, készségeik fejleszthetők.

A feltételek biztosítása:

Biztosítjuk a biztonságos, szeretetteljes légkört, és az önérvényesítés helyes szabályainak kialakításán túl az egymáshoz való alkalmazkodás helyes módját következetesen betartjuk. Törekszünk arra, hogy a szervezett óvodai programokban minden gyermek hasonló jogokkal vehessen részt, ennek segítése minden óvodapedagógus feladata.

A törvényben megfogalmazottak szerint nyitottak vagyunk az integráló nevelés feladataira, intézményünk objektív lehetőségeit szem előtt tartva.

A sajátos nevelési igényű gyermekek integrált neveléséhez a megfelelő szakemberek segítségére számítunk.

Egészségpropaganda

Az egészségpropaganda az egészségpolitikai intézkedések széles körű terjesztését, a szociálpolitikai határozatok, döntések megértését, megkedveltetését, a megvalósításra irányuló mozgósítást jelenti. Ez valamint, az egészségügyi ellátás időben történő igénybevételére való mozgósítás, illetve felesleges igénybevételének elkerülésére irányuló felvilágosítás a feladata.

A betegségek korai felismerése, a szűrővizsgálatokra történő mozgósítás, az időszakos és rendszeres gondozás igénybevétele az egyén és a társadalom egészség-védelmének, az egészségfejlesztésnek a feladata.

Az óvodában az egészségpropaganda elsősorban a szülők felé irányul segítségével az óvoda valamint a szülői ház egészségnevelésének összehangolására törekszünk (pl: dohányzás, drog, alkoholizmus elleni propaganda, a szív védelme, az egészséges táplálkozásra való figyelem felhívás, stb ...).

Célunk a betegségmegelőzés és egészségmegőrzés szokásainak alakítása, belső igénnyé fejlesztése.

Feladatunk modell értékű felnőtt viselkedési minta nyújtása, egészségpropaganda a szülők körében- az egészségesebb választására való törekvés képességének fejlesztése.

RENDSZERES EGÉSZSÉGÜGYI VIZSGÁLATOK, SZÚRÉSEK

A gyermekek rendszeres egészségügyi vizsgálatának megszervezése az intézményvezető feladata az SZMSZ - ben leírtak alapján. Lehetőség szerint évente egyszer fogászati és általános szűrővizsgálat megszervezése javasolt.

**A CÉLOK ELÉRÉSÉT SZOLGÁLÓ LEGFONTOSABB
FELADATOK, TEVÉKENYSÉGEK**

Feladat	A tevékenység tartalma:
Természeti környezettel kapcsolatos anyag feldolgozása foglalkozásokon képességfejlesztő tevékenységgel	<ul style="list-style-type: none">- Az természet folyamatos megfigyelése az évszakok változásával kapcsolatban.- Az időjárás jellegzetességeinek követése.- Hazánk növény és állatvilágának bemutatása.- Gyümölcsök, zöldségek megismertetése, megszerettetése.- Természetvédelmi jeles napok megünneplése.- Ismerkedés saját testünkkel, testrészek, érzékszervek funkcióinak megismertetése.
Társadalmi környezettel kapcsolatos anyag feldolgozása foglalkozásokon képességfejlesztő tevékenységgel	<ul style="list-style-type: none">- Lakóhelyünk megismerése- Nemzeti ünnepeink, hagyományaink megismerése, megünneplése.- Orvos gyógyító munkájának megismerése,- Könyvtárlátogatás- Közlekedés szabályainak megismerése, közlekedési eszközök.
Személyes higiéné elsajátítása	<ul style="list-style-type: none">- Helyes szokások kialakítása az étkezések, az öltözködés, a tisztálkodás, a testápolás és az illemhely használatával kapcsolatban.

Egészséges étkezés	<ul style="list-style-type: none">- Hetente tartunk gyümölcs-zöldség napokat a szülők segítségével, ahol a gyermekek friss gyümölcsöket és zöldségeket fogyaszthatnak.
Az egészséget befolyásoló környezeti tényezők felismertetése	<ul style="list-style-type: none">- A rossz minőségű levegő, a szmog megismertetése, okai.- A vízszennyezés következményeinek bemutatása.
A sokoldalú mozgás lehetőségének biztosítása	<ul style="list-style-type: none">- Hetente kötelező szervezett mozgás a csoportban, ahol megvalósul az eszközökkel végzett képességfejlesztés.- Mindennapi mozgás beillesztése a napirendbe.- Mozgással kísért énekes játékok, drámajátékok szervezése.- Udvari mozgás, szabad játék az udvari játékeszközök felhasználásával.- A rendszeres mozgás fontosságára is felhívjuk a gyermekek és a szülők figyelmét.- Élményszerző séták és kirándulások az óvoda szűkebb és tágabb környezetében.

<p>Környezettudatos életmód elemeinek szocializációja</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Természetbarát anyagok használatának megismertetése. - Természeti környezetünk védelme, óvása. (szemétszedés, madáretetés stb.) - Energiatakarékosság (víz, villany) fontosságának folyamatos hangsúlyozása.
<p>Csoportszoba, öltözők, folyosók mellékhelyiségek, udvar tisztasága</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Az óvoda helyiségeinek takarítása napi rendszerességgel, illetve szükség szerint gyakrabban. (dajkák) - Mellékhelyiségek folyamatos fertőtlenítése tisztántartása, tisztálkodási szerek biztosítása. - Törölközők, ágyneműk rendszeres mosása. - Az udvar tisztántartása, gondozása, évszaknak megfelelő feladatok ellátása (seprés, lombgyűjtés, fűnyírás, locsolás, homokozók karbantartása, hó eltakarítás, balesetmentesítés)
<p>Kirándulások szervezése</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Évszakonként rövid kirándulások az óvoda közelében. - Minden évben ellátogatunk Ipolytarnócra a Nemzeti Parkba. <p>Évente egy nagy autóbuszos kirándulás szervezése.</p>

<p>Az óvodán kívüli ismeretterjesztés lehetőségeinek kihasználása</p>	<p>-</p> <p>- Községben szervezett rendezvények látogatása.</p> <p>Ismerkedés a tanyasi élettel, házi állatokkal</p> <p>kirándulás a közeli tanyára</p>
<p>Hulladékgyűjtés</p>	<p>- Megismertetjük a gyermekekkel a szelektív hulladékgyűjtést, az ehhez használatos színes konténereket.</p>
<p>Baleset megelőzési intézkedések</p>	<p>- Minden csoportban rendszeresen balesetvédelmi oktatást tartunk a gyermekeknek.</p> <p>- Az óvodai udvari játékok folyamatos ellenőrzése.</p> <p>- Elsősegélynyújtás tárgyi és személyi feltételeinek biztosítása.</p>

Legitimációs záradék

Az egészségfejlesztési programot **készítette** az intézmény vezetője :

.....

intézményvezető aláírása

Dátum: Mihálygerge,

Az egészségfejlesztési programot **elfogadta**: a nevelőtestület

.....

nevelőtestület nevében aláírás

Dátum: Mihálygerge,

Az egészségfejlesztési programot **jóváhagyta**: az intézmény vezetője

Dátum: Mihálygerge,

.....

intézményvezető aláírása

Ph.

Az egészségfejlesztési programról **véleményét nyilvánította:**

Dátum: Mihálygerge,

szülői szervezet nevében aláírás

Az egészségfejlesztési programról **véleményét nyilvánította:**

Dátum: Mihálygerge,

alkalmazottak nevében aláírás

Az egészségfejlesztési programról **egyértését kinyilvánította:**

Dátum: Mihálygerge,

fenntartó nevében aláírás

ÉRVÉNYESSÉGE

Az egészségfejlesztési program időbeli hatálya

- A határozatszámom elfogadott és az óvodavezető által jóváhagyott **egészségfejlesztési program** a kihirdetés napján lép hatályba és határozatlan időre szól.
- **Felülvizsgálata:** évenként, illetve jogszabályváltozásnak megfelelően.
- **Módosítása:** az óvodavezető hatásköre, kezdeményezheti a nevelőtestület képviselője.
- **A kihirdetés napja:**

Az egészségfejlesztési program személyi hatálya kiterjed:

Az óvodával jogviszonyban álló minden pedagógusra és a pedagógiai munkát közvetlen segítőkre, gyermekekre, szülőkre.

Azon személyekre, akik az intézménnyel jogviszonyban nem állnak, de részt vesznek az óvoda feladatainak megvalósításában.

Az egészségfejlesztési program területi hatálya kiterjed:

- Az óvoda területére
- Az óvoda által szervezett - a pedagógiai program végrehajtásához kapcsolódó - óvodán kívüli programokra

Mihálygerge,

ph.

Máté Katalin
intézményvezető

Véleményezésre jogosultak nyilatkozattétele

A **szülői szervezet** képviselőjében és felhatalmazása alapján aláírással tanúsítom, hogy a szülői közösség számára magasabb jogszabályban biztosított **véleményezési jog**, korlátozás nélkül **érvényesült, a Mihálygergei Csicsergő Óvoda Pedagógiai Programjának részét képező egészségfejlesztési programmal** foglaltakkal kapcsolatban.

Mihálygerge,

Szülői Szervezet elnöke

Véleményezésre jogosultak nyilatkozattétele

A Mihálygergei Csicsergő Óvoda Pedagógiai Programjának részét képező egészségfejlesztési program elfogadásához magasabb jogszabályban meghatározott kérések rendelkezéséhez a fenntartó, a működtető egyetértési jogát a jogszabályban meghatározott határidő biztosításával gyakorolta.

Mihálygerge,

.....

Fenntartó képviselője

EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSI PROGRAM ELFOGADÁSA

„A **Mihálygergei Csicsergő Óvoda** nevelőtestülete, át nem ruházható jogkörében a Pedagógiai Program részét képező **egészségfejlesztési programot 2018.**

.....napján tartott határozatképes ülésén 100 %-os igenlő szavazattal

. számú határozatával elfogadta. Az elfogadás tényét a nevelőtestület tagjai a csatolt jegyzőkönyvben hitelesítő aláírásukkal tanúsítják.

Mihálygerge,

EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSI PROGRAM ELFOGADÁSA

„A **Mihálygergei Csicsergő Óvoda** nevelőtestülete, át nem ruházható jogkörében a Pedagógiai Program részét képező **egészségfejlesztési programot 2021.**

.....napján tartott határozatképes ülésén 100 %-os igenlő szavazattal

..... számú határozatával elfogadta. Az elfogadás tényét a nevelőtestület tagjai a csatolt jegyzőkönyvben hitelesítő aláírásukkal tanúsítják.

Mihálygerge,